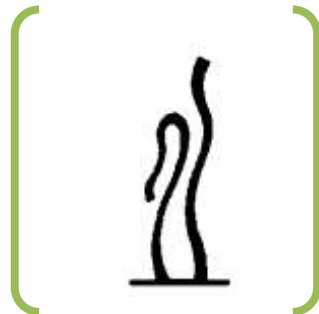

Szakmai Hírlevél

**SzocioNet Dél-Dunántúli
Regionális Módszertani
Humán Szolgáltató Központ**

Tartalom

FÓKUSZBAN: Az elmúlt „módszertani év” számokban	3
HÍREK, AKTUALITÁSOK	5
Precedens per szakmai program véleményezés szakértői díja kapcsán	5
Tájékoztató jogszabályváltozásokról 2011. július.....	7
ALAPSZOLGÁLTATÁSI ROVAT	16
SzocioTéka	16
Módszertani Útmutató Szakmai Program elkészítéséhez 2011.	19
SZAKOSÍTOTT ELLÁTÁS ROVAT	46
Generációk Együttműködése.....	46
Ápolást segítő eszközök felmérésének eredményei	48
Szakmai Fórum és műhelybeszélgetés a fogyatékos férőhelyek kiváltásáról	50
HAJLÉKTALAN ELLÁTÁS ROVAT	51
Szemelvények a magyarországi hajléktalan-ellátás elmúlt 150 évének történéseiből (avagy egy töröknyi idő)	51
Programok: Annak, aki nem volt ott... ..	54
MACSGYOE XX. Országos Konferencia - Szociális munka lehetőségei a családsegítő- és gyermekjóléti szolgálatokban.....	54
Összefoglaló a SzocioNet Szakmai Műhelyről	64
Felépülés és intézmények	64
Külföldi gyakorlatok a pszichiátriai betegek védelmében/korlátozásában Jogalkotás, joggyakorlás egy pszichiáter szemével	71
17. SOPRONI SZOCIÁLIS TUDOMÁNYOS TANÁCSKOZÁS	77
„Civil Sarok”- események, felhívások	79
Compass Egyesület Kaposvár	79
„Fókuszban: A társadalmi felzárkóztatás; A szegénység arcai, megjelenési formái, okok és következmények, kezelésének lehetőségei”	82
„Pályázzunk? Ne pályázzunk! - Aktuális pályázati felhívások	82
Aktuális pályázati lehetőségek	82
Megjelent az NFÜ honlapján a pályázati menetrend	82
Pályázati felhívás a szociális földprogramok működtetésének támogatására	84
Pályázatiírók gyakori hibái.....	88
Megvalósítás alatt álló szociálpolitikai projektek	89
TÁMOP-5.4.4/B "Network-Együttműködés-Tudástár-szakmai támogató hálózat kiépítése a Dél-Dunántúli Régióban" című partnerségi projekt	89
A „Reflektív szociális képzési rendszer a 21. században” című, TÁMOP-5.4.4-09/2-C- 2009-0008 jelű projekt rövid bemutatása	91
„Mindenre van megoldás” – prevenciót célzó családkísérési program a Sellyei Kistérségben (TÁMOP-5.3.5-09/1)	91
Családkísérés és alternatív munkaerő-piaci program	93
Aktuális képzési felhívások.....	95

Tisztelt Partnereink!

Elkészítettük Szakmai Hírlevelünk 2011. évi második számát.

A Szakmai Hírlevél a SzocioNet Dél-Dunántúli Regionális Módszertani Humán Szolgáltató Központ [honlapjáról](http://www.cssk.hu) (<http://www.cssk.hu>) letölthető.

Várjuk az általatok készített írásokat, javaslataitokat új rovatok indítására. A honlapunk fórum rovatába is várjuk az észrevételeket!

Kérjük, hogy MINDEN E-MAIL CÍMMEL RENDELKEZŐ SZOLGÁLAT ÉS KOLLÉGA JUTTASSA EL HOZZÁNK ELEKTRONIKUS CÍMÉT! **Ez megkönnyítené mind a Ti munkátokat, mind a Mi munkánkat. Ennek a legegyszerűbb módja, ha a szocionetddrmhszk@cssk.hu címünkre írtok egy e-mailt.**

A következő számot 2011. október elején szeretnénk megjelentetni. Anyagaitokat **2011. szeptember 15-ig** juttassátok el hozzánk maximum 10 oldal terjedelemben, **pontos forráshivatkozással** a következő e-mail címre: **szocionetddrmhszk@cssk.hu**, vagy a **postacímünkre: 7401 Kaposvár, Pf. 150.**

SzocioNet DDRMHSZK, Módszertani Csoport

FÓKUSZBAN: Az elmúlt „módszertani év” számokban

Szervezetünk 2011. július 01-jén volt három esztendő.

Tevékenységünkkel kapcsolatban számos visszajelzés érkezik. Minden visszajelzés és vélemény Szervezetünk számára fontos, hiszen a módszertan sem egyéb, mint egy szolgáltatás, amelyet természetesen a jogszabályi és a támogató által szabott szabályokat betartva, a felhasználók igényeihez kell és lehet szabni.

Nem szeretnénk a kedves olvasót száraz szöveggel terhelni, terjedelmes szöveges beszámolóval untatni. Álljon itt néhány számadat, amely az elmúlt finanszírozási évben végzett tevékenységünket jellemzi.

Személyi feltételek: 10 fő munkatárs 5 tagszervezetnél

Feladatellátás érdekében megtett km: 60.000,- km

Szakmai ellenőrzés			
mennyiség	541	alkalom	541 alkalom/év
Szakmai Program véleményezés			
mennyiség	182	darab	182 db/év
Ápolási díj szakértői vizsgálat			
mennyiség	659	alkalom	659 alkalom/év
Jogszabály véleményezés			
mennyiség	16	alkalom	16 alkalom/év
Jogszabályok hatályosulásának figyelemmel kísérése (problémajelzés, észrevétel)			
mennyiség	30	alkalom	30 alkalom/év
Információ- és adatgyűjtés (megrendelésre)			
mennyiség	10	alkalom	10 alkalom/év

Szolgáltatás tervezési koncepció kidolgozásában való részvétel			
mennyiség	3	alkalom	3 alkalom/év
Továbbképzés szervezés (akkreditált)			
Szakmai Tanácskozás			
mennyiség	3	darab	3 db/év
Szakmai Műhely			
mennyiség	8	darab	8 db/év
Szakmai személyiségfejlesztés			
mennyiség	5	darab	5 db/év
Tanfolyam			
mennyiség	10	darab	10 db/év
Továbbképzésbe bevont személyek száma (akkreditált)			
Szakmai Tanácskozás			
mennyiség	280	fő	280 fő/év
Szakmai Műhely			
mennyiség	100	fő	100 fő/év
Szakmai személyiségfejlesztés			
mennyiség	20	fő	20 fő/év
Tanfolyam			
mennyiség	100	fő	100 fő/év
Egyéb továbbképzési program szervezése (nem akkreditált)			
mennyiség	42	alkalom	42 alkalom/év
Egyéb továbbképzési programba bevont személyek száma (nem akkreditált)			
mennyiség	2000	fő	2000 fő/év
Szakmai segítségnyújtás szociális szolgáltatóknak, intézményeknek, fenntartóknak szakmai segítség nyújtása szociális szolgáltatások megszervezéséhez, szakmai módszerek bevezetéséhez és alkalmazásához, valamint más szakmai kérdésekben			
mennyiség	165	alkalom	165 alkalom/év
Információ nyújtás			
mennyiség	3000	alkalom	3000 alkalom/év
Tájékoztató anyag, iránymutatás (vagy annak továbbítása) körlevélben			
mennyiség	20	alkalom	20 alkalom/év
Információs e-mail küldése			
mennyiség	1000	alkalom	1000 alkalom/év
Szakmai - Módszertani Hírlevél kiadása			
mennyiség	4	alkalom	4 alkalom/év
Honlap működtetése			
mennyiség	112.635	látogató	112.635 látogató/év
Szt 96/A. § szerinti kiadvány készítése			

mennyiség	1	darab	1 db/év
NCSSZI munkacsoportokban való részvétel			
mennyiség	7	munkacsoport tagság	7 munkacsoport tagság/év
NCSSZI munkacsoportok szakmai anyag készítés			
mennyiség	50	darab	50 darab/év
Pályázati információk nyújtása			
mennyiség	100	darab	100 /év
Koordinációs feladat értekezleteken való részvétel (módszertani, egyéb országos)			
mennyiség	72	alkalom	72 /év

Írta: [Erdős Zsuzsanna](#) csoportvezető, Módszertani Csoport, SzocioNet DDRMHSZK Gesztorszervezet

HÍREK, AKTUALITÁSOK

Precedens per szakmai program véleményezés szakértői díja kapcsán

A SzocioNet Dél-Dunántúli Regionális Módszertani Humán Szolgáltató Központ álláspontja – melyet a szociális módszertani intézmények gesztorszervezeteinek munkaközössége is elfogadott 2009. évben – az alábbi a szakmai program véleményezés kapcsán fizetendő szakértői díj összegével kapcsolatban.

1. Egy működési engedélyeztetési eljárás során a számított szakértői díj csak egy alkalommal kérhető el, függetlenül a javítások számától.
2. A szakértő díj a véleményezett szolgáltatások száma szerint számítandó.

Számított szakértői díj:

Egy szociális szolgáltatást nyújtó szociális szolgáltató (az a személy vagy szervezet, amely a szociális igazgatásról és szociális ellátásokról szóló 1993. évi III. törvény szerinti szociális szolgáltatások közül kizárólag a 60-65/E. §-ok szerinti szolgáltatások közül egyet nyújt)
8.000,- Ft (bruttó)

Több szociális szolgáltatást nyújtó szociális szolgáltató (az a személy vagy szervezet, amely a szociális igazgatásról és szociális ellátásokról szóló 1993. évi III. törvény szerinti szociális szolgáltatások közül kizárólag a 60-65/E. §-ok szerinti szolgáltatásokat nyújtja)
8.000,- Ft/szolgáltatás (bruttó)

(Pl.: étkeztetés, házi segítségnyújtást, családsegítést nyújtó szervezet és mindhárom szolgáltatására kér működési engedélyt: 3 * 8.000 = 24.000, - Ft)

Egy intézményes ellátási formát nyújtó szociális intézmény (a nappali ellátást nyújtó és a bentlakásos szociális intézmény)
12.000,- Ft (bruttó)

Több intézményes ellátási formát nyújtó szociális intézmény (a nappali ellátást nyújtó és a bentlakásos szociális intézmény, amely több intézményes ellátási formát nyújt (vagy több ellátotti csoport részére vagy több telephelyen))
12.000,- Ft/intézmény (bruttó)

(Pl.: idősek nappali ellátását is nyújtó idősek otthona és mindkét szolgáltatására kér működési engedélyt: $2 * 12.000 = 24.000$, - Ft
fogyatékosok ápoló-gondozó célú lakóotthona, fogyatékosok gondozóháza, fogyatékosok nappali intézménye szolgáltatási formák egy intézmény keretében történő megszervezése és mindhárom szolgáltatására kér működési engedélyt: $3 * 12.000 = 36.000$, - Ft)

Több szociális szolgáltatást és intézményes ellátási formát nyújtó intézmény (nappali ellátást nyújtó intézményhez és/vagy bentlakásos intézményhez kapcsolt szociális szolgáltatás, ahol lényeg, hogy szociális intézményi alapon van a szolgáltatás)
12.000,- Ft/szolgáltatási forma (bruttó)

(Pl.: alapszolgáltatási központ esetén családsegítés, gyermekjóléti szolgáltatás, házi segítségnyújtás, étkeztetés, nappali ellátás és mind a négy szolgáltatására kér működési engedélyt: $4 * 12.000 = 48.000$, - Ft
idősek otthona, idősek nappali ellátása, házi segítségnyújtás, jelzőrendszeres házi segítségnyújtás egy intézmény keretében való megszervezése és mind a négy szolgáltatására kér működési engedélyt: $4 * 12.000 = 48.000$, - Ft)

Indokolás:

A módszertani intézménynek az engedélyeztetési eljárásban érintett szolgáltatásokra vonatkozó szakmai programok mindegyikét vizsgálni kell. Független attól, hogy ez esetleg egybeszerkesztés miatt egy dokumentumban van, minden kötelező tartalmi elemet vizsgálni kell, továbbá a szolgáltatásra vonatkozó kötelezően csatolandó mellékletet (Szervezeti és Működési Szabályzat lehet egységes, azonban a Megállapodás és a Házirend eltérő) vizsgálni kell.

A szociális intézményi alapokhoz kötődő szolgáltatások esetén vizsgálandó dokumentáció mennyiségi és minőségi értelemben (igénybevételi eljárás, ellátotti jogok, fizikai-, mentálhigiénés-, egészségügyi ellátás, foglalkoztatás, stb. szempontok áttekintése) is komolyabb feladatot jelent. A díjazás ezt a többletmunkát méltányolja, így a fenti díjképzést országosan egységesen kell alkalmazni.

Régióinkban a díjfizetés jogosságát 2008. július 1-je óta mindössze egy fenntartó vitatta és megtagadta a szakértői díj kifizetését. Szervezetünk pert indított követelésének behajtása céljából. A Szakmai Program véleményezés szakértői díjával kapcsolatban kialakított álláspontunkat, mely szerint szolgáltatásonként jár a szakértői díj, a Szekszárdi Városi Bíróság elsőfokú ítélete alátámasztotta.

A fentiek alapján a helyes eljárásrend az, hogy a módszertani intézmény szolgáltatásonként külön (formailag külön dokumentumban, külön iktatva) készít szakvéleményt.

Írta: [Erdős Zsuzsanna](#) csoportvezető, Módszertani Csoport, SzocioNet DDRMHSZK Gesztorszervezet

Tájékoztató jogszabályváltozásokról 2011. július

2011. évi CVI törvény a közfoglalkoztatásról és a közfoglalkoztatáshoz kapcsolódó, valamint egyéb törvények módosításáról

Megjelent: Magyar Közlöny 2011/85. (VII.19.) <http://www.magyarkozlony.hu/pdf/9826>

Hatályos: 2011.07.27., 2011.09.01., 2012.01.01.

A közfoglalkoztatásról és a közfoglalkoztatáshoz kapcsolódó, valamint egyéb törvények módosításáról szóló **2011. évi CVI. törvény** több ponton módosította a szociális igazgatásról és szociális ellátásokról szóló 1993. évi III. törvényt (továbbiakban: Szt.) és a gyermekek védelméről és a gyámügyi igazgatásról szóló 1997. évi XXXI. törvényt (továbbiakban: Gyvt.).

A szolgáltatásokat érintő módosítások az alábbi területek érintik:

I. A szociális igazgatásról és szociális ellátásokról szóló 1993. évi III. törvény módosítása

1. *A TAJ alapú nyilvántartás szabályainak pontosítása*
2. *Nyilvántartás szabályainak pontosítása*
3. *Kapacitásszabályozás bevezetése új szolgáltatások, férőhelyek létesítése és az ellátotti létszám növelése esetén*
4. *A megállapodás kötelező tartalmi elemeinek bővítése*
5. *Az önkéntes térítési díj-fizetési lehetőség körének bővítése*
6. *Az utcai szociális munka állami finanszírozási körbe vonása*

II. A gyermekek védelméről és a gyámügyi igazgatásról szóló 1997. évi XXXI. törvény módosítása

1. *A krízisközpontok integrálása a családok átmeneti otthonának intézményébe, és a krízisközponti férőhelyek pályázati úton való finanszírozása*
2. *A módszertani intézményekre vonatkozó szabályozás módosítása a gyermekjóléti alapellátások vonatkozásában*
3. *TAJ alapú nyilvántartás bevezetése a gyermekjóléti alapellátások, gyermekvédelmi szakellátások esetében*
4. *Kapacitásszabályozás bevezetése új szolgáltatások, férőhelyek létesítése esetén*

Az Szt. és Gyvt. módosítás az egyes egészségügyi és szociális tárgyú törvények módosításáról 2011. évi CVI. törvény kihirdetését követő nyolcadik napon, azaz **2011. július 27-én lép hatályba**, kivételt képez ez alól a kapacitásszabályozásra, valamint a központi finanszírozású szolgáltatásokra vonatkozó rendelkezés, amely **2012. január 1-jén** lép hatályba.

A szolgáltatásokra vonatkozó változásokon kívül közöljük a közfoglalkoztatással és a pénzügyi ellátásokkal kapcsolatos változásokat, amelyek a szociális szolgáltatásokban dolgozók – elsődlegesen családsegítést végző szervezetek munkatársai – számára lényegesek.

I. A szociális igazgatásról és szociális ellátásokról szóló 1993. évi III. törvény módosítása

A TAJ alapú nyilvántartás szabályainak pontosítása

A Nemzeti Rehabilitációs és Szociális Hivatal feladata egy olyan nyilvántartás vezetése, amely az ellátottak Társadalombiztosítási Azonosító Jelén alapul annak érdekében, hogy

a szolgáltatások igénybevétele és finanszírozása egy országos szintű, egységes rendszerben nyomon követhető legyen. A módosítás a tevékenységadminisztrációhoz, illetve a szociális számla bevezetéséhez igazodó nyilvántartási rendszer hosszabb távú átalakításának első lépése, mely alapján a szolgáltatásokat nyújtók az Szt. 20/C. §-ában meghatározott adatokat egy központi nyilvántartási rendszerbe is bejelentik. E kötelezettség részletes feltételeit végrehajtási rendelet fogja tartalmazni.

A személyes gondoskodást nyújtó szociális szolgáltatások igénybe vevőiről vezetendő nyilvántartás hatályos szabályozása a jegyző által vezetett nyilvántartás egyes adataira hivatkozott vissza. 2011. január 1-jétől azonban új rendelkezések léptek hatályba a szociális szolgáltatások nyilvántartási rendszerére vonatkozólag. A törvénymódosítás nyomán ezekhez az új szabályokhoz igazodva módosult a nyilvántartásban rögzítendő adatok köre.

Törvényi szinten szükséges annak rögzítése, hogy mely szolgáltatások esetén nem kell adatot felvenni a TAJ alapú nyilvántartásba. A törvénymódosítás ezen szolgáltatási kört az Szt. 20. §-a szerinti nyilvántartás vezetése alól mentesülő szolgáltatásokkal összhangban szabályozza. Ennek alapján a TAJ alapú nyilvántartásba való adatszolgáltatás kötelezettsége alól is mentesül a családsegítés, amennyiben a külön jogszabályban meghatározott szakmai tevékenység az első interjú kapcsán tett intézkedéssel lezárható; a falugondnoki és tanyagondnoki szolgáltatás, a népkonyha, a szenvedélybetegek alacsonyküszöbű ellátása és az utcai szociális munka.

Amennyiben családsegítés, nappali melegedő vagy éjjeli menedékhely igénybe vevője Társadalombiztosítási Azonosító Jellel nem rendelkezik, ennek hiányát kell rögzíteni a TAJ alapú nyilvántartásban, de a többi adatot ilyen esetben is fel kell venni a nyilvántartásba. *(módosult: Szt. 20/C. §, Szt. 132. § (1) bekezdés j) pontja)*

A nyilvántartás szabályainak pontosítása

A szociális szolgáltatások igénylőiről és igénybevevőiről vezetett nyilvántartásban nem szükséges és szakmailag nem is indokolt a kérelmező törvényes képviselőjére, továbbá megnevezett hozzátartozójára vonatkozóan a természetes személyazonosító adatok teljes körének rögzítése, ezért a törvénymódosítás ezen személyek vonatkozásában szűkíti a nyilvántartási kötelezettséget a név, születési név, a telefonszám, továbbá a lakó- és tartózkodási hely vagy értesítési cím adatokra.

A törvénymódosítás továbbá megteremti az összhangot a személyes gondoskodást nyújtó szociális ellátások igénybevételeiről szóló 9/1999. (XI. 24.) SzCsM rendelettel. Mivel a rendelet szerint pszichiátriai, illetve szenvedélybetegek közösségi ellátása esetén nem kell előgondozást lefolytatni, nem is lehet az előgondozásra vonatkozó adatokat nyilvántartani. Ezért a törvényjavaslat szerint közösségi ellátások esetében sem kell az előgondozás időpontját nyilvántartani.

(módosult: Szt. 20. § (2) bekezdés e) pont, (5) bekezdés c) pont, Szt. 132. § (1) bekezdés j) pontja)

Kapacitásszabályozás bevezetése új szolgáltatások, férőhelyek létesítése és az ellátotti létszám növelése esetén

A személyes gondoskodást nyújtó új szolgáltatók, intézmények létesítése, már működő intézmények férőhelyeinek bővítése, illetve egyes szolgáltatások ellátotti létszámának növelése esetére bevezetett kapacitásszabályozás indoka a ténylegesen felmerülő szükségletekre reagáló szolgáltatás-szervezés biztosítása, az arányos területi eloszlás érvényesítése, továbbá a normatív állami támogatás felhasználásának racionalizálása.

2012. január 1-jét követően új szolgáltatók, intézmények létesítése, már működő intézmények férőhelyeinek bővítése, illetve az ellátotti létszám növelése esetén a működési engedély megszerzése nem az egyetlen feltétele lesz a normatív állami támogatásra való jogosultságnak: a létrehozott új szolgáltatók, intézmények, valamint új férőhelyek és ellátottak vonatkozásában a törvényjavaslat bevezeti a normatív állami finanszírozásra való jogosultság többletfeltételeként a befogadás intézményét. *(2012.01.01.-től kiegészül az Szt. 58/A. § egy (2) és (2a) bekezdéssel)*

A befogadási eljárásban a Nemzeti Rehabilitációs és Szociális Hivatalban e célra létrejövő bizottság dönt a fenntartó kérelméről, mérlegelve, hogy az adott szolgáltató, intézmény vagy férőhely létrehozása, ellátotti létszám növelése az ellátási területen felmerülő igényekre tekintettel valóban indokolt-e. A befogadási eljárás alól kivételt képeznek a pályázati úton finanszírozott szociális szolgáltatások. A befogadás részletszabályai és a befogadási kötelezettség alóli mentesülés esetei végrehajtási rendeleti szinten kerülnek meghatározásra.

(kiegészül az Szt. 132. § (1) bekezdése egy új w) ponttal)

A megállapodás kötelező tartalmi elemeinek bővítése

A személyes gondoskodás igénybevételekor megkötött megállapodásban a módosítást követően fel kell tüntetni az igénybe vevő természetes személyazonosító adatait, melyeket eddig csak az igénybe vevőkről felvett nyilvántartás tartalmazta. A szolgáltatások pénzügyi ellenőrzése során, a megállapodások hiányos adattartalmára tekintettel azonban szükséges volt, hogy az ellenőrzést végző hatóságok a nyilvántartásokat is átnézzék ahhoz, hogy a szolgáltatást igénybe vevő személye kétséget kizáróan beazonosítható legyen. Ezt az ellenőrzést nehezítő, mind az ellenőrző szerv, mind az ellenőrzött munkaterhét növelő körülményt számolja fel a módosítás.

A pénzügyi hatósági ellenőrzés megkönnyítése és hatékonyabbá tétele érdekében az törvénymódosítás kibővíti a szociális szolgáltatások igénybevételekor kötendő megállapodás tartalmi elemeinek körét az igénybe vevő természetes személyazonosító adataival.

(kiegészül az Szt. 94/C. § (3) bekezdés egy új g) ponttal)

Azaz a megállapodásnak tartalmaznia kell az alábbiakat:

- „a) az ellátás kezdetének időpontját,*
- b) az intézményi ellátás időtartamát (a határozott vagy határozatlan időtartam megjelölését),*
- c) az igénybevevő számára nyújtott szolgáltatások tartalmát,*
- d) a személyi térítési díj megállapítására, fizetésére vonatkozó szabályokat, amennyiben az ellátás térítésdíj-fizetési kötelezettséggel jár,*
- e) egyszeri hozzájárulás megfizetésének kötelezettsége esetén a hozzájárulás összegét, továbbá az annak beszámítására, teljes vagy részleges visszafizetésére vonatkozó szabályokat,*
- f) az ellátás megszüntetésének módjait*
- g) az igénybe vevő természetes személyazonosító adatait.”*

Az önkéntes térítési díj-fizetési lehetőség körének bővítése

Önkéntes fizetést a jövőben nem csak az vállalhat, aki a teljes intézményi térítési díjjal azonos összegű személyi térítési díjat tud fizetni, hanem az ún. „részösszegű önkéntes fizetés”-re is lehetőség van, ha a teljes intézményi térítési díjat nem is, de a személyi térítési díjnál többet tud fizetni a kötelezett. A törvénymódosítás megteremti annak jogszabályi lehetőségét, hogy ha az ellátott vagy más személy – főleg hozzátartozó – anyagi körülményei megengedik, akkor önként vállalhassa a részére megállapított személyi térítési díjnál magasabb összeg megfizetését abban az esetben is, ha a megfizetni kívánt összeg nem éri el a teljes intézményi térítési díjat. Ilyen esetben azonban a jövedelemvizsgálat alóli mentesítés visszaélésre adhat okot, ezért a jövedelemvizsgálatot el kell végezni.

Az önkéntes fizetési lehetőség körének kiszélesítése azért indokolt, mert a tapasztalatok szerint sok hozzátartozó vállalna fizetést anyagi körülményeihez mérten, és ezzel az intézmény bevételei is növekedhetnének. Mindemellett biztosítottá válik az a törvényes lehetőség is, hogy az ellátott a jelentősnek nem minősülő pénzvagyonából is tudjon fizetni. Ha pedig rendelkezik terhelhető jelentős ingatlanvagyonnal, akkor az önkéntes fizetéssel csökkentheti ingatlanának jelzálogterhelését.

Az intézményi térítési díj vagy egy részének önkéntes megfizetése feltételezi, hogy az ellátott költőpénzéről maga vagy a hozzátartozója gondoskodik, figyelemmel a saját fogyasztási szükségleteire és a megmaradó jövedelem nagyságára. Erre tekintettel a törvénymódosítás szerint a költőpénzre irányadó rendelkezés nem alkalmazandó sem önkéntes vállalás, sem önkéntes részvállalás esetén.

(Módosul: Szt. 117/B. §)

Az utcai szociális munka állami finanszírozási körbe vonása

Az utcai szociális munka normatív finanszírozása eredményeképpen a szolgálatok száma országsszerte kimagaslóan megugrott. A szolgálatok pályázati úton történő támogatásával lehetőség nyílik arra, hogy csak a megfelelő szakmai színvonalon működők kapjanak támogatást. Ennél fogva a szolgáltatás kerül a középpontba, és jobban lehet a tényleges szükségletekre reagálni. Emellett eredményességre, hatékonyságra és gazdaságosságra ösztönöz. A pályázati rendszerben a jelenleginél magasabb éves támogatásban részesülhetnek a szolgálatok, és a nyújtott szolgáltatás színvonalának megfelelően differenciálható a támogatási összeg. Másrészt kiküszöbölhető, hogy ellátatlan területek maradjanak országosan, illetve a jelenleg párhuzamosan ellátott területek racionalizálhatóak.

2009-től a támogató szolgáltatás és a közösségi ellátások, 2010-től a jelzőrendszeres házi segítségnyújtás finanszírozása három éves szerződés keretében valósul meg. 2012. január 1-jétől e három alapszolgáltatás mellett az utcai szociális munka finanszírozására is pályázati úton fog sor kerülni. A módosítás 2011. július 1-jei hatálybalépése biztosítja a fenntartók számára a megfelelő felkészülési időt, és megteremti a jogalapot a pályázattal 2011. II. félévében történő lebonyolításához.

Ezzel egyidejűleg, de 2012. január 1-jei hatálybalépéssel kikerül a kötelező önkormányzati feladatok közül az utcai szociális munka biztosítása.

(Módosul: Szt. 131/A. § első mondata, Szt. 132. § (1) bekezdés p) pontja, 2012.01.01.-én hatályát az Szt. 86. § (2) bekezdés e) pontja)

II. A gyermekek védelméről és a gyámügyi igazgatásról szóló 1997. évi XXXI. törvény módosítása

A krízisközpontok integrálása a családok átmeneti otthonának intézményébe, és a krízisközponti férőhelyek pályázati úton való finanszírozása

Krízisellátási tevékenység a jelenlegi formában 2005 óta folyik Magyarországon. Az ötéves kísérleti program 2010-ben véget ért. A krízisellátás zavartalan működésének biztosítása érdekében feltétlenül szükséges a tevékenység jogszabályban történő szabályozása.

A hozzátartozók közötti erőszak áldozatai speciális célcsoportot képeznek, speciális ellátást igényelnek, krízis-specifikus szolgáltatás igénybevételére szorulnak. A kialakult krízishelyzet a hagyományos támogató rendszerek együttműködésével sem kezelhető azonnal helyi szinten. A krízishelyzet megszüntetését komplex, maximum 8 hetes, szükség szerinti teljes körű ellátás biztosíthatja, amely az alapvető fiziológiai szükségletek ellátásának garantálásán túl szakemberek bevonását is lehetővé teszi. A szakemberek segítségével elvégezhető a krízishelyzetet előidéző tényezők pontos és részletes feltárása, az érintettek többszintű segítése, támogatása. A kríziskezelő központok a szociális munka eszközeivel képviselik a bántalmazottak érdekeit, családgondozást végeznek, együttműködnek a jelzőrendszer tagjaival és más, a bántalmazás során érintett intézményekkel, szervezetekkel. Ez a fajta ellátás az eddigi tapasztalatok szerint egy nagyon intenzív, sok költséggel járó gondozási folyamat, ehhez külön kiemelt finanszírozás szükséges.

A félutas-kiléptető rendszer legfeljebb 5 év időtartamra lakhatást biztosít a bántalmazott számára, mely időtartam alatt az életvezetéséhez szükség szerinti segítséget vehet igénybe. A bántalmazottak három követelmény együttes fennállása esetén vehetik igénybe a szolgáltatást: bejelentett munkahely, részvétel az előtakarékosági programban és részvétel a társadalmi reintegrációt segítő programban. A félutas házak léte azért kiemelkedően fontos, mert a rövid távra nyújtott krízisellátás mellett, hosszú távú megoldást nyújt a bántalmazottaknak, és segítséget ahhoz, hogy a társadalomba reintegrálódva, ne kerüljenek vissza újra a krízisellátásba.

A törvénymódosítás az eddig kísérleti programként működő, a hozzátartozók közötti erőszak miatt krízishelyzetbe került bántalmazott családokat segítő krízisközpontok férőhelyeit beemeli a Gyvt. családok átmeneti otthonára vonatkozó rendelkezései közé, és bevonja a pályázati úton finanszírozott ellátások körébe. A krízisellátás zavartalan működésének biztosítása érdekében feltétlenül szükséges a tevékenység jogszabályban történő szabályozása.

A finanszírozás részletszabályai végrehajtási rendeleti szinten kerülnek meghatározásra.

(Kiegészül a Gyvt. 51. § új (4)-(9) bekezdésekkel, kiegészül a Gyvt. egy új 159. §-sal,, továbbá kiegészül a Gyvt. 162. § (1) bekezdése egy új w) ponttal, módosul a Gyvt. 162. § (2) bekezdés a) pontja)

A módszertani intézményekre vonatkozó szabályozás módosítása a gyermekjóléti alapellátások vonatkozásában

A gyermekjóléti alapellátások közül a családi napközi, a házi gyermekfelügyelet, az alternatív napközbeni ellátás (Gyvt. 41. § (4) bekezdés), a helyettes szülő, valamint a gyermekek átmeneti otthona esetében a módszertani feladatok ellátása a gyakorlatban eddig nem működött megfelelően. Egyes alapellátások esetében más típusú alapellátást nyújtó szolgáltatók látták el a módszertani feladatokat, más esetben pedig nem is volt módszertani feladatok ellátására kijelölt szolgáltató. Az egységes módszertani szemlélet és a magas szakmai színvonalú feladatellátás biztosítása érdekében szükséges a Nemzeti Család- és Szociálpolitikai Intézet kijelölése országos hatáskörrel a módszertani feladatok ellátására, amely az egyes módszertani feladatokat az adott szolgáltatók, intézmények dolgozói közül kiválasztott szakértők bevonásával megfelelően képes biztosítani. A gyermekvédelmi szakellátások közül a speciális és a különleges gyermekotthoni ellátással összefüggő módszertani feladatok ellátását szakmai szempontból szintén indokolt a Nemzeti Család- és Szociálpolitikai Intézethez telepíteni.

(Kiegészül a Gyvt. 96. § egy új (8a) bekezdéssel)

TAJ alapú nyilvántartás bevezetése a gyermekjóléti alapellátások, gyermekvédelmi szakellátások esetében

A már hivatkozott Szt. 20/C. §-a a szociális alap- és szakosított ellátások esetén előírja a TAJ alapú nyilvántartás vezetését. Annak érdekében, hogy a gyermekjóléti alapellátások és a gyermekvédelmi szakellátások vonatkozásában is rendelkezésre álljon egy, a szolgáltatások igénybevétele és finanszírozása szempontjából releváns, naprakész, országosan egységes információs bázis, a törvénymódosítás bevezeti a TAJ alapú nyilvántartást ezen ellátások vonatkozásában is, az Szt.-vel megegyező adattartalommal. Ehhez kapcsolódóan a törvénymódosítás megadja a felhatalmazást az adatkérésre a nyilvántartást vezető szerv számára az adatkezelés céljának meghatározásával.

A központi nyilvántartási rendszerbe való jelentési kötelezettség részletes szabályai végrehajtási rendeleti szinten kerülnek rendezésre.

Az Szt.-beli szabályozáshoz hasonlóan itt is meghatározza a törvényjavaslat, hogy mely szolgáltatások esetén nem kell adatot felvenni a TAJ nyilvántartásba: az alternatív napközbeni ellátás (Gyvt. 41. § (4) bekezdés) és házi gyermekfelügyelet mentesül a TAJ alapú nyilvántartásba való adatszolgáltatás kötelezettsége alól. Továbbá szakmai szempontból indokolt a mentesítés a gyermekjóléti szolgálat esetén, amennyiben a külön

jogszabályban meghatározott szakmai tevékenység az első interjú kapcsán tett intézkedéssel lezárható; valamint a gyermekjóléti központ speciális szolgáltatásai közül az utcai és lakótelepi szociális munka, a kórházi szociális munka és a készenléti szolgálat esetén.

(Kiegészül a Gyvt. 139. § új (2)-(5) bekezdéssel, módosul a Gyvt. 162. § (1) bekezdés o) pontja)

Kapacitásszabályozás bevezetése új szolgáltatások, férőhelyek létesítése esetén

Az Szt. módosításához hasonló tartalommal és indokkal a gyermekjóléti, gyermekvédelmi ágazatban is bevezetésre kerül a kapacitásszabályozás új szolgáltatók, intézmények létesítése, és már működő intézmények férőhelyeinek bővítése esetére.

A módosítás a gyermekjóléti, gyermekvédelmi területen is bevezeti a kapacitásszabályozást: 2012. január 1-jét követően új szolgáltatók, intézmények létesítése, illetve már működő intézmények férőhelyeinek bővítése esetén a normatív állami finanszírozásra való jogosultság többletfeltétele lesz a befogadás. A befogadási eljárásban a Nemzeti Rehabilitációs és Szociális Hivatalban e célra létrejövő bizottság dönt a fenntartó kérelméről, mérlegelve, hogy az adott szolgáltató, intézmény, illetve férőhely létrehozása az ellátási területen felmerülő igényekre tekintettel valóban indokolt-e. A befogadás részletszabályai és a befogadási kötelezettség alóli mentesülés esetei végrehajtási rendeleti szinten kerülnek meghatározásra.

(2012.01.01.-től kiegészül a Gyvt. 145. § új (2), (2a) bekezdéssel, továbbá kiegészül a Gyvt. 162. § (1) bekezdése egy új w) ponttal)

III. A közfoglalkoztatást, valamint a pénzbeli ellátásokat érintő módosítások az alábbi területek érintik:

A törvénymódosítás célja a jogalkotó szerint az aktív korú, munkaképes, azonban a munkaerőpiacról kiszorult munkavállalók foglalkoztatási lehetőségének megteremtése. Ennek érdekében szükséges megteremteni az új közfoglalkoztatási intézményrendszert.

A munkanélküliek ellátása jelenleg az álláskeresői járadék, és az álláskeresői segély tekintetében a foglalkoztatás elősegítéséről és a munkanélküliek ellátásáról szóló 1991. évi IV. törvény (Fltv.), a bérpótló juttatás, és a rendszeres szociális segély vonatkozásában a szociális igazgatásról és szociális ellátásokról szóló 1993. évi III. törvény (Szt.) alapján történik.

Az Szt. a bérpótló juttatás helyett hasonló tartalommal bevezeti a foglalkoztatást helyettesítő támogatási formát, amelyre valóban csak azok az aktívkorú munkaképes személyek válnak jogosulttá, akik még a közfoglalkoztatás körében sem tudnak átmenetileg munkát végezni. A foglalkoztatási rendszerben az Flt. szerint nyújtható támogatások köre, valamint a támogatások folyósításának feltételei megváltoznak annak érdekében, hogy az értékteremtő munka valódi alternatívát jelentsen a tartós munkanélküliség és a munkaerő piacra való mielőbbi visszatérés lehetősége között.

A visszatérés lehetőségének fontos eszköze, hogy a közfoglalkoztatottak a közfoglalkoztatási, továbbá a piaci igényeknek megfelelő alap-, illetve továbbképzésben részesüljenek.

A társadalmi felzárkózás szempontjából kiemelt jelentőségű, hogy a közfoglalkoztatás során a munkavállalás szempontjából hátrányos és leghátrányosabb helyzetűek közfoglalkoztatásba történő bevonása prioritást élvezzen.

A törvénymódosítás – annak érdekében, hogy a hogy a szociális ellátórendszerben kapható támogatások nagysága ne legyen munkavégzés ellen ösztönző hatású – meghatározza az aktív korú, megélhetéshez szükséges jövedelemmel nem rendelkező, nem foglalkoztatott személyek jogán a család által igénybe vehető, minimális jövedelmet biztosító pénzbeli ellátások – azaz a foglalkoztatást helyettesítő támogatás és a rendszeres szociális segély – együttes összegének maximumát.

A törvény tárgyi és személyi hatályának meghatározásakor kiinduló pont, hogy közfoglalkoztatás közfeladatra szervezhető, és ehhez igazodóan a közfeladatot ellátó szervezetek lehetnek közfoglalkoztatók. Közfoglalkoztatott pedig csak a 16. életévét betöltött személy lehet, hiszen álláskeresőként is csak e személyek jelenhetnek meg a munkaerőpiacon.

A közfoglalkoztatás a munkaviszonytól eltérő specialitásokkal (a foglalkoztatót terhelő többletkötelezettségek, jogviszony létrehozásának és megszüntetésének sajátosságai, eltérő bér) rendelkezik, ezért önálló közfoglalkoztatási jogviszony szabályozását tartalmazza a törvény.

A vállalkozások, ha regisztrált álláskeresőt foglalkoztatnak, támogatásban részesülhetnek. Az ily módon foglalkoztatottakkal azonban az Mt. szerinti munkaviszonyt kell létesíteniük.

A törvény részletesen felsorolja a közfoglalkoztatási jogviszonyra a mögöttes jogszabályból, a Munka Törvénykönyvéből nem, vagy eltéréssel alkalmazandó szabályokat, elhatárolva a különbségeket, egyben megteremtve a kapcsolatot a jogviszony egyes kérdései és a közfoglalkoztatási támogatások feltételrendszere között. Közfoglalkoztatási jogviszony csak határozott időre létesíthető. A határozott idő nem lehet hosszabb, mint a közfoglalkoztatás támogatásáról szóló jogszabály alapján nyújtott támogatásról szóló hatósági szerződésben előírt időtartam.

A közfoglalkoztatási jogviszonyban a rendes munkaidő időtartama a közfoglalkoztatás támogatásáról szóló jogszabály alapján nyújtott támogatásról szóló hatósági szerződésben előírt munkaidő lehet.

A közfoglalkoztatottat megillető munkabér összege megegyezik a teljesítményhez kötött tevékenységek kivételével a közfoglalkoztatási bérrel, a legalább középfokú iskolai végzettséget, szakképesítést igénylő munkakör betöltése esetén a közfoglalkoztatási garantált bérrel, azzal, hogy

- a) a közfoglalkoztatási garantált bér el kell, hogy érje a közfoglalkoztatott számára a közfoglalkoztatást közvetlenül megelőzően folyósított álláskeresői járadék, illetve a foglalkoztatást helyettesítő támogatás havi összegét, és
- b) a közfoglalkoztatási bér és a közfoglalkoztatási garantált bér összegét a közfoglalkoztatottat megillető munkabér csak többletteljesítés esetében haladhatja meg.

A törvény rögzíti a munkaviszonyhoz képest többletkövetelményeket jelentő foglalkoztatói kötelezettségeket a közfoglalkoztatottak utaztatásával, elszállásolásával, ellátásával kapcsolatosan. Ezáltal lehetővé válik akár jelentős létszámú közfoglalkoztatott átcsoportosítása is az éppen szükséges egyes közmunkákra.

A közfoglalkoztatási jogviszony biztosítási jogviszonynak minősül, ellátásokra jogosít, utána az adó- és járulékkerhek a munkaviszonyhoz hasonlóan kell megfizetni.

A foglalkoztatás elősegítéséről és a munkanélküliek ellátásáról szóló 1991. évi IV. törvény módosítása

A módosítások az álláskeresők ellátó rendszerének átalakítását célozzák. Egyrészt a módosítás eredményeképpen változik az álláskeresői járadékra való jogosultsági idő, az álláskeresői járadék folyósítási időtartama, mértéke. Megszűnik az álláskeresői segély, a jövőben csak azok válnak ilyen ellátásra jogosulttá, akik az öregségi nyugdíjkorhatár betöltését megelőző öt évben váltak álláskeresővé.

Az álláskeresői segély megszűnése és a közfoglalkoztatási jogviszony önálló törvényi szintű szabályozása miatt szükséges a jogintézményeket érintő további Ft. szabályok módosítása.

A közfoglalkoztatás körében a törvény a közfoglalkoztató számára a közfoglalkoztatott munkahelyre történő szállítása, ellátása vonatkozásában további kötelezettségeket ír elő.

Ezért a közfoglalkoztatás körében csak megfelelő és a jegyző által igazolt indokkal lehet a felajánlott közfoglalkoztatási munkahelyet visszautasítani. A közfoglalkoztatási lehetőség megfelelő indok nélküli visszautasítása esetén az érintett foglalkoztatást helyettesítő támogatása megszűnik.

Az álláskeresési ellátó rendszert érintő változások

1. Az álláskeresési járadékot érintő változások

A szabályozás megőrzi az álláskeresési járadéknak, mint ellátásnak a biztosítási jellegű vonásait. Ez azt jelenti, hogy az álláskeresési járadékra való jogosultság, valamint az álláskeresési járadék folyósítási ideje továbbra is az álláskeresővé válást megelőző, meghatározott időszakon belüli időszak alatt (5 éven belül 360 nap) szerzett jogosultsági időtől függ, megmarad az álláskeresési járadék folyósítási idejének két szakasza.

Változik a folyósítási idő felső határa, ami 270 napról 90 napra csökken. Négy évről öt évre nő a számbavételi időszak és 1 nap folyósítási időhöz 5 nap jogosultsági idő helyett 10 nap jogosultsági időre lesz szükség. Ezen túlmenően a járadék összegének felső határa a kötelező legkisebb munkabér 120 százaléka helyett a kötelező legkisebb munkabérnek megfelelő összeg lesz.

Ennek a megoldásnak az előnye a jogalkotó szerint, hogy jobban igazodik az álláskeresési ellátó rendszer eredeti céljához, miszerint az a munkahelyüket önhibájukon kívül elvesztett munkavállalók számára biztosít ellátást addig, amíg munkát nem találnak. Miután a munkavállaló munkaerő piaci járulékot fizet, ezért jobban különböztet a munkavállalók között abból a szempontból, hogy mennyi jogosultsági idővel rendelkeznek. A minimális jogosultsági idő mértékének felemelése pedig ösztönöz arra, hogy az álláskereső maga is részt vegyen a munkahelykeresésben.

2. Álláskeresési segélyt érintő változások

A jelenlegi szabályozás az álláskeresési segélynek három formáját különbözteti meg:

- a) Az álláskeresési járadékot kimerítették álláskeresési segélye,
- b) az álláskeresési járadék minimális jogosultsági idejét el nem érő jogosultsági idővel rendelkezők álláskeresési segélye,
- c) az öregségi nyugdíjkorhatár megközelítő életkorúak álláskeresési segélye

A módosítással megszűnik az álláskeresési segély a) és b) pontban megjelölt formája. Indokolt viszont fenntartani a c) pontban meghatározott formát (nyugdíj előtti álláskeresési segély), mert az ott megjelölt életkorban az álláskeresők nehezebben helyezkednek el a munkaerőpiacon.

3. Eljárási szabályok

Az álláskeresési járadékra vagy nyugdíj előtti álláskeresési segélyre jogosult vagy abban részesülő álláskereső együttműködési kötelezettség keretében az Ft. 25. § (2) bekezdésében meghatározott megfelelő munkahelyet köteles elfogadni.

Az olyan álláskereső esetében, aki sem álláskeresési járadékra, sem nyugdíj előtti álláskeresési segélyre nem jogosult, az Ft. 25. § (2) bekezdésében foglaltakon kívül a munkahely abban az esetben is megfelelő, ha a foglalkoztatás közfoglalkoztatási jogviszonyban történik.

A közfoglalkoztatási jogviszony keretében történő foglalkoztatás esetében a munkahely akkor megfelelő, ha a munkavégzés helye és a közfoglalkoztatott lakóhelye között naponta történő oda- és visszautazás ideje tömegközlekedési eszközzel

a) a három órát, illetve tíz éven aluli gyermeket nevelő nő és tíz éven aluli gyermeket egyedül nevelő férfi álláskereső esetében a két órát meghaladja, és a munkavégzés helyére és onnan a közfoglalkoztatott lakóhelyére történő térítésmentes szállításról, vagy

b) a négy órát meghaladja, és a munkavégzés helyétől számított 20 km-es távolságon belül az illetékes és megyei kormányhivatal népegészségügyi szakigazgatási szerve által kiadott engedélynek megfelelő térítésmentes elhelyezésről, tisztálkodási és étkezési lehetőségről

a foglalkoztató gondoskodik.

Ha a közfoglalkoztatási jogviszony keretében történő foglalkoztatás esetében a napi pihenő idő eltöltésére a lakóhelytől különböző településen kerül sor, az álláskereső csak abban az esetben köteles a felajánlott munkahelyet elfogadni, ha az családi körülményeire (különösen kiskorú gyermek gondozása, közeli hozzátartozó ápolása stb.) tekintettel hátrányos következményekkel nem jár. Ebben a kérdésben a lakóhely szerinti települési önkormányzat jegyzőjének nyilatkozata az irányadó. (Flt. 54. § (10)-(10c) bekezdés)

A szociális igazgatásról és szociális ellátásokról szóló 1993. évi III. törvény módosítása

A rendszeres szociális segélyre vonatkozó szabályozás több ponton módosul az aktív korúak ellátórendszerének átalakulása, valamint a feltételekhez kötött segélyezés bevezetése okán.

A törvény felhatalmazást tartalmaz a települési önkormányzatok részére, hogy – összhangban a feltételekhez kötendő segélyezés elvével – rendeletben szabályozzák a rendszeres szociális segélyben részesülő személyek részére előírandó, a lakókörnyezet rendezettségének biztosítására vonatkozó szabályokat.

Az Szt. 33. §-a a következő (7) bekezdéssel egészül ki:

„A települési önkormányzat rendeletében az aktív korúak ellátására való jogosultság egyéb feltételeként előírhatja, hogy a kérelem benyújtója, illetve az ellátás jogosultja a lakókörnyezete rendezettségének biztosítására vonatkozó, a rendeletében megállapított feltételeket teljesítse. A lakókörnyezet rendezettségének biztosítása körében a kérelmező vagy jogosult által életvitelszerűen lakott lakás vagy ház és annak udvara, kertje, a kerítéssel kívül határos terület, járda tisztán tartása, az ingatlan állagának és rendeltetésszerű használhatóságának, valamint higiénikus állapotának biztosítására irányuló kötelezettség írható elő. A rendeletben megállapított feltételek teljesítésére a kérelmezőt, illetve a jogosultat megfelelő, de legalább ötnapos határidő tűzésével a jegyzőnek - az elvégzendő tevékenységek konkrét megjelölésével - fel kell szólítania.”

Amennyiben ennek a feltételnek a jogosult – felszólítás ellenére – nem tesz eleget, akkor

- a) a foglalkoztatást helyettesítő támogatást meg kell szüntetni (Szt. 36. § (2) bekezdés d) pont),
- b) a rendszeres szociális segélyt egy hónapra fel kell függeszteni. (Szt. 37/B. (1a) bekezdés)

A törvény az Flt. újonnan beiktatott rendelkezéseivel összhangban szabályozza azokat az eseteket, amikor a megállapított szociális ellátást meg kell szüntetni, mert az érintett nem fogadja el a számára felkínált közmunka lehetőségeket vagy nem rendelkezik a juttatás felülvizsgálata időpontját megelőző egy évben meghatározott időtartamú munkára irányuló vagy azzal egyenértékű jogviszonnyal, illetve az állami foglalkoztatási szervvel nem működik együtt a foglalkoztatásának elősegítése érdekében.

A nyugdíjkorhatár emelkedése miatt rendszeres szociális segélyre életkoránál fogva – a korábbi 55. életév betöltését előíró szabály helyett – az lesz jogosult, aki a rá irányadó nyugdíjkorhatárt öt éven belül betölti. E rendelkezéssel az 55 év feletti személyek is foglalkoztathatóknak minősülnek, így nagyobb lehetőség nyílik visszavezetésükre a munkaerő-piacra a jogalkotó szerint.

Annak érdekében, hogy a hogy a szociális ellátórendszerben kapható támogatások nagysága ne legyen munkavégzés ellen ösztönző hatású, a rendelkezés meghatározza az aktív korú, megélhetéshez szükséges jövedelemmel nem rendelkező, nem foglalkoztatott személyek jogán a család által igénybe vehető pénzügyi ellátások (bérpótló juttatást felváltó foglalkoztatást helyettesítő támogatás és rendszeres szociális segély) együttes összegének maximumát.

A törvényszöveg kétféle maximum-összeg meghatározását tartalmazza. Egyrészt arra az esetre határoz meg maximum összeget, amikor a családban csak rendszeres szociális segélyben részesülő személy van, másrészt arra az esetre, ha a családban rendszeres szociális segélyre és foglalkoztatást helyettesítő támogatásra jogosult személy is él. Ilyenkor az egy család által igénybe vehető segélyek maximumának meghatározásánál a két ellátás együttes összegét indokolt figyelembe venni.

A program keretében 2011. június 7-én Pécsen került lebonyolításra az I. Regionális Műhelykonferencia nagy sikerrel.

Az elhangzott előadások megtalálhatóak a projekt honlapján (http://www.szocioteka.hu/files/regkonf/regionalis_beill_m__20110607_pecs.zip).

A műhelykonferencia célja, hogy a projektet, ill. annak eddigi eredményeit szélesebb szakmai körben is megismertessük, ill. a jelentős szakértői kapacitást bevonó tananyag-fejlesztési folyamat tapasztalatait, a kidolgozott, kompetenciaalapú képzési programok bevezetésének lehetőségeit az érintett szakemberekkel közösen elemezzük, az információkat visszacsatoljuk a fejlesztésbe, s a hatékony megvalósításhoz ágazatközi partnerségeket generáljunk.

A konferenciára a régióban tevékenykedő családsegítő szolgálatok vezetői, vezető munkatársai, a Baranya, Somogy, Tolna Megyei Kormányhivatalok Munkaügyi Központjai és kirendeltségeinek vezetői, a családsegítő szolgálatokat fenntartó és rendeletalkotásban érintett önkormányzatok, továbbá többcélú kistérségi társulások és munkaszervezeteik vezető tisztségviselői, valamint felnőttképzők, szociális képzőhelyek, és foglalkoztatási célú civil szervezetek kaptak meghívást.

A SzocioTÉKA következő rendezvénye a **II. Regionális Műhelykonferencia** 2011. június 28-án került megszervezésre Pécsen szintén a Civil Közösségek Házában.

A rendezvény részletes programjáról és a projektről további információk érhetők el a projekt honlapján: www.szocioteka.hu

A projekt produktuma egy gyakorlati munka során kiválóan alkalmazható, Peremhelyzetű társadalmi csoportok társadalmi és munkaerőpiaci integrációja című tankönyv, amely elérhető és letölthető az alábbi linken:

http://www.szocioteka.hu/files/szocioteka_konyv_nyomdai.pdf

A tankönyv 5 modulból épül fel. Minden modul tartalmaz gyakorlati példákat, feladatokat, amely az egyes tématerületek feldolgozását segíti.

I. Modul: Munkaerőpiaci változások, leszakadó társadalmi csoportok

szerzők: Csoba Judit – Diebel Andrea – Krémer Balázs

II. Modul: Az integrált intézményrendszer lehetőségei és korlátai a tartós munkanélküliség kezelésében

szerzők: Csoba Judit – Kovács Ibolya – Krémer Balázs – Ráczné Lehóczky Zsuzsa

III. Modul: A tartós munkanélküliség szociálpszichológiája

szerzők: Farkas Ágnes – Baginé Gavaldik Livia – Marosszéki Emese – Zentai Enikő

IV. Modul: A rendszeres szociális segélyezettekkel végzett szociális munka sajátosságai, speciális módszerei fókuszban a közösségi és a csoportmunka

szerzők: Pataki Éva – Ágoston Magdolna – Jászberényi Ágnes – Hallgató Éva

V. Modul: Új szempontok a családsegítő szolgálatok beilleszkedést elősegítő szakmai programja elkészítéséhez

szerzők: Szabó János – Jász Krisztina – Mártháné Megyesi Mária – Zomboriné Botás Mária – Eszik Zoltán

Szerk.: [Petrovicsné Takács Rózsa](#), [Gyurokné dr. Bódi Csilla](#), Dél-Dunántúli Regionális Forrásközpont, [Erdős Zsuzsanna](#) csoportvezető, Módszertani Csoport, SzocioNet DDRMHSZK Gesztorszervezet

Módszertani Útmutató Szakmai Program elkészítéséhez 2011.

Szakmai Hírleveleinkben 2010. évi számaiban külön adtuk közre a Nemzeti Család- és Szociálpolitikai Intézet (NCSSZI) tematikus munkacsoportjai által jóváhagyott családsegítés, valamint az étkeztetés, házi segítségnyújtás, jelzőrendszeres házi segítségnyújtás és idősek nappali ellátása szolgáltatások szakmai programja elkészítésére vonatkozó Módszertani Ajánlásokat.

Szervezetünk a hatósági eljárásokban való szakértői közreműködése során azt tapasztalta 2011. év I. félévében, hogy az induló szolgáltatások és a már működő szolgáltatások esetében is számos esetben vannak hiányosságok a szakmai programokban, illetve nem veszik figyelembe a 2011. évi jogszabályváltozásokat a dokumentáció elkészítése során. Az alábbiakban közzé tett frissített útmutatóval kívánjuk segíteni a szolgáltatók és a fenntartók munkáját.

A szakmai program elkészítésére vonatkozó 2010. évi módszertani ajánlásokat aktualizálta Szervezetünk. Felhívjuk a figyelmet, hogy az útmutató Szervezetünk szakmai álláspontját tükrözi, a közlés időpontjában az NCSSZI munkacsoportjaival és a Nemzeti Erőforrás Minisztériummal nem egyeztetett munkaanyag, amelyet minden szolgáltató, illetve fenntartó saját belátása szerint alkalmazhat.

Módszertani Útmutató Szakmai Program elkészítéséhez

**Falu- és Tanyagondnoki Szolgáltatás
Étkeztetés
Házi segítségnyújtás
Jelzőrendszeres házi segítségnyújtás
Családsegítés
Idősek nappali ellátása
szolgáltatások vonatkozásában**

Jogsabályi háttér

- 1993. évi III. törvény a szociális igazgatásról és szociális ellátásokról *(továbbiakban: Szt.)* 92/B. § (1) bekezdés c) pont, (2) bekezdés, 92/C. § (1) bekezdés a) pont
- 1/2000. (I. 7.) SzCsM rendelet a személyes gondoskodást nyújtó szociális intézmények szakmai feladatairól és működésük feltételeiről *(továbbiakban: 1/2000. (I.7.) SzCsM rendelet)* 5. § (1) bekezdés d) pont
- 321/2009. (XII. 29.) Korm. rendelet a szociális szolgáltatók és intézmények működésének engedélyezéséről és ellenőrzéséről *(továbbiakban: Szmr.)* 5. § (5) bekezdés, 7. § (4) d) pont, 8. § (1) bekezdés c) pont, 11. § (5) bekezdés, 15. § (2) bekezdés, 2. számú melléklet 2.1. pont

I. Általános szabályok

A szociális szolgáltatóknak és intézményeknek rendelkeznie kell Szakmai Programmal *(1/2000. (I.7.) SzCsM rendelet) 5. § (1) bekezdés d) pont)*. A Szakmai Program megléte feltétele a működési engedélyeztetési eljárás megindításának. A működési engedély

egyik feltétele pedig az, hogy a működést engedélyező szerv felkérésére az illetékes módszertani intézmény véleményezze és jóváhagyja a Szakmai Programot.

A Szakmai Program egy alapidokumentum, amely a szolgáltatás beindításának szükséges feltétele, azaz egyrészt adminisztrációs kötelezettség a működési engedélyeztetési eljárás során, másrészt funkcióját tekintve egy leíró jellegű intézményi dokumentáció.

A Szakmai Programot állami fenntartású szolgáltatás esetében az intézményvezető készíti el és a fenntartó hagyja jóvá. *(Szt. 92/B. § (1) bekezdés c) pont)*

A fenntartói jóváhagyás a gyakorlatban azt jelenti, hogy az intézményvezető által elkészített szakmai programot a fenntartó – a saját Szervezeti és Működési Szabályzatában meghatározott módon – testületi ülés (pl.: képviselő testületi ülés, közgyűlés, társulási tanács ülése, illetékes szakbizottság ülése) elé terjeszti, majd a testület dönt a Szakmai Program jóváhagyásáról. A jóváhagyást a Szakmai Programon a Záradékolás, pecsét vagy bélyegző, illetve a fenntartó képviselőjének aláírása jelzi. A jóváhagyást emellett a testületi ülésről készült jegyzőkönyv kivonatával is igazolni kell, amely tartalmazza a fenntartó jóváhagyó döntését.

Az állami fenntartó a szervezeti és működési szabályzat, a házirend, valamint a szakmai program jóváhagyását megtagadja, ha az nem felel meg az e törvényben, valamint a külön jogszabályban előírt feltételeknek. *(Szt. 92/B. § (2) bekezdés)*

A nem állami fenntartású szolgáltatás Szakmai Programját a fenntartó készíti el. *(Szt. 92/C. § (1) bekezdés a) pont)*

A Szakmai Programon szerepelnie kell a készítés és jóváhagyás keltének, valamint a fenntartó képviselője aláírásának nem állami fenntartó esetén is.

A Szakmai Programot bármely szolgáltatást alapvetően befolyásoló belső szervezeti adottság, vagy külső környezeti tényező jelentős változása esetén módosítani szükséges. A Szakmai Programot legalább éves rendszerességgel ajánlott felülvizsgálni és a megváltozott feltételeknek megfelelően módosítani.

II. A Szakmai Programmal kapcsolatos elvárások

A Szakmai Program információt ad a szolgáltatást nyújtóknak, a szolgáltatást igénybe vevőknek, a működést engedélyező szervnek, egyéb érintetteknek, akiknek vagy jogszabályi felhatalmazás alapján, vagy egyéb okból információt kell kapni a szolgáltatás biztosításának keretfeltételeiről és a szolgáltatás tartalmáról.

A Szakmai Program készítése során az alábbi alapelveket kell szem előtt tartani:

- nyilvánosság
- közérthetőség
- áttekinthetőség
- egyediség

Nyilvánosság

A Szakmai Program olyan intézményi dokumentáció, amelyet az ellátást igénylő vagy törvényes képviselője, illetve hozzátartozója megtekinthet, ezért az ellátottak tájékoztatáshoz való jogának biztosítása szempontjából is lényeges, hogy a Szakmai Program a megfelelő szakmai tartalommal álljon rendelkezésre.

A Szakmai Programnak az érintettek számára hozzáférhetőnek és nyilvánosnak kell lennie.

A személyes adatok védelméről és a közérdekű adatok nyilvánosságáról szóló 1992. évi LXIII. törvény szabályai szerint a Szakmai Programot, mint a közfeladatot ellátó szerv

működését meghatározó dokumentumot a nyilvánosság számára hozzáférhetővé kell tenni. A hozzáférés fizikai és elektronikus elérhetőséget egyaránt jelent.

A fizikai hozzáférés biztosítása azt jelenti, hogy a Szakmai Programot a szolgáltatásnyújtás helyén (több szolgáltatásnyújtási hely esetén valamennyi helyen) a szolgáltatást igénybe vevők és a szolgáltatást végzők számára elérhetővé kell tenni. Emiatt célszerű gondoskodni arról, hogy a Szakmai Programból elegendő példányszámú eredeti példány készüljön. Amennyiben ez nem lehetséges, akkor az eredeti Szakmai Program hiteles másolatát kell rendelkezésre bocsátani. A Szakmai Programot védőborításban célszerű hirdetőtáblán kifüggeszteni. Amennyiben a dokumentum mérete ezt nem teszi lehetővé, akkor a hirdetőtáblán kell elhelyezni az információt arról, hogy kitől kérhető el megtekintésre a dokumentum.

Az elektronikus információszabadságról szóló 2005. évi XC. törvény szerint pedig elektronikusan is közzé kell tenni, úgy, hogy a hozzáférés legyen ingyenes és anonim módon igénybe vehető. A szociális szolgáltatóknak nemcsak arról kell gondoskodniuk, hogy saját honlapjukon közzétegyék adataikat, hanem a közadatkereső (www.kozadattar.hu) részére el kell juttatni az előírt adatokat is.

Közérthetőség

A Szakmai Programnak nyelvezetének – a heterogén felhasználó csoport miatt – közérthetőnek kell lenni, ugyanakkor törekedni kell arra, hogy a hatályos jogszabályi előírásoknak megfelelő legyen a fogalomhasználat. Az idegen szavak, kifejezések használatát javasolt mellőzni, illetve célszerű fogalommagyarázatot tenni az igénybe vevők számára esetleg nem érthető kifejezések, fogalmak mellé.

Áttekinthetőség

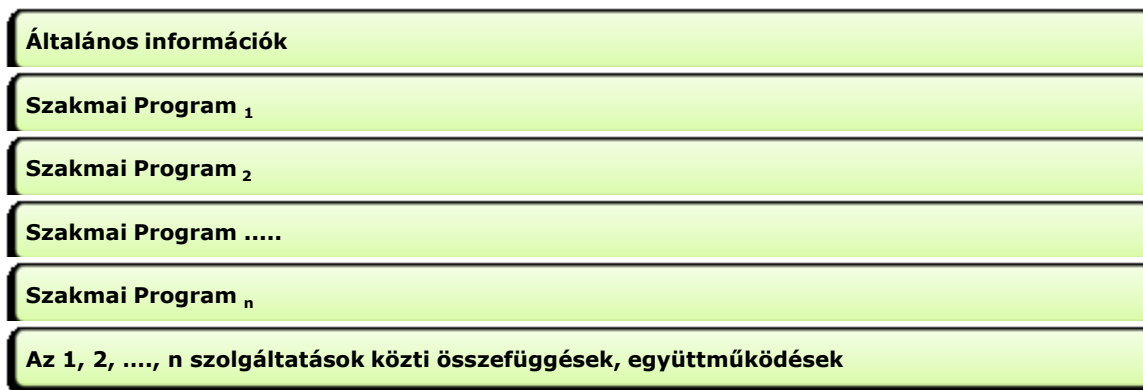
A Szakmai Programmal kapcsolatban elvárás, hogy a dokumentum legyen áttekinthető, igényesen szerkesztett formátumú.

Célszerű követni a Szakmai Program tartalmi követelményeire vonatkozó jogszabályi előírásokat pontosként, ez önmagában megadja a dokumentum fizikai felépítését és tartalmilag sem marad ki belőle a kötelezően előírt elem.

Több szociális és/vagy gyermekvédelmi szolgáltatást nyújtó intézmény esetében a Szakmai Program alapvetően két struktúra alapján épülhet fel:

- 1. Differenciáltan:** az egyes szolgáltatások önálló Szakmai Programjainak összefűzésével, egy általános szabályokat és az egyes szakmai-szervezeti egységek közti kapcsolódási pontokat tárgyaló szakasszal kiegészítve.

Differenciált Szakmai Program

- 2. Integráltan:** a Szakmai Program jogszabályban meghatározott kötelező tartalmi elemeinek felsorolása történik az egyes szolgáltatások vonatkozásában történő alábontással, speciális információk közlésével.

Integrált Szakmai Program

Általános információk
Kötelező elem 1
<ul style="list-style-type: none"> •Szolgáltatás 1 •Szolgáltatás 2 •Szolgáltatás... •Szolgáltatás ..
Kötelező elem 2
<ul style="list-style-type: none"> •Szolgáltatás 1 •Szolgáltatás 2 •Szolgáltatás... •Szolgáltatás ..
Kötelező elem.....
<ul style="list-style-type: none"> •Szolgáltatás 1 •Szolgáltatás 2 •Szolgáltatás... •Szolgáltatás ..
Speciális szabályok

A Szakmai Program szerkezetére vonatkozóan nincs jogszabályi kötelelem, azonban a működési engedélyeztetési eljárás szabályaiból az következik, hogy minden szolgáltatásra vonatkozóan kell Szakmai Programmal rendelkezni. A szolgáltató, fenntartó dönthet arról, hogy minden nyújtott szolgáltatásra külön Szakmai Programot készít, vagy az integrált struktúrát követi, azonban az előbbi esetben is be kell mutatni az egyes szolgáltatások közti összefüggéseket, kapcsolódási pontokat.

Már működő szolgáltatások és kevésbé változékony szolgáltatási stratégia esetén ajánlott az integrált Szakmai Program struktúra követése, mivel az egyes szolgáltatáselemek közti összefüggések jobban áttekinthetők.

A Szakmai Program dokumentum formázása során ajánlott az alábbi szabályokat követni:

1. Legyen a Szakmai Programnak tartalomjegyzéke, amelyben a törzsdokumentumon kívül a mellékletek, függelékek is jelölve vannak.
2. Az oldalak számozottak legyenek.
3. A fejezet címek, alcímek számozása egységes és folyamatos legyen
4. A felsorolások, táblázatok, diagramok, ábrák azonosan legyenek formázva (különösen méret, elhelyezés, szegély, stb.)
5. A táblázatok, diagramok, ábrák számozottak legyenek, amelyre a szövegben történjen hivatkozás
6. A dokumentum minden szakasza azonos stílusban íródjon (betűtípus, betűméret, sorköz, stb. azonossága)

Egyediség

A Szakmai Programnak a szolgáltatásra vonatkozó általános szabályokon túl tartalmaznia kell konkrétumokat, amely a bemutatott szolgáltatásra egyedileg, tehát térben és időben korlátozottan érvényes, valamint tükröznie kell a szolgáltatás helyi szolgáltató rendszerbe való beágyazottságát, a helyi viszonyokat.

III. A Szakmai Program tartalmi elemei

A Szakmai Program kötelező tartalmi elemeire vonatkozóan a hatályos 1/2000. (I. 7.) SzCsM rendelet 5/A. §-a tartalmaz egy általános főszabályt. A főszabályt az időszakos férőhely engedélyezése iránti kérelemhez csatolt szakmai program kivételével valamennyi szociális szolgáltatásra alkalmazni kell.

A jelzőrendszeres házi segítségnyújtás, a közösségi ellátások, a demens nappali ellátás esetében a főszabály mellett kiegészítő szabályt is tartalmaz a jogszabály adott szolgáltatást szabályozó szakasza.

Szakmai Programnak kötelezően tartalmaznia kell az 1/2000. (I. 7.) SzCsM 5/A. § (1) bekezdése szerinti tartalmi elemeket és e szakasz (2) bekezdés szerinti mellékleteket.

A Szakmai Program **kötelező** tartalmi elemei az alábbiak:

1. A szolgáltatás céljának, feladatának bemutatása
  - a. a megvalósítani kívánt program konkrét bemutatása, a létrejövő kapacitások, a nyújtott szolgáltatáselemek, tevékenységek leírása,
  - b. a más intézményekkel történő együttműködés módja
2. Az ellátandó célcsoport jellemzői
3. A feladatellátás szakmai tartalma, módja, a biztosított szolgáltatások formái, köre, rendszeressége, bentlakásos intézmény esetén a gondozási, rehabilitációs és fejlesztési feladatok jellege, tartalma
4. Az ellátás igénybevételének módja
5. A szolgáltatásról szóló tájékoztatás helyi módja
6. Az ellátottak és a személyes gondoskodást végző személyek jogainak védelmével kapcsolatos szabályok
(1/2000. (I.7.) SzCsM rendelet 5/A. § (1) bekezdés)

Kiegészítő szabályok:

Jelzőrendszeres házi segítségnyújtás esetén kiegészítő szabály alapján kötelező tartalmi elem:

1. A használt műszaki rendszer leírása
2. A segítségnyújtás - a segélyhívástól a krízishelyzet megoldásáig tartó - folyamatának a leírása
(1/2000. (I.7.) SzCsM rendelet 29. § (1) bekezdés a)-b) pont)

Közösségi ellátások esetén kiegészítő szabály alapján kötelező tartalmi elem:

Az egészségügyi szolgáltatókkal, különösen a területileg illetékes pszichiátriai, illetve addiktológiai gondozóval való együttműködés módja. (1/2000. (I.7.) SzCsM rendelet 39/K. §)

Demens nappali ellátás esetén kiegészítő szabály alapján kötelező tartalmi elem:

1. Az ellátottak állapot-felmérési módszerének bemutatása
2. Az ellátottak meglévő képességeinek megőrzésére és fejlesztésére irányuló program
3. A biztonságos tárgyi környezet bemutatása
4. A területileg illetékes szakorvosi (pszichiátriai, neurológiai, geriátriai) ellátással való együttműködés módja.
(1/2000. (I.7.) SzCsM rendelet 84/A. § (3) bekezdés da)-dd) pontok)

A Szakmai Program ajánlott, a fentieket kiegészítő tartalmi elemei az alábbiak lehetnek:

1. A feladatellátás tárgyi feltételeinek bemutatása (a feladatellátás szakmai tartalma, módja, a biztosított szolgáltatások formái, köre, rendszeressége ponton belül)
2. Minőségbiztosítás, minőségirányítási rendszer bemutatása
3. Humán erőforrás gazdálkodás és fejlesztés bemutatása

A Szakmai Programhoz kötelezően csatolandó mellékletek az alábbiak:

1. Megállapodások tervezete az Szt. 94/C. § (1) bekezdése alapján az Szt. 94/C. § (2) bekezdése szerinti kivételekkel (*Szt. 94/C. § (1) bekezdése*)
2. Szakosított ellátást nyújtó szociális intézmény esetében a házirend tervezetét, már működő intézmény esetén a házirendet (*1/2000. (I.7.) SzCsM rendelet 5. § (2) bekezdés b) pont*)
3. Szervezeti és Működési Szabályzat (új szolgáltatás esetén annak tervezete), kivételt képez ez alól az egyszemélyes szolgáltatás, ahol a Szervezeti és Működési Szabályzat a fenntartó önkormányzat képviselő-testületi hivatalának Szervezeti és Működési Szabályzata is lehet (*1/2000. (I.7.) SzCsM rendelet 5. § (1) bekezdés c) pont*)
(*1/2000. (I.7.) SzCsM rendelet 5/A. § (2) bekezdés*)

A Szakmai Programhoz ajánlott csatolni a fentiekén kívül az alábbi mellékleteket:

1. Dokumentációs lista (esetlegesen a használt jogszabálmelléklet szerinti és saját készítésű formanyomtatványok gyűjteménye)
2. Házirend (Szociális szolgáltatásnál nem kötelező, csak szociális intézménynél, de amennyiben a szolgáltató úgy dönt, akkor készíthet. Amennyiben van nyitva álló helyisége, akkor házirendről beszélünk, amennyiben nincs nyitva álló helyisége, akkor ún. „szolgáltatási rendről”. Nappali intézmény esetében is ajánlott csatolni a házirendet a Szakmai Programhoz. A nappali intézmény házirendjének kötelező elemeit az *1/2000. (I.7.) SzCsM rendelet 80. §* szabályozza.

IV. A Szakmai Program tartalmi elemeinek részletes bemutatása

IV.1. A Szakmai Program törzsdokumentum tartalmi elemeinek részletes bemutatása

A Szakmai Program kötelező és ajánlott tartalmi elemeiben az alábbi szempontokat javasolt részletesen tárgyalni, kifejteni.

IV.1.1. A Szakmai Program kötelező tartalmi elemei

1. a szolgáltatás céljának, feladatának bemutatása

a. a megvalósítani kívánt program konkrét bemutatása, a létrejövő kapacitások, a nyújtott szolgáltatáselemek, tevékenységek leírása

Kifejtésre javasolt tartalom:

- a szolgáltató küldetése
- a szolgáltató céljai (általános, speciális)
- a szolgáltatási stratégia bemutatása
- a szolgáltató Alapító Okiratban meghatározott alaptevékenysége és egyéb feladatai (kiszegítő tevékenységek, vállalkozási tevékenységek)

- szolgáltatási kapacitás:
szociális szolgáltatások esetében
  - hány településen,
  - hány fő részére (jelzőrendszeres házi segítségnyújtás esetén hány készülékkel) biztosítja a szolgáltató az ellátást
- szociális intézmény esetében
  - férőhelyek száma

A szolgáltatás beindításának, működtetésének jelentősége az ellátási területen: az adott szolgáltatás hiányában milyen – főként társadalmi – folyamatok lennének tapasztalhatók, a szolgáltatás működtetése ehhez az állapothoz képest miben jelent változást, előrelépést.

A szolgáltatás működtetése várhatóan milyen változásokat okoz az ellátási területen élők körében.

A szolgáltatás működtetése milyen hatással van a helyi/területi szociálpolitikára.

Alapszolgáltatások esetében a szolgáltatás működtetése miként befolyásolja a bentlakásos intézményekbe és az egészségügyi intézményekbe való felvételt, továbbá a várakozók számát befolyásolja-e a szolgáltatás nyújtása. Az intézményi ellátásból kilépők számára az utógondozás, nyomonkövetés lehetősége biztosított-e az adott alapszolgáltatás által.

A szolgáltató által nyújtott szolgáltatás kapacitása (ellátottak száma) miként viszonyul az ellátási területen más szolgáltatók által nyújtott szolgáltatási kapacitásokhoz („piaci részesedés”), minőségében mennyiben tér el a nyújtott szolgáltatás a többi szolgáltatótól („piaci pozícionálás”).

Kizárólag új szolgáltatás(ok) beindítása esetén kifejtésre javasolt tartalom:

A szolgáltatás beindítását megelőző intézkedések bemutatása, amely kiterjedhet a következőkre: igény- és szükségletfelmérésre (pl. kérdőíves felmérés), annak eredményére a szolgáltatással kapcsolatban, erőforrás feltárásra, forrásszerzésre, pályázati tevékenységre, infrastruktúra kialakítására, fenntartói döntésekre vonatkozó információkra.

A már több éve működő szolgáltatások esetén az szervezet alapítására, a szolgáltatási stratégia változtatására, a szolgáltatási struktúra módosulására vonatkozó információkat érdemes megjeleníteni.

A helyi (települési, kistérségi) szociális szolgáltatástervezési koncepciót és egyéb szociális ágazati, vagy területi tervezési dokumentumok, továbbá statisztikai adatok (KSH, VÁTI SZÁIR, ESKI, stb.) másodelemzés módszerével felhasználhatók. A másodelemzésnél fontos, hogy az adatok az ellátási területre vonatkozzanak, és kellően frissek legyenek.

Kifejtésre javasolt tartalom dimenziói:

Célszerű külön tárgyalni azokat az intézkedéseket, amelyeket a szolgáltatás tulajdonosa, s amelyeket a szolgáltató tett a szolgáltatásnyújtás megkezdése előtt. (Pl. területi döntések, önkormányzatok közti megállapodások, ellátási szerződés, stb.)

b. a más intézményekkel történő együttműködés módja

Kifejtésre javasolt tartalom:

Intézményi/szervezeti kapcsolatháló bemutatása, kitérve arra, hogy mely szervezetekkel formalizált (írásbeli megállapodással alátámasztott) az együttműködés, milyen az egyes szervezetekkel a kapcsolat intenzitása. Az ellátási terület vonatkozásában valamilyen okból fogva releváns intézményi körre kell koncentrálni. Az együttműködő partnereket településenként javasolt számba venni.

A kapcsolathálónál különösen az alábbi érintett körrel való együttműködést javasolt bemutatni:

- szociális ágazat: egyéb szociális alapszolgáltatást nyújtó szervezetek, szakosított szociális ellátást nyújtó szervezetek, gyermekjóléti alapellátást, gyermekvédelmi szakellátást nyújtó szervezetek
- egyéb oktatás: felnőttképzés, szakképzés, felsőoktatás (a személyi feltételekkel összefüggésben)
- egészségügy: házi orvosok, szakorvosok, otthonápolási szolgálat, járóbeteg szakellátás, kórházak, nappali kórház
- önkormányzatok
- többcélú társulás munkaszervezete
- munkaügyi szervezet
- hatóságok és szakhatóságok: városi gyámhivatal, kormányhivatal és szakigazgatási szervei, különösen: szociális és gyámhivatal, élelmiszerlánc-biztonsági és állategészségügyi igazgatóság, népegészségügyi szakigazgatási szerv
- egyházak
- civil szervezetek, amelyek a szociális ágazathoz kötődő tevékenységet végeznek
- helyi lakóközösségek

(Csak azokat a szervezeteket, intézményeket javasolt megjeleníteni (de azt név szerint), amelyekkel valós, kétoldalú és kölcsönös kapcsolatot tart a szolgáltató. Az írásbeli együttműködési megállapodás tényét jelölni javasolt.)

Kifejtésre javasolt tartalom dimenziói:

Szervezeti kapcsolatrendszer működtetésének bemutatásának a dimenziói az alábbiak lehetnek:

- kapcsolatépítés,
- kapcsolattartás,
- kapcsolatsűrűség,
- felelősségi körök.

2. Az ellátandó célcsoport jellemzői

Már működő szolgáltatás esetén az ellátásban lévőkre vonatkozóan, új (induló) szolgáltatás esetén a potenciális ellátotti körre szükséges elkészíteni egy olyan elemzést, amelyből egyértelműen kitűnik, hogy a szolgáltató tulajdonképpen „kit” lát el, vagy tervez ellátni.

Az alábbi felsorolások maximális tervezés szemléletében gyűjtik össze azokat a mutatókat, amelyeket a Szakmai Programban meg lehet jeleníteni.

A felsorolásból azon tényezőket szükséges kiemelni, amelyek a szociális szolgáltatás/intézmény szempontjából relevánsak az ellátási területen. Minimálisan az ellátási terület településeinek lakosságszámát (ha a nyújtott szolgáltatás ellátási területe megyei, vagy országos, akkor értelemszerűen a megye lakosságát vagy Magyarország lakosságát szükséges megjeleníteni), a népesség korcsoportos bontását minden esetben szükséges megjeleníteni. Már meglévő szolgáltatás esetén az ellátottak számát szükséges feltüntetni.

Kifejtésre javasolt tartalom új, induló szolgáltatás esetén:

- ellátási területen végzett szükségletfelmérés, igényfelmérés eredményeinek és módszertanának bemutatása
- ellátásba bevont települések száma, települések lakosságszáma, népsűrűség, közigazgatási struktúra (körjegyzőségek, mikrotérési társulások, stb.)
 Figyelemmel kell lenni az Szmr. szabályaira.
 „321/2009. (XII. 29.) Korm. rendelet
 6. §
 (3) Az alapszolgáltatás ellátási területe - a falugondnoki és a tanyagondnoki szolgáltatás, valamint a nappali ellátás kivételével - legfeljebb

a) a fővárosra és két - vele szomszédos - kistérségre, vagy
 b) négy szomszédos - a fővároson kívüli - kistérségre
 terjedhet ki, amelyet az ellátást nyújtó székhely és a telephelyek engedélyezése során külön-külön kell vizsgálni. E szociális szolgáltatások esetén ellátási területként csak olyan terület határozható meg, ahol a szociális szolgáltató, intézmény a biztosított feltételek alapján az alapszolgáltatást nyújtani tudja.

(4) A szociális szolgáltató, intézmény alapszolgáltatást nyújtó székhelyének, illetve telephelyének, valamint az ellátottak számára nyitva álló egyéb helyiségeknek, továbbá jelzőrendszeres házi segítségnyújtás esetén a szakmai központoknak az alapszolgáltatás ellátási területén, vagy - fővárosban nyújtott utcai szociális munka esetén - a fővárosban kell lennie."

- ellátási területen élő lakosság népmozgalmi, demográfiai és szociális jellemző
  - o lakónépesség korcsoportos, nemenkénti bontásban, település sorosan – idősellátás esetén kiemelten: 60 éven felüli lakosság száma, aránya
  - o halálozások száma (ezer lakosra)
  - o természetes szaporodás, fogyás (ezer lakosra)
  - o születéskor várható átlagos élettartam (férfiak, nők)
  - o öregedési index: az idős népesség (65-X éves) a gyermeknépesség (0-14 éves) százalékában
  - o eltartottsági ráta: a gyermekkorú (0-14 éves) és az idős népesség (65-X éves) a 15-64 éves népesség százalékában
  - o korfa (településenként és teljes ellátási területre)
  - o lakosság egészségi állapotának jellemző (főbb halálozási okok)
  - o szenvedélybetegek betegek száma,
  - o pszichiátriai betegek száma,
  - o fogyatékosággal élők, ezen belül egyes fogyatékosági csoportba tartozók száma
  - o etnikai kisebbséghez tartozók száma, aránya
  - o háztartások jellemzői (egyedülálló, házaspárok, házaspárok gyermekkel, illetve több gyermekkel, egyedülálló gyermekkel)
  - o lakosság iskolai végzettsége
  - o foglalkoztatottsági mutatók (aktívok száma, inaktívok száma, regisztrált munkanélküliek száma, tartós munkanélküliek száma, aktív kereső nélküli családok száma)
  - o nyugdíjszerű ellátásban részesülők száma (öregségi nyugdíj, járadékosok) – idősellátás esetén kiemelten fontos!
  - o rendszeres pénzbeli ellátásokban részesülők száma (ápolási díj, időskorúak járadéka, aktívkorúak ellátása, lakásfenntartási támogatás, közgyógyellátás, adósságcsökkentési támogatás, rendszeres gyermekvédelmi kedvezmény, óvodáztatási támogatás stb.)
  - o eseti pénzbeli ellátásokban részesülők száma (átmeneti segély, rendkívüli gyermekvédelmi támogatás, stb.)
  - o közüzemi díjhátralékosok száma és egyéb típusú adósságterhekkel küzdők becsült száma

Egyéb tényezők, amely az ellátási területen élő lakosság életminőségét befolyásolja:

- az ellátási területen már működő azonos szolgáltatástípusban tevékenykedő szolgáltatók jellemzői
- az ellátási területen nyújtott egyéb szociális/gyermejjóléti/gyermekvédelmi szolgáltatások:
  - o szociális szolgáltatók, nappali intézmények, átmeneti és tartós bentlakásos intézmények jellemzői

- az ellátási terület gazdasági jellemzői
  - o nagyobb munkáltatók
  - o védett foglalkoztatást nyújtók
  - o az egyes gazdasági ágazatokban dolgozók száma (mezőgazdaság, ipar, szolgáltató szektor, közszolgáltatások)
  - o vállalkozások száma
  - o közlekedés jellemzői
- az ellátási területen nyújtott humán közszolgáltatások jellemzői:
  - o közoktatás
  - o közművelődés
  - o egészségügy

Kifejtésre javasolt már működő szolgáltatás esetén:

Már működő szolgáltatás esetén a meglévő igénybe vevői kör jellemzőit javasolt bemutatni, dinamikus mutatókkal jellemezni, különösen az alábbi adatokat:

- o igénybe vevők száma (megállapodással rendelkezők száma)
- o várakozók száma (kapacitás hiány miatt el nem látott igénybe vételt kérelmezők száma)
- o potenciális igénybe vevői kör nagysága (lehetséges igénybe vevők)
- o igénybe vevők életkor szerinti megoszlása
- o igénybe vevők jövedelmi helyzete

Az igénybe vevők körének jellemzőinek bemutatása során a lehetséges szempontok az alábbiak:

Falu- és tanyagondnoki szolgáltatás

- o ellátási terület teljes lakossága (falugondnoki szolgáltatás esetén település(ek), tanyagondnoki szolgáltatás esetén településrész(ek) lakosainak száma)
- o igénybe vevők közül:
  - rendszeres igénybe vevő (rendszeresség jelölésével: naponta többször, naponta, hetente többször, havonta többször)
  - alkalmi igénybe vevő
  - egyéni igénybe vevő
  - csoportos igénybe vevő
  - csak szállítást kér
  - csak egyéb segítségnyújtást kér
  - szállítást és egyéb segítségnyújtást is kér
- o csoportos szállítás esetén a csoportok jellemzése

Étkeztetés

- o szociálisan rászorult (Szt. 62. § szerint, illetve a helyi önkormányzati rendelet szerint) igénybe vevők megoszlása
  - életkora alapján jogosult,
  - egészségi állapota alapján jogosult,
  - fogyatékosága alapján jogosult,
  - pszichiátriai betegsége alapján jogosult,
  - szenedélybetegsége alapján jogosult,
  - hajléktalansága alapján jogosult
  - egyéb okból jogosult (ok feltüntetése).
- o igénybe vevők közül
  - kiszállítással
  - elvitellel
  - helyben fogyasztással étkezik.

- igénybe vevők közül diétás étkezést kér
- igénybe vevők közül
  - önkéntes fizetés lehetőségével él
  - ingyenes ellátásban részesül

Házi segítségnyújtás

- gondozási szükséglet jellemzői (1,2,3,4 órás, 4 órát meghaladó gondozási szükséglet igazolás szerint és ténylegesen hány óra gondozást igényel)
- gondozási igény jellemzői (milyen segítségnyújtást vár az igénybe vevő)
- gondozási intenzitás jellemzői
  - heti hány napon veszi igénybe a szolgáltatást
  - hétvégén igényli-e a szolgáltatást
  - napi hány látogatási alkalommal látható-el az igénybe vevő (1,2,3, ennél több)
  - egy vagy több gondozó együttes jelenlétét igényeli (pl. mozgatása miatt)
- az igénybe vevők körében
  - szenvedélybetegek száma,
  - pszichiátriai betegek száma,
  - fogyatékossgal élők, ezen belül egyes fogyatékossgai csoportba tartozók száma
  - krónikus betegséggel küzdők száma
- igénybe vevők lakhatásának jellemzői (a település mely részén laknak, milyen a gondozási helyszínek elérhetősége, megközlíthetősége, összkomfortos, félkomfortos, komfortnélküli lakásban élnek-e, stb.)
- igénybe vevők közül
  - önkéntes fizetés lehetőségével él
  - ingyenes ellátásban részesül

Jelzőrendszeres házi segítségnyújtás

- szociálisan nem rászorulóok száma
- szociálisan rászorulóok száma, ezen belül:
  - az egyedül élő 65 év feletti személy,
  - az egyedül élő súlyosan fogyatékos vagy pszichiátriai beteg személy, vagy
  - a kétszemélyes háztartásban élő 65 év feletti, illetve súlyosan fogyatékos vagy pszichiátriai beteg személy, ha egészségi állapota indokolja a szolgáltatás folyamatos biztosítását.
- igénybe vevők közül házi segítségnyújtásban is részesül
- igénybe vevők közül
  - önkéntes fizetés lehetőségével él
  - ingyenes ellátásban részesül

Családsegítés

- forgalom
- egyszeri segítségnyújtással lezárt esetek száma
- gondozások száma
  - gondozott egyének száma
  - gondozott családok száma
  - önkéntes igénybe vevők száma
  - kötelezett igénybe vevők száma (aktív korúak ellátása (BPJ/RSZS), adósságkezelési szolgáltatás)
- gyermekjóléti szolgáltatásban is gondozott egyének/családok száma
- igénybe vevők körében a kiskorú igénybe vevők száma
- igénybe vevők hozott probléma szerinti megoszlása:
  - életvitel

- családi, kapcsolati
- családon belüli bántalmazás
- lelki-mentális
- gyermeknevelési
- anyagi
- foglalkoztatással kapcsolatos
- egészségkárosodás következménye
- ügyintézéshez segítségkérés
- információkérés
- egyéb, éspedig:

Idősek nappali ellátása

- igénybe vevők kor szerinti megoszlása: 65 éven aluli és felüli igénybe vevők száma
- az igénybe vevők körében
  - szenvedélybetegek száma,
  - pszichiátriai betegek száma,
  - fogyatékossgal élők, ezen belül egyes fogyatékossgai csoportba tartozók száma
  - krónikus betegséggel küzdők száma
  - demencia kórképpel rendelkezők száma
  - demencia kórképpel és szakvéleménnyel rendelkezők száma.
- igénybe vevők önellátási képességének jellemzői
- igénybe vevők közül házi segítségnyújtásban is részesül
- igénybe vevők közül étkeztetésben is részesül
- igénybe vevők közül naponta igénybe veszi a szolgáltatást
- igénybe vevők közül szállítást igényel (intézménybe, otthonába vissza)
- igénybe vevők közül
  - önkéntes fizetés lehetőségével él
  - ingyenes ellátásban részesül

3. A feladatellátás szakmai tartalma, módja, a biztosított szolgáltatások formái, köre, rendszeressége

Kifejtésre javasolt tartalom:

1. **Falu-, tanyagondnoki szolgáltatás** szakfeladat kifejtése, az egyes munkaformák és szolgáltatáselemek bemutatása *(csak azokat a feladatokat és munkaformákat kell részletesen leírni, amely az adott településen, vagy településrészén releváns)*

- **közvetlen, személyes szolgáltatások bemutatása**

- alapfeladatok (1/2000. (I.7) SzCsM rendelet 39. § (1) bekezdés)
  - a közreműködés
    - az étkeztetésben,
    - a házi segítségnyújtásban,
    - a közösségi és szociális információk szolgáltatásában;
  - az egészségügyi ellátáshoz való hozzájutás biztosítása, így
    - a háziorvosi rendelésre szállítás,
    - az egyéb egészségügyi intézménybe szállítás,
    - a gyógyszerkiváltás és a gyógyászati segédeszközökhöz való hozzájutás biztosítása;
  - az óvodáskorú, iskoláskorú gyermekek szállítása,
    - az óvodába, iskolába szállítás,
    - az egyéb gyermekszállítás
- kiegészítő feladatok (1/2000. (I.7) SzCsM rendelet 39. § (2) bekezdés)
  - a lakossági szolgáltatások,

- a közösségi,
  - művelődési,
  - sport- és szabadidős tevékenységek szervezése, segítése,
  - az egyéni hivatalos ügyek intézésének segítése, lakossági igények továbbítása,
  - az egyéb lakossági szolgáltatások, illetve az alapfeladatoknál meghatározottakon kívüli egyéb alapszolgáltatások biztosításában való közreműködés.
- önkormányzati feladatok megoldását segítő, **közvetett szolgáltatások bemutatása** (1/2000. (I.7) SzCsM rendelet 39. § (2) bekezdés)
- az ételszállítás önkormányzati intézménybe,
  - az önkormányzati információk közvetítése a lakosság részére,
  - a falugondnoki szolgálat működtetésével kapcsolatos teendők ellátása.

Szállítási feladatoknál javasolt rögzíteni a szállítás térbeli és időbeli jellemzőit. A leírtakból választ kell kapni arra, hogy ki(ke)t?, hova?, milyen rendszerességgel?, milyen célból? szállít a falu-, tanyagondnoki gépjármű. A leírásból ki kell derülnie annak, hogy melyek azok, amelyek rendszeresen ellátott „rutin” feladatok és melyek azok az alkalmanként ellátott feladatok, amelyek a lakosság életminőségét javítják, illetve az önkormányzati feladatok ellátását támogatják.

2. **Étkeztetés** szakfeladat kifejtése, az egyes munkaformák és szolgáltatáselemek bemutatása

- Az étkeztetés formája, a főzőhely(ek) megnevezése (1/2000. (I.7) SzCsM rendelet 20. § (1) bekezdés)
  - szociális konyha,
  - népkonyha,
  - egyéb főzőhely
- A szociális konyha esetén az ellátás biztosításának kerete (1/2000. (I.7) SzCsM rendelet 22. § (3) bekezdés)
  - önálló konyha, főzőhely, melegítőkonyha
  - iskolai, óvodai, munkahelyi, szociális intézményi főzőhely
  - vendéglátó-ipari egység vagy egyéb intézmény
  - logisztikai étkeztető
- Az étkezés igénybevételének lehetőségeinek bemutatása (településenként, illetve főzőhelyenként: egyértelműen ki kell derülnie, hogy adott településen élő melyik főzőhelyről és milyen feltételek mellett étkezhet) (1/2000. (I.7) SzCsM rendelet 21.§ (1) bekezdés)
  - elvitellel
    - bemutatásra javasolt, hogy
      - honnan, mikor viheti el az ételt az igénybe vevő
      - milyen és hány éthordóval kell rendelkeznie
  - lakásra szállítással
    - bemutatásra javasolt, hogy
      - milyen járművel szállítják ki
      - milyen a kiszállítás módja, rendje
  - kiszolgálásával egyidejű helyben fogyasztással
    - bemutatásra javasolt, hogy

- hol és milyen időtartamban van lehetőség helyben fogyasztásra
  - az étkezőnek milyen kapacitása van
  - biztosított-e az igénybevevők számának megfelelő kézmosási lehetőség, nemenként elkülönített illemhely
  - biztosított-e az evőeszköz és étkezészet
(1/2000. (I.7) SzCsM rendelet 21.§ (4) bekezdés)
- o Az étkezés minőségének jellemzői
    - naponta hány étkezés biztosított (reggeli, tízórai, ebéd, uzsonna, vacsora)
    - főétkezésként biztosított-e a meleg étel (1/2000. (I.7) SzCsM rendelet 21.§ (2) bekezdés)
    - diétás étkezés biztosított-e (1/2000. (I.7) SzCsM rendelet 21.§ (2) bekezdés)
    - menük száma, jellege (1/2000. (I.7) SzCsM rendelet 21.§ (3) bekezdés)
    - menük összeállítása
  - o Az étkezés rendszerességének bemutatása
    - hétköznap/munkanapon
    - hétvégén/munkaszüneti napon/ünneppnapon
 biztosított-e az étkeztetés (1/2000. (I.7) SzCsM rendelet 21.§ (5) bekezdés)
  - o Az étkezés folyamatosságának jellemzői
    - a főzőhely karbantartása, vagy üzemszünet idején miként biztosított az étkeztetés (1/2000. (I.7) SzCsM rendelet 19.§ (5) bekezdés)
3. **Házi segítségnyújtás** szakfeladat kifejtése, az egyes munkaformák és szolgáltatáselemek bemutatása
(1/2000. (I.7) SzCsM rendelet 25.§ (3) bekezdés)
- Gondozási feladatok
    - o étkezés segítése
      - reggeli, ebéd, vacsora előkészítése
      - szükség esetén etetés
      - mosogatás
    - o mozgás segítése
      - mobilizálás ágyban/segédeszköz használata
      - kiültetés, sétáltatás
      - öltözködésben segítségnyújtás
      - tornáztatás mozgásterapeuta irányításával
    - o ürítési szükségletek kielégítése
      - segítségnyújtás inkontinencia betét használatában
      - segítségnyújtás ágytál, szoba wc használatában
      - vizeletgyűjtő zsák ürítése, cseréje
      - segítség kolosztóma ellátásában, stb.
  - Közreműködés személyi higiénié megtartásában
    - o mosdatás
    - o fürdetés
    - o borotválás
    - o bőrápolás
    - o hajápolás
    - o körömápolás

- szájápolás
  - öltöztetés, stb.
  - Közreműködés lakókörnyezeti higiénié megtartásában
    - takarítás (törölgetés, felmosás, porszívózás)
    - ágyazás
    - mosás
    - vasalás
    - hóeltakarítás, csúszásmentesítés, stb.
  - Közreműködés a háztartás vitelében
    - bevásárlás
    - csekkek feladása
    - pénzügyekkel való kapcsolattartás
    - stb.
  - Segítségnyújtás a környezettel való kapcsolattartásban
    - orvos
    - családtagok
    - szociális intézmény, stb.
  - Ápolási feladatok (orvos előírása szerint)
    - gyógyszer feliratás, kiváltás, adagolás inzulin beadása
    - vérnyomásmérés, pulzus ellenőrzés
    - hőmérőzés
    - gyógyászati segédeszközökhöz hozzájutás segítése
    - orvoshoz, vizsgálatokra kísérés
    - kórházi látogatás
  - Veszélyhelyzet megelőzése, elhárítása
  - Más szociális ellátásokhoz való hozzájutás megszervezése
    - segítség hivatalos ügyek intézésében
    - nyomtatványok beszerzése, segítség a kitöltésben
    - támogatások, segélyek intézése (különösen lakásfenntartási, közlekedési, lakbér támogatás, átmeneti segélyek, közgyógyigazolvány)
    - szociális szolgáltatásokhoz való hozzáférés segítése (különösen: étkeztetés, falu-/tanyagondnoki szolgáltatás, támogató szolgáltatás, családsegítés)
  - Szakosított ellátásba való bekerülés segítése
  - Egyéb szolgáltatások
4. **Jelzőrendszeres házi segítségnyújtás** szakfeladat kifejtése, a szolgáltatás bemutatása
(1/2000. (I.7) SzCsM rendelet 28.§)
- a segélyhívások fogadása
  - diszpécserközpont működtetése
  - helyszínre érés biztosítása
  - lakásba való bejutás
  - helyszínen végzett tevékenység bemutatása
    - fizikai segítségnyújtás
    - mentális segítségnyújtás
    - más ellátás megszervezése, más ellátásba juttatás
5. **Családsegítés** szakfeladat kifejtése, az egyes munkaformák és szolgáltatáselemek bemutatása
- Munkaformák

- Egyéni esetkezelés
- Szociális csoportmunka
- Közösségi munka

- Egyéni esetkezelés
  - ügyeleti és helyettesítési rendszer
  - esetfelvétel, esetátadás, esetlezárás
  - kapcsolattartás jelentősége
  - erőforrás-feltárás, diagnosztizálás
  - probléma meghatározása
  - cselekvési terv készítése
  - szolgáltatást igénybe vevőkkel való írásos megállapodás kötése
  - egyéni esetkezelés és más munkaformák közti kapcsolat
  - egyéni esetkezelés adminisztrációja
  - anyagi támogatások formái, feltétele, működése
  - természetbeni juttatások, adományok

- Külön feltüntetendők az aktív korúak ellátásával kapcsolatos speciális feladatok
  - jelzési kötelezettségek
  - kapcsolattartási kötelezettségek
  - nyilvántartási kötelezettségek
  - adminisztráció

- Szociális munka csoportokkal
  - csoportok bemutatása, csoportok célja, célcsoportjai
  - működő csoportok felsorolása
  - működés keretei
  - csoportmunka adminisztrációja

- Közösségi munka
  - célja, célcsoportok
  - működés keretei
  - adminisztráció

- Egyéb munkaformák
Bemutatandó:
  - célja, célcsoportok
  - működés keretei
  - adminisztrációPéldául:
  - tanácsadások
  - mediáció
  - videotréning
  - családkonzultáció

- Egyéb szolgáltatások
Bemutatandó:
  - igénybevétel feltételei
  - adminisztrációPéldául: telefon, fax, internet, fénymásolás, szállítási szolgáltatások, lakossági szolgáltatások

- Jelzőrendszer működtetésének bemutatása, jelzés alapján történő segítségnyújtás

6. **Idősek nappali ellátása** szakfeladat kifejtése, az egyes munkaformák és szolgáltatáselemek bemutatása
(1/2000. (I.7) SzCsM rendelet 77.§)
- szabadidős programok szervezése
  - szükség szerint az egészségügyi alapellátás megszervezése, a szakellátásokhoz való hozzájutás segítése
  - hivatalos ügyek intézésének segítése
  - munkavégzés lehetőségének szervezése
  - életvitelre vonatkozó tanácsadás, életvezetés segítése
  - speciális önszerveződő csoportok támogatása, működésének, szervezésének segítése
  - egészségügyi ellátás körébe tartozik
    - o felvilágosító előadások szervezése,
    - o tanácsadás az egészséges életmódról,
    - o gyógytorna lehetőségének biztosítása
  - mentális gondozás.
  - szabadidős programok szervezése
    - o kirándulás
    - o kulturális programok

A feladatellátás tárgyi feltételeinek bemutatása

A Szakmai Program kötelező tartalmi elemeire vonatkozó főszabály nem írja elő a tárgyi feltételek külön pontban történő megjelenítését. Ennek ellenére javasolt a tárgyi feltételek megjelenítése a dokumentumban, ugyanis alapvetően befolyásolja a feladatellátás minőségét. A pontban választ kell adni arra a kérdésre, hogy a szolgáltatást nyújtó hogyan jut el az igénybe vevő otthonába, milyen mobilitást támogató feltételek állnak rendelkezésre.

Kifejtésre javasolt tartalom:

- Székhely, telephelyek, nyitva álló helyiségek bemutatása, amennyiben van megjelölve nyitva álló helyiség
- Nyitva álló helyiségek megközelíthetőség jellemzői (pl.: közúton, tömegközlekedéssel)
- Akadálymentesítési megoldások jellemzői
- Közlekedést támogató eszközök (kerékpár, saját tulajdonú járművek, támogató szolgáltatások pl. falu/tanyagondnoki gépjármű, közösségi busz, tömegközlekedési csatlakozások)
- Tárgyi eszközzel való ellátottság (gondozáshoz használt tárgyi eszközök, pl.: védőruha, gumikesztyű, fertőtlenítő, RR mérő, stb.)
- Falu- és tanyagondnoki szolgáltatás esetén a gépjármű bemutatása (típusa, évjárata, hány fő szállítására alkalmas, akadálymentes-e, biztonsági gyermekülés, ülésmagasító, biztonsági mellény, stb. rendelkezésre áll-e)
- Jelzőrendszeres házi segítségnyújtás esetén a készenléti táska tartalmának leírása
- Telekommunikációs és adminisztrációs munkához használt infrastruktúra (telefon, fax, internet-hozzáférés, zárható iratszekrény, irodabútor)
- Nappali intézmény esetén az igénybe vevők rendelkezésére álló helyiségek bemutatása: közösségi együttlésre, személyi tisztálkodásra, személyes ruházat tisztítására alkalmas helyiségek, illetve, ha étkeztetés helyben fogyasztására lehetőség van, akkor az étel melegítésére, tálalására, elfogyasztására alkalmas helyiségek bemutatása.
- Nappali intézmény esetén a nyújtott szolgáltatásokat támogató tárgyi eszközök bemutatása: tömegkommunikációs eszközök: rádió, televízió, dvd-, video rekorder, cd lejátszó, stb., bútorok, foglalkoztatáshoz használt tárgyak, újságok, könyvek, társasjátékok, stb. említése felsorolásszerűen.

Kifejtésre javasolt tartalom dimenziói:

A szolgáltatást igénybe vevők, szolgáltatást nyújtók és a szolgáltatás tulajdonosa szempontjából javasolt a tárgyi feltételeket bemutatni.

4. Az ellátás igénybevételének módja

Kifejtésre javasolt tartalom:

- igénybevételi eljárás bemutatása (az igénybe vevő szempontjából, folyamatleírással)
  - o kérelem benyújtása (szóban, vagy írásban kéri-e a kérelem előterjesztését, amennyiben írásban, akkor formanyomtatvány készül-e, melyek a csatolandó mellékletek, kérdések, amelyekre választ kell kapjon az igénybe vevő: hova?, kihez?, mikor?, milyen módon? kell benyújtani/előterjeszteni? mit kell csatolni?, valamint ki segít a kitöltésben?)
  - o igénybe vétel feltételei, bemeneti kritériumok:
    - házi segítségnyújtás esetén gondozási szükséglet vizsgálat (kérdések, amelyekre választ kell kapjon az igénybe vevő: miért lényeges a gondozási szükséglet vizsgálat?, ki?, hol?, hogyan?, mikor?, milyen módon végzi?)
    - jelzőrendszeres házi segítségnyújtás esetén szociális rászorultság vizsgálat (kérdések, amelyekre választ kell kapjon az igénybe vevő: miért lényeges a gondozási szükséglet vizsgálat?, ki?, hol?, hogyan?, mikor?, milyen módon végzi?)
    - családsegítés esetén az igénybevételi eljárás bemutatása önkéntes igénybevétel és kötelezés esetében, jelzés esetében történő eljárásrend
    - soron kívüli ellátás, ennek indokai
  - o házi segítségnyújtás, jelzőrendszeres házi segítségnyújtás esetén az egyszerűsített előgondozás folyamata (kérdések, amelyekre választ kell kapjon az igénybe vevő: miért lényeges az előgondozás?, ki?, hol?, hogyan?, mikor?, milyen módon végzi?)
  - o értesítések
  - o nyilatkozat más alapszolgáltatás igénybevételéről
  - o megállapodás megkötésének jelentősége
- a szolgáltatásért fizetendő térítési díj (intézményi térítési díj és személyi térítési díj megállapításának módja, változásról való értesítés módja, rendszeressége, térítési díj csökkentésének vagy elengedésének (méltányosság) módja, esetei, önkéntes fizetés lehetősége), családsegítés esetében térítésmentesség a jogszabályban előírt alaptervekenység vonatkozásában
- a szolgáltató és az igénybe vevő közötti kapcsolattartás módja
  - o nyitvatartási és ügyeleti rend
  - o házi segítségnyújtás/ jelzőrendszeres házi segítségnyújtás esetén ellátási (gondozói) körzetek (ha van körzetesítés)
  - o elérhetőségek közlése (személyesen, telefonon /segélyvonal, telefonügyelet is/, faxon, e-mailben, online)
  - o az igénybe vevő otthonában való megkeresésének szabályai
- speciális jogszabályban előírtakon felül nyújtott prémium szolgáltatások igénybevétele, térítési díja (amennyiben ilyen szolgáltatást nyújtanak)
- panaszjog gyakorlásának módja igénybevételi eljárás során
- tájékoztatási kötelezettség körébe tartozó egyéb elemek

5. A szolgáltatásról szóló tájékoztatás helyi módja

Kifejtésre javasolt tartalom:

- milyen módon került megismertetésre a potenciális igénybe vevői körrel
- promóciós eszközök, tájékoztató anyagok formája, tartalma, terjesztésének módja
- hirdetési felületek
(pl. önkormányzati közlöny, sajtó, hirdetési újság, helyi TV, képújság, rádió, szórólap, tájékoztató kiadvány, internet – weboldal, közösségi oldalak, stb.)
- „akadálymentes” tájékoztatási módok fogyatékosokkal élők számára

6. Az ellátottak és a személyes gondoskodást végző személyek jogainak védelmével kapcsolatos szabályok

Kifejtésre javasolt tartalom:

- a szolgáltatást igénybe vevők jogai (adatvédelem, betekintési jog, jogorvoslathoz való jog, érdekképviselet, stb.), kötelességei (viselkedési szabályok)
- a szolgáltatást nyújtók jogai, kötelességei (Szociális Munka Etikai Kódexe, Munka Törvénykönyve, Kjt., közalkalmazotti tanács, szakszervezet)
- az ellátottjogi képviselő intézményének bemutatása
- a szolgáltatási alapelvek bemutatása, kiemelten önkéntesség elve (kivéve együttműködésre kötelezettek)
- adatkezelési szabályok
- tájékoztatási kötelezettségek

Kiegészítő szabályok

Jelzőrendszeres házi segítségnyújtás esetén kiegészítő szabály alapján kötelező tartalmi elem:

1. a használt műszaki rendszer leírása

Kifejtésre javasolt tartalom:

- Rendszertechnikai leírás
jeladó, riasztóberendezés, adó, vevőközpont/diszpécserközpont, felügyeleti szoftver tulajdonságainak és működésének leírása
- Műszaki paraméterek (segélyhívó készülék, segélyhívó adó)
(A műszaki rendszernek alkalmasnak kell lennie az események dokumentálására, az önellenőrzésre, a szociális gondozó helyszínre érkezésének nyugtázására, valamint a kétirányú kommunikációra. Az ellátottnál elhelyezett segélyhívó készüléknek testen viselhetőnek, ütés- és cseppállóknak kell lennie)
- Segélyhívó készülék jellemzőinek és használatával kapcsolatos tudnivalóknak a leírása

2. a segítségnyújtás - a segélyhívástól a krízishelyzet megoldásáig tartó - folyamatának a leírása

Kifejtésre javasolt tartalom:

A riasztás esemény bekövetkezésétől a helyszínre érkezésig tartó folyamat részletes és érthető leírása.

Demens személyek nappali ellátása esetén kiegészítő szabály alapján kötelező tartalmi elem:

1. az ellátottak állapot-felmérési módszerének bemutatása

Kifejtésre javasolt tartalom:

- demencia tesztek, képességfelmérő tesztek bemutatása (Pl. Mini-Mentál Teszt)
- mikor? ki végzi el a felmérést?
- értékelési szempontok bemutatása

2. az ellátottak meglévő képességeinek megőrzésére és fejlesztésére irányuló program
Kifejtésre javasolt tartalom:
  - egyéni és csoportos munkaformák bemutatása
  - egészségügyi és mentálhigiénés ellátás elemeinek bemutatása
3. a biztonságos tárgyi környezet bemutatása
Kifejtésre javasolt tartalom:
  - helyiségek elrendezése, berendezése
  - akadálymentesítése
  - vezető színek, fények, stb.
4. a területileg illetékes szakorvosi (pszichiátriai, neurológiai, geriátriai) ellátással való együttműködés módja
Kifejtésre javasolt tartalom:
  - írásbeli együttműködési megállapodás tartalma
  - gyakorlati intézményi és egyéni szintű együttműködés bemutatása

IV.1.2. A Szakmai Program ajánlott tartalmi elemei az alábbiak:

1. Minőségbiztosítás, minőségirányítási rendszer bemutatása

Kifejtésre javasolt tartalom:

Amennyiben rendelkezik az intézmény minőségirányítási rendszerrel, akkor ennek rövid bemutatása ajánlott.

Ezen túl javasolt bemutatni az intézmény teljesítményértékelési rendszerét.

2. Humán erőforrás fejlesztés és gazdálkodás bemutatása

Kifejtésre javasolt tartalom:

- munkaszervezési megoldások
- szervezetfejlesztési megoldások
- humánerőforrás-fejlesztés: képzések, továbbképzések, szakmai személyiségfejlesztés (szupervízió) biztosításának, módozatainak, szervezésének leírása

IV.2. A Szakmai Programhoz kötelezően csatolandó mellékletek részletes bemutatása

A Szakmai Program kötelező és ajánlott mellékleteiben az alábbi szempontokat javasolt részletesen tárgyalni, kifejteni.

IV.2.1. A Szakmai Programhoz kötelezően csatolandó mellékletek az alábbiak:

1. az Szt. 94/C. §-ának (1) bekezdése szerinti megállapodások tervezete

A megállapodás kötelező elemei állami fenntartó esetén (Szt. 94/C. § (3) bekezdés):

- az igénybe vevő természetes személyazonosító adatai
- az ellátás kezdetének időpontja,
- az intézményi ellátás időtartama (a határozott vagy határozatlan időtartam megjelölése),
- az igénybevevő számára nyújtott szolgáltatások tartalma,
- a személyi térítési díj megállapítására, fizetésére vonatkozó szabályok, amennyiben az ellátás térítési díj-fizetési kötelezettséggel jár,
- egyszeri hozzájárulás megfizetésének kötelezettsége esetén a hozzájárulás összegét, továbbá az annak beszámítására, teljes vagy részleges visszafizetésére vonatkozó szabályok,

- az ellátás megszüntetésének módjai

Családsegítés, valamint falu- és tanyagondnoki szolgáltatás esetén nem kell az igénybe vevővel megállapodást kötni az Szt. 94/C. § (2) bekezdés b) és c) pontja alapján.

2. Szervezeti és Működési Szabályzat (új szolgáltatás esetén annak tervezete)

A Szervezeti és Működési Szabályzat szakmai tartalmi elemeire az 1/2000. (I.7.) SzCsM rendelet 5/B. §-ának szabályai az irányadók, mely szerint a Szervezeti és Működési Szabályzatnak tartalmaznia kell az alábbiakat:

- az intézmény szervezeti felépítésének leírása
- szervezeti ábra
- több személyes gondoskodási forma egy szervezeti keretben történő megszervezése esetén a szervezeti forma
- a belső szervezeti tagozódás, a szervezeti egységek megnevezése és feladatköre
- a szervezeti egységek szakmai együttműködésének, az esetleges helyettesítéseknek a rendje,
- az intézmény irányítási és működési rendjével kapcsolatos kérdések, ideértve a munkáltatói jogok gyakorlásának rendje
- amennyiben a szociális szolgáltató, intézmény költségvetési szerv, a költségvetési szervekre külön jogszabályban előírt tartalmi elemek.

Költségvetési szervek esetében a Szervezeti és Működési Szabályzat kötelező tartalmi elemeire vonatkozóan egy magasabb rendű jogszabályt is figyelembe kell venni. Az államháztartás működési rendjéről szóló 292/2009. (XII.19.) Kormányrendelet (továbbiakban: Áhtvhr.) 20. § (2) bekezdés szerint a költségvetési szerv Szervezeti és Működési Szabályzatának tartalmaznia kell az alábbi elemeket:

- a költségvetési szerv létrehozásáról szóló jogszabályra történő hivatkozást, ha a költségvetési szerv létrehozásáról jogszabály rendelkezett,
- a költségvetési szerv törzskönyvi azonosító számát, alapító okiratának keltét, az alapító okirat számát, az alapítás időpontját,
- az ellátandó, és a szakfeladatrend szerint (szakfeladat számmal és megnevezéssel) besorolt alaptevékenységek, rendszeresen ellátott vállalkozási tevékenységek, valamint az alaptevékenységet szabályozó jogszabályok megjelölését,
- azon gazdálkodó szervezetek részletes felsorolását, amelyek felett a költségvetési szerv alapítói, illetve tulajdonosi (tagsági, részvényesi, szavazatelsőbbbségi) jogokat gyakorol,
- a szervezeti felépítést és a működés rendjét, a szervezeti egységek (ezen belül a gazdasági szervezet) megnevezését, engedélyezett létszámát, feladatait,
- a szervezeti egységek vezetőjének azon jogosítványait, amelyek körében a költségvetési szerv képviselőjeként járhat el,
- a szervezeti és működési szabályzatban nevesített valamennyi munkakörhöz tartozó feladat- és hatásköröket, a hatáskörök gyakorlásának módját, a helyettesítés rendjét, az ezekhez kapcsolódó felelősségi szabályokat,
- a költségvetési szerv szervezeti ábráját,
- külön jogszabályban szabályozott esetek kivételével a munkáltatói jogok gyakorlásának - ideértve az átruházott munkáltatói jogokat is - rendjét,
- az irányító szerv által az Áhtvhr. 16. § (1)-(3) bekezdésében foglaltak szerint a költségvetési szervhez rendelt más költségvetési szervek felsorolását.

A Szervezeti és Működési Szabályzat mellékleteként javasolt csatolni egy állománytáblát. Az állománytáblát szakfeladatonként javasolt bontani.

Az állománytábla tartalma:

- szakdolgozók száma összesen, szakfeladatonként,

- szakdolgozók felsorolása név-beosztás-munkakör-alkalmazás minősége-munkaidő-szakképesítés,
- önkéntesek száma,
- közfoglalkoztatottak száma,
- házi segítségnyújtás esetén a társadalmi gondozók száma,
- vállalkozói jogviszonyban feladatot ellátók száma

minta:

Ssz	Szakedolgozó Neve	Munkakör	Alkalmazás minősége	Munkaidő	Szakképesítés
1.	Minta Anna	vezető gondozó	szakdolgozó	főállás	általános szociális munka
2.	Minta Borbála	szociális gondozó	szakdolgozó	részmunkaidő heti 20 óra	szociális gondozó és ápoló

IV.2.2. A Szakmai Programhoz ajánlottan csatolandó mellékletek az alábbiak:

1. Dokumentációs lista (esetlegesen csatolható mellékletként a használt formanyomtatványok gyűjteménye)

Falu- és tanyagondnoki szolgáltatás

A hatályos jogszabályi előírások alapján **falu- és tanyagondnoki szolgáltatás esetén** az alábbi dokumentáció vezetése kötelező:

Igénybevételi eljárás:

- kérelem (szóban, vagy írásban, alakszerűsége nincs szabály) (9/1999. (XI.24.) SzCsM rendelet 3. § (1) bekezdés),
- értesítés az igénybevétel feltételeiről (Szt. 95. § kötelezővé teszi, formai előírás nincs rá),
- értesítés az igénybevételről (állami fenntartású szolgáltatás esetén, Szt. 94/A. § (2) bekezdés, formai előírás nincs rá, csak elutasítás esetén kell írásos formát alkalmazni),
- megállapodás NINCS (Szt. 94/C. § (2) bekezdés c) pont szerint NEM KELL KÖTNI)
- ellátotti nyilatkozat (írásbeli nyilatkozat arról, hogy az ellátás iránti kérelem benyújtásakor más szociális alapszolgáltatásban részesül-e, 9/1999. (XI.24.) SZCSM rendelet 18.§ szerint alakszerűsége nincs szabály);
- nyilvántartás (Szt. 20. § (5) bekezdés a) pont szerint NEM KELL VEZETNI)
- jövedelemvizsgálat NINCS (TÉRÍTÉSMENTES SZOLGÁLTATÁS Szt. 115/A. § (1) bekezdés a) pont)

Ellátotti dokumentációk:-

Tevékenység adminisztráció:

- Tevékenységnapló (1/2000. (I.7.) SzCsM rendelet 39. § (4) bekezdés, 8. számú melléklet szerinti formátumban és tartalommal)

Étkeztetés

A hatályos jogszabályi előírások alapján **étkeztetés szolgáltatás esetén** az alábbi dokumentáció vezetése kötelező:

Igénybevételi eljárás:

- kérelem (szóban, vagy írásban, alakszerűsége nincs szabály) (9/1999. (XI.24.) SzCsM rendelet 3. § (1) bekezdés),
- szociális rászorultság vizsgálata (Szt. 62. §, alakszerűsége nincs szabály, a jogosultsági feltételek részletes szabályait a települési önkormányzat rendeletben határozza meg, jövedelmi kritérium is meghatározható 2011.01.01.-től),
- ellátotti nyilatkozat (írásbeli nyilatkozat arról, hogy az ellátás iránti kérelem benyújtásakor más szociális alapszolgáltatásban részesül-e, 9/1999. (XI.24.) SZCSM rendelet 18.§ szerint alakszerűsége nincs szabály);

- értesítés az igénybevétel feltételeiről (Szt. 95. § kötelezővé teszi, formai előírás nincs rá),
- értesítés az igénybevételről (állami fenntartású szolgáltatás esetén, Szt. 94/A. § (2) bekezdés, formai előírás nincs rá, csak elutasítás esetén kell írásos formát alkalmazni),
- nyilatkozat önkéntes fizetésről (Szt.117/B. § szerint, formai előírás nincs rá, írásos nyilatkozat, ebben az esetben nem kell az Szt. 119/C.§ szerint jövedelemvizsgálatot végezni és a 9/1999. (XI.24.) SzCsM rendelet 1. számú melléklete szerinti jövedelemnyilatkozatot tölteni)
- jövedelemnyilatkozat (9/1999. (XI.24.) SzCsM rendelet 3. § (3) bekezdés, 1. sz. melléklet II. rész)
- jövedelemvizsgálat (Szt. 119/C. §, 9/1999. (XI.24.) SzCsM rendelet 22/A. §)
- tájékoztatás térítési díjról (Szt. 115. § (2) bekezdés, 9/1999. (XI.24.) SzCsM rendelet 22/A. § (2) bekezdés)
- megállapodás (Szt. 94/C.§ (1), (3) bekezdés)
- nyilvántartás (Szt. 20. § (2) bekezdés a)-g) /szolgáltatás megkezdése előtt/, (4) bekezdés a)-c) pontok /szolgáltatást megkezdése után/, elektronikusan is vezethető)

Ellátotti dokumentációk:-

Tevékenység adminisztráció:

- Étkeztetésre vonatkozó igénybevételi napló (1/2000. (I.7.) SzCsM rendelet 20. § (2) bekezdés c) pont, 4. számú melléklet)

Népkönyha

A hatályos jogszabályi előírások alapján **népkönyha szolgáltatás esetén** az alábbi dokumentáció vezetése kötelező:

Igénybevételi eljárás:

- kérelem (szóban, vagy írásban, alakszerűsége nincs szabály) (9/1999. (XI.24.) SzCsM rendelet 3. § (1) bekezdés),
- értesítés az igénybevétel feltételeiről (Szt. 95. § kötelezővé teszi, formai előírás nincs rá),
- értesítés az igénybevételről (állami fenntartású szolgáltatás esetén, Szt. 94/A. § (2) bekezdés, formai előírás nincs rá, csak elutasítás esetén kell írásos formát alkalmazni),
- megállapodás NINCS (Szt. 94/C. § (2) bekezdés a) pont szerint NEM KELL KÖTNI)
- ellátotti nyilatkozat (írásbeli nyilatkozat arról, hogy az ellátás iránti kérelem benyújtásakor más szociális alapszolgáltatásban részesül-e, 9/1999. (XI.24.) SZCSM rendelet 18.§ szerint alakszerűsége nincs szabály);
- jövedelemvizsgálat NINCS (TÉRÍTÉSMENTES SZOLGÁLTATÁS Szt. 115/A. § (1) bekezdés b) pont)
- nyilvántartás (Szt. 20. § (5) bekezdés a) pont szerint NEM KELL VEZETNI)

Ellátotti dokumentációk:-

Tevékenység adminisztráció:

- Népkönyhán történő étkeztetésre vonatkozó igénybevételi napló (1/2000. (I.7.) SzCsM rendelet 20. § (2) bekezdés c) pont, 4. számú melléklet)

Házi segítségnyújtás

A hatályos jogszabályi előírások alapján **házi segítségnyújtás szolgáltatás esetén** az alábbi dokumentáció vezetése kötelező:

Igénybevételi eljárás:

- kérelem (szóban, vagy írásban, alakszerűsége nincs szabály) (9/1999. (XI.24.) SzCsM rendelet 3. § (1) bekezdés),
- orvosi igazolás (9/1999. (XI.24.) SzCsM rendelet 3. § (2) bekezdés, 9/1999. (XI.24.) SzCsM rendelet 1. számú melléklet I. rész)
- értesítés az igénybevétel feltételeiről (Szt. 95. § kötelezővé teszi, formai előírás nincs rá),

- értesítés az igénybevételről (állami fenntartású szolgáltatás esetén, Szt. 94/A. § (2) bekezdés, formai előírás nincs rá, csak elutasítás esetén kell írásos formát alkalmazni),
- egyszerűsített előgondozás (9/1999. (XI. 24.) SzCsM rendelet 4. § (3) bekezdés a) pont, 4. sz. melléklet szerinti egyszerűsített előgondozási adatlap),
- gondozási szükséglet vizsgálat (Szt. 63. § (4), (6), (7) bekezdés, 36/2007. (XII. 22.) SZMM rendelet 3. § (1) bekezdés b) pont, 3. sz. melléklete szerinti Értékelő adatlap, 4. számú melléklete szerinti igazolás a gondozási szükséglet vizsgálatról)
- ellátotti nyilatkozat (írásbeli nyilatkozat arról, hogy az ellátás iránti kérelem benyújtásakor más szociális alapszolgáltatásban részesül-e, 9/1999. (XI.24.) SZCSM rendelet 18.§ szerint alakszerűsége nincs szabály);
- nyilatkozat önkéntes fizetésről (Szt.117/B. § szerint, formai előírás nincs rá, írásos nyilatkozat, ebben az esetben nem kell az Szt. 119/C.§ szerint jövedelemvizsgálatot végezni és a 9/1999. (XI.24.) SzCsM rendelet 1. számú melléklete szerinti jövedelemnyilatkozatot tölteni)
- jövedelemnyilatkozat (9/1999. (XI.24.) SzCsM rendelet 3. § (3) bekezdés, 1. sz. melléklet II. rész)
- jövedelemvizsgálat (Szt. 119/C. §, 9/1999. (XI.24.) SzCsM rendelet 22/A. §)
- tájékoztatás térítési díjról (Szt. 115. § (2) bekezdés, 9/1999. (XI.24.) SzCsM rendelet 22/A. § (2) bekezdés)
- megállapodás (Szt. 94/C.§ (1), (3) bekezdés)
- nyilvántartás (Szt. 20. § (2) /szolgáltatás megkezdése előtt/, (4) bekezdés /szolgáltatás megkezdése után/, elektronikusan is vezethető)

Ellátotti dokumentációk:

- egyéni gondozási terv (amely kiegészülhet ápolási tervvel, amennyiben az igénybe vevő állapota ezt indokolja) (1/2000. (I.7.) SzCsM rendelet 7. § (1) bekezdés c) pont, 8-10. §, 27. § (1) bekezdés),

Tevékenység adminisztráció:

- gondozási napló (29/1993. (II.17.) Kormányrendelet 1. sz. melléklet 2011.01.01.-től változott a formátum!, havi összesítés kikerült);

Jelzőrendszeres házi segítségnyújtás

A hatályos jogszabályi előírások alapján **jelzőrendszeres házi segítségnyújtás szolgáltatás esetén** az alábbi dokumentáció vezetése kötelező (kiegészítve a finanszírozott szolgáltatásokra vonatkozó NRSZH követelményekkel):

Igénybevételi eljárás:

- kérelem (szóban, vagy írásban, alakszerűsége nincs szabály) (9/1999. (XI.24.) SzCsM rendelet 3. § (1) bekezdés),
- orvosi igazolás (9/1999. (XI.24.) SzCsM rendelet 3. § (2) bekezdés, 9/1999. (XI.24.) SzCsM rendelet 1. számú melléklet I. rész)
- egyszerűsített előgondozás (9/1999. (XI. 24.) SzCsM rendelet 4. § (3) bekezdés b) pont, 4. sz. melléklet szerinti egyszerűsített előgondozási adatlap),
- szociális rászorultság vizsgálat (Szt. 59/A. § (1) bekezdés b) pont, (2)-(3) bekezdés, 65. § (4)-(6) bekezdés, 36/2007. (XII. 22.) SZMM 2. §, 1. sz. melléklet, 9/1999. (XI.24.) SZCSM rendelet 22. §),
- értesítés az igénybevétel feltételeiről (Szt. 95. § kötelezővé teszi, formai előírás nincs rá),
- értesítés az igénybevételről (állami fenntartású szolgáltatás esetén, Szt. 94/A. § (2) bekezdés, formai előírás nincs rá, csak elutasítás esetén kell írásos formát alkalmazni),
- ellátotti nyilatkozat (írásbeli nyilatkozat arról, hogy az ellátás iránti kérelem benyújtásakor más szociális alapszolgáltatásban részesül-e, 9/1999. (XI.24.) SZCSM rendelet 18.§ szerint alakszerűsége nincs szabály);
- nyilatkozat önkéntes fizetésről (Szt.117/B. § szerint, formai előírás nincs rá, írásos nyilatkozat, ebben az esetben nem kell az Szt. 119/C.§ szerint jövedelemvizsgálatot végezni és a 9/1999. (XI.24.) SzCsM rendelet 1. számú melléklete szerinti jövedelemnyilatkozatot tölteni)

- jövedelemnyilatkozat (9/1999. (XI.24.) SzCsM rendelet 3. § (3) bekezdés, 1. sz. melléklet II. rész)
- jövedelemvizsgálat (Szt. 119/C. §, 9/1999. (XI.24.) SzCsM rendelet 22/A. §)
- tájékoztatás térítési díjról (Szt. 115. § (2) bekezdés, 9/1999. (XI.24.) SzCsM rendelet 22/A. § (2) bekezdés)
- megállapodás (Szt. 94/C. § (1), (3) bekezdés)
- nyilvántartás (Szt. 20. § (2) /szolgáltatás megkezdése előtt/, (4) bekezdés /szolgáltatás megkezdése után/, elektronikusan is vezethető)

Ellátotti dokumentációk:**Tevékenység adminisztráció:**

NRSZH által meghatározott, a finanszírozási szerződés mellékleteként kötelezően vezetendő dokumentációk:

- Segélyhívási jegyzőkönyv (NRSZH minta)
- Havi segélyhívási kimutatás (NRSZH minta)
- Éves feladatmutató összesítés – formátuma nem módosítható (NRSZH minta)

Családsegítés

A hatályos jogszabályi előírások alapján **családsegítés szolgáltatás esetén** az alábbi dokumentáció vezetése kötelező:

Igénybevételi eljárás:

- kérelem (szóban, vagy írásban, alakszerűsége nincs szabály) (9/1999. (XI.24.) SzCsM rendelet 3. § (1) bekezdés),
- értesítés az igénybevétel feltételeiről (Szt. 95. § kötelezővé teszi, formai előírás nincs rá),
- értesítés az igénybevételről (állami fenntartású szolgáltatás esetén, Szt. 94/A. § (2) bekezdés, formai előírás nincs rá, csak elutasítás esetén kell írásos formát alkalmazni),
- megállapodás Szt. SZERINT NINCS (Szt. 94/C. § (2) bekezdés b) pont szerint NEM KELL KÖTNI)
- ellátotti nyilatkozat (írásbeli nyilatkozat arról, hogy az ellátás iránti kérelem benyújtásakor más szociális alapszolgáltatásban részesül-e, 9/1999. (XI.24.) SZCSM rendelet 18.§ szerint alakszerűsége nincs szabály);
- nyilvántartás (EGYSZERI SEGÍTSÉGNYÚJTÁS ESETÉN: Szt. 20. § (5) bekezdés a) pont szerint NEM KELL VEZETNI, EGYÉB ESETBEN: Szt. 20. § (2) bekezdés a)-f) pontja /szolgáltatás megkezdése előtt/, (4) bekezdés a)-c) pontja vezetendő /szolgáltatás megkezdése után/, elektronikusan is vezethető + TAJ szám szabály Szt. 20. § (7) bekezdés: amennyiben az ellátásban részesülő személy Társadalombiztosítási Azonosító Jellel nem rendelkezik, ennek tényét kell a nyilvántartásban rögzíteni.)
- jövedelemvizsgálat NINCS (TÉRÍTÉSMENTES SZOLGÁLTATÁS Szt. 115/A. § (1) bekezdés c) pont)

Aktív korúak ellátásában való közreműködés esetén:

- nyilvántartás (Szt. 37/A. § (1) bekezdés a) pont, 63/2006. (III.27.) Korm.rendelet 17. § (12) bekezdés a) pont)
- határidő elmulasztására felhívó levél az igénybe vevőnek (63/2006. (III.27.) Korm.rendelet 17. § (12) bekezdés a) pont)
- tájékoztatás a rendszeres szociális segélyben részesülő számára (63/2006. (III.27.) Korm.rendelet 17. § (12) bekezdés b) pont)
- beilleszkedést segítő program=speciális cselekvési terv (63/2006. (III.27.) Korm.rendelet 17. § (12) bekezdés c) pont, nyilvántartásba vételtől számított 60 napos határidővel)
- megállapodás beilleszkedést segítő programról (63/2006. (III.27.) Korm.rendelet 17. § (12) bekezdés c) pont, nyilvántartásba vételtől számított 60 napos határidővel)

- kapcsolattartást igazoló nyomtatvány vagy kiskönyv (63/2006. (III.27.) Korm.rendelet 17. § (12) bekezdés d) pont, legalább 3 havi találkozási rendszeresség az igénybe vevővel)
- írásos értékelés a beilleszkedést segítő program végrehajtásáról – lezárás, vagy módosítás kimenettel (63/2006. (III.27.) Korm.rendelet 17. § (12) bekezdés e) pont, legalább évente)
- írásos éves értékelés hivatalos levélben jegyző felé történő megküldése (63/2006. (III.27.) Korm.rendelet 17. § (13) bekezdés b) pont)
- jelzés hivatalos levélben jegyzőnek az együttműködési kötelezettség megszegéséről (63/2006. (III.27.) Korm.rendelet 17. § (13) bekezdés a) pont)
Amennyiben BPJ esetben a Munkaügyi Központ előírta az együttműködést a kijelölt szervvel, akkor a fenti dokumentumok az alábbi módosítással
- írásos éves értékelés hivatalos levélben Munkaügyi Központ felé történő megküldése (63/2006. (III.27.) Korm.rendelet 17. § (16) bekezdés)
- jelzés hivatalos levélben a Munkaügyi Központnak az együttműködési kötelezettség megszegéséről (63/2006. (III.27.) Korm.rendelet 17. § (16) bekezdés)

Ellátotti dokumentációk:

- Forgalmi napló (1/2000. (I.7.) SzCsM rendelet 31. § (3) bekezdés a), c) pont, 7. számú melléklet szerinti tartalommal)
- Esetnapló (EGYNÉL TÖBB TALÁLKOZÁST IGÉNYLŐ SEGÍTSÉGNYÚJTÁS ESETÉN, 1/2000. (I.7.) SzCsM rendelet 31. § (3) bekezdés b), c) pont, 7. számú melléklet szerinti tartalommal)
- Megállapodás (esetnapló része!, 1/2000. (I.7.) SzCsM rendelet 32. § (1) bekezdés szerinti tartalommal alakszerűsége szabály nincs)

Tevékenység adminisztráció:-

Idősek nappali ellátása

A hatályos jogszabályi előírások alapján **idősek nappali ellátása szolgáltatás esetén** az alábbi dokumentáció vezetése kötelező:

Igénybevételi eljárás:

- kérelem (szóban, vagy írásban, alakszerűsége nincs szabály) (9/1999. (XI.24.) SzCsM rendelet 3. § (1) bekezdés),
- orvosi igazolás (9/1999. (XI.24.) SzCsM rendelet 3. § (2) bekezdés, 9/1999. (XI.24.) SzCsM rendelet 1. számú melléklet I. rész)
- értesítés az igénybevétel feltételeiről (Szt. 95. § kötelezővé teszi, formai előírás nincs rá),
- értesítés az igénybevételről (állami fenntartású szolgáltatás esetén, Szt. 94/A. § (2) bekezdés, formai előírás nincs rá, csak elutasítás esetén kell írásos formát alkalmazni),
- szakvélemény demens személyek nappali ellátása esetén (9/1999. (XI.24.) SzCsM rendelet 21.§ (5) bekezdés /nappali ellátás esetén az orvosszakértői szerv vagy a Pszichiátriai/Neurológiai Szakkollégium által befogadott demencia centrum vagy pszichiáter, neurológus, geriáter szakorvos által kiállított a demencia kórképet megállapító szakvélemény/, 1/2000. (I.7.) SZCSM rendelet 84/A. § (1) bekezdés);
- egyszerűsített előgondozás – kizárólag a demens ellátottak esetében! Idősek nappali ellátásánál nem kell végezni sem előgondozást, sem egyszerűsített előgondozást. (9/1999. (XI.24.) SZCSM rendelet 4.§ (3) bekezdés e) pont, 4. sz. melléklet szerinti egyszerűsített előgondozási adatlap),
- ellátotti nyilatkozat (írásbeli nyilatkozat arról, hogy az ellátás iránti kérelem benyújtásakor más szociális alapszolgáltatásban részesül-e, 9/1999. (XI.24.) SZCSM rendelet 18.§ szerint alakszerűsége nincs szabály);
- nyilatkozat önkéntes fizetésről (Szt.117/B. § szerint, formai előírás nincs rá, írásos nyilatkozat, ebben az esetben nem kell az Szt. 119/C.§ szerint

jövedelemvizsgálatot végezni és a 9/1999. (XI.24.) SzCsm rendelet 1. számú melléklete szerinti jövedelemnyilatkozatot tölteni)

- jövedelemnyilatkozat (9/1999. (XI.24.) SzCsm rendelet 3. § (3) bekezdés, 1. sz. melléklet II. rész)
- jövedelemvizsgálat (Szt. 119/C. §, 9/1999. (XI.24.) SzCsm rendelet 22/A. §)
- tájékoztatás térítési díjról (Szt. 115. § (2) bekezdés, 9/1999. (XI.24.) SzCsm rendelet 22/A. § (2) bekezdés)
- megállapodás (Szt. 94/C. § (1), (3) bekezdés)
- nyilvántartás (Szt. 20. § (2) bekezdés a)-g) /szolgáltatás megkezdése előtt/, (4) bekezdés a)-c) pontok /szolgáltatást megkezdése után/, elektronikusan is vezethető)

Ellátotti dokumentációk:

- egyéni gondozási terv (amely kiegészülhet ápolási tervvel, amennyiben az igénybe vevő állapota ezt indokolja) – (1/2000 (I.7.) SZCSM rendelet 7. § (1) bekezdés c) pont, 8.§, 9-10.§, 79/A.§, demens személyek esetén: 84/A. § (3) bekezdés b) pont);

Tevékenység adminisztráció:

- Nappali ellátásban részesülők látogatási és eseménynaplója (1/2000. (I.7.) SZCSM rendelet 79.§ (1) bekezdés, 10. számú melléklete 1. táblázata)
- szociális foglalkoztatás nyújtása esetén: Intézményen belüli szociális foglalkoztatásban részesülők nappali ellátásának naplója (1/2000. (I.7.) SZCSM rendelet 79.§ (1) bekezdés, 10. számú melléklete 2. táblázata azon igénybe vevőkről, akik a foglalkoztatásba be vannak vonva)

2. Házirend/Szolgáltatási rend

A nappali ellátást nyújtó intézmény Házirendjének kötelező elemei az alábbiak:

- az intézmény nyitvatartási ideje,
- az intézmény által nyújtott szolgáltatások köre,
- étkeztetés biztosítása esetén az étkezések száma és az étkeztetés rendje (idősek nappali ellátása esetén 2010. január 1-jétől nem része a szolgáltatásnak az étkeztetés biztosítása),
- az intézmény által szervezett foglalkoztatásból származó bevétel felhasználására vonatkozó előírások (amennyiben ez releváns),
- az intézményi jogviszony megszűnésének szabályai,
- az intézmény alapfeladatát meghaladó program, szolgáltatás köre és térítési díja.

A szociális szolgáltató „Szolgáltatási rendjében” javasolt megjeleníteni az alábbiakat:

- nyitvatartási idő, ügyfélfogadási idő
- nyújtott szolgáltatások köre (alaptevékenységek, speciális szolgáltatások, térítésköteles többlétszolgáltatások)
- az igénybe vevőre vonatkozó viselkedési szabályok
- a szolgáltatásnyújtás megszüntetésének esetei
- magatartási szabályok.

Mind a nappali intézmény Házirendjében, mind a szociális szolgáltató Szolgáltatási Rendjében ajánlott az elvárt viselkedési normákat, illetve az ellátásból való kizárás eseteit pontosan leírni. (Pl. alkoholos befolyásoltság alatt való megjelenés, deviáns viselkedés esetén a szolgáltató és az igénybe vevők védelmét szolgálja, ha leírja, hogy a normaszegő magatartás miatt ideiglenesen kizár valakit a szolgáltatásból.) Szabályozható a nappali intézménybe, nyitva álló helyiségbe bevihető tárgyak köre, az értékmegőrzésre vonatkozó szabályok.

Írta felhasználva a 2010. évi módszertani ajánlást: [Erdős Zsuzsanna](#) csoportvezető, Módszertani Csoport, SzocioNet DDRMHSZK Gesztorszervezet

★★★★★★★★★★★★★★
SZAKOSÍTOTT ELLÁTÁS ROVAT
★★★★★★★★★★★★★★

Generációk Együttműködése

Az „Idősek társadalmi részvételének, a fiatal és időskorú generációk közti együttműködés erősítése a Dél-Dunántúli Régióban” című pályázati programot a SzocioNet Dél-Dunántúli Regionális Módszertani Humán Szolgáltató Központ idősellátásért felelős konzorciumi tagszervezte a HEGYHÁT Integrált Szociális Intézmény valósította meg a Nemzeti Erőforrás Minisztérium idősügyi innovatív programok működtetésének támogatására kiírt meghívásos pályázatán nyert 5 millió forint támogatásból 2011. február és május hónapok közt.

Szakmai Hírlevelünkben a program megvalósítás nyilvánosságát kívánjuk biztosítani.

Idősek társadalmi részvételének, a fiatal és időskorú generációk közti együttműködés erősítése a Dél-Dunántúli Régióban

Előző Hírlevelünkben már vázlatosan bemutattuk a „**Generációk együttműködése**” című, minisztériumi forrásból finanszírozott pályázatunkat. A lezárult programról bemutató kiadvány készült, melyet nyár folyamán eljuttatunk a régió idősek nappali ellátását nyújtó intézményeknek.

A sok megvalósult programból egyet közreadok:

A program sorszám: 8.6.3. **Kirándulás a megye területén lévő Gemencbe**

A pályázatunk sok más programját kombináló program valósult meg a gemenci kirándulás során:

- 1) múlt évben az idősek klubját működtető településeket részben érintette a nyári árvíz: a Gemenc mint ártér, valamint Bata, mint ártéri település párhuzamot von a településeink közt.
- 2) A meglátogatott település az idősek klubjait működtető HEGYHÁT ISZI-hez hasonlóan község, alkalmas a hasonlóságok és különbözőségek megvonására múlt és jelen tekintetében.
- 3) A helyi tájház fiatalok és idősek általi megismerését követően megyénk más tájegységének másságát, sokszínűségét ismerhették meg a résztvevők.
- 4) A gazdag program miatt mégsem közös bográcsozás zajlott, hanem bográcson ételt ebédeltünk.

A buszban 3 település óvodásai és két település idős és felnőtt korosztálya, összesen 57 személy gyűlt össze a közös útra. A pályázati program során a résztvevők már megszokták a közös együttlétet. E programban az egy órás közös utazást követően különböző tájházba tett látogatást a különböző generáció: A 24 óvodás a Fekete Gólya Házban interaktív tájházként „belebújhatott a gólya és gemenci állatok bőrébe”,

megismerték a fekete gólya jellemzőit, szokásait 2 x 45 perces foglalkozás keretében, változatos kreatív játékokkal. Ez idő alatt a felnőttek Bába település letűnt korát, a paraszti gazdaság mindennapjait is megismerve tekintettek végig egy módosabb bábai portát. A tájház vezető a szokások, öltözködés, gazdálkodás jellegzetességeire is kitért. Második állomásunkat egyaránt megtekintette az óvoda és az idős korosztály, külön tárlatvezetésben, mely a halászati múzeumban kiállított tárgyak és fényképek segítségével az ártéri gazdálkodást, a halászok portáját és a halászati eszközöket mutatta be.

Következő állomásunk a Czencz János Emlékmúzeum volt. A XX. század első felében híres budapesti festő Bába településre költözött a település szépsége miatt, és itt alkotott. Érdemeihez képest a nagyközönség kevésbé ismeri. Életpé és portré gyűjteményeiből a természetesség, és élethű ábrázolás bontakozik ki: belefeledkezhetünk az egy-egy festmény nyújtotta varázslatba. A művész lánya látott minket vendégül, ő gondozza apja hagyatékát, s többek közt hímestojás készíttéssel foglalkozik. Megtekinthettük a tyúk-, liba-, emu-, strucc tojásokat, azok változatos motívumait, vásárolhattunk is belőlük. Az óvodások itt is önálló tárlatvezetést kaptak, hiszen 57-en voltunk, több szempontból is ez volt praktikus. A bográcsos csirkegulyást csipetkével ugyanitt fogyaszthattuk el közösen. Ennyi látnivaló után jól esett a leülés, étel, ital, sokan többször is merítettünk a finom gulyásból, melyből bőségesen volt.

Ebéd után a pörbolyi Ökoturisztikai Központhoz vettük utunkat, onnan indult nosztalgia gőzösvonatunk be a gemenci erdőbe. Az előre bejelentett csoportos úthoz az ottani szakemberek javaslata szerint Lassi állomáson szálltunk le, ahol a két korosztálynak egyaránt kínált programot a turisztikai központ. Mivel az időjárás esős volt, zárt kocsikkal utaztunk a gőzösvön. Egyszer csak megállt a gőzös, leszállt róla egy vadetető, és ennyivalót dobott az elkerített területen legelésző vaddisznóknak, azok pedig odaszaladva a kerítéshez, ujjongással kísért látványt nyújtottak az ovisoknak, még csíkos kismalacokat is láthattunk. Lassiba érkezve a kétórás programunkat az esőbeállóban kezdtük, mert esett az eső. Közös játékot kezdtünk a gyerekekkel, miután kipróbáltuk, hogy minden ovis tud-e kacsintatni. Az óvónő által kijelölt személy kacsintással likvidálta a csoport-egy tagját. Nagyon ügyesek voltak a kicsik. Persze hamarosan mozgásigényük támadt, mellyel az idősek nem tarthattak lépést, és így a tető alatt sorsversenyekben futkároztak.

Ezalatt az idősek egy csoportja nótázással, sőt táncolással töltötte az idejét egy másik fedett helyen, többen beszélgettek egymással. Szerencsére elállt az eső, kisütött a nap, és a zöldbe mentünk: a gyermekek a játszótéren futkároztak, hintáztak, mászókáztak, az idősek a korábbi árvizek vízszintjét szemlélték, sétáltak, beszélgettek a zöldben. Közös fotó is készült a népes csapatról. Hamar eltelt a két óra, és már közeledett a gőzös, hogy visszavigyen minket a kiindulóponttra. Hazafelé nem etették az állatokat, de láthattunk fácánt, szarvast és vaddisznót. Buszba szálltunk és hazaindultunk. A gyermekek megéheztek, elfogyasztották a maradék elemózsiájukat, és nagyon sokan mély alvásba szenderültek el. Az idősek is eltikkadtak, szunyókáltak, viszont egy-egy részük beszélgetve érkezett haza. Igazán felejthetetlen volt a kirándulás, melyre a pályázati támogatás nélkül biztos, hogy nem került volna sor! Az élmények éltetnek minket!

Írta: Pintér Györgyi módszertani munkatárs, [Hegyhát Integrált Szociális Intézmény](#)

Ápolást segítő eszközök felmérésének eredményei

2011 áprilisában az ország valamennyi idősek otthonához, idősotthonokhoz, idősotthonokhoz, idősotthonokhoz elektronikus adatlap érkezett ápolást segítő eszközök alkalmazásának felmérésére. A felmérést az idősügyi módszertani munkacsoportot vezető nyugat-dunántúli módszertani intézmény küldte ki az intézményeknek, és ők is dolgozták fel a visszaküldött adatokat. Az eredmények közreadásával szeretnénk régióink idősek otthonai számára visszajelzést adni, az adatszolgáltatásról, melyet ezúton is megköszönünk.

A felmérésbe a regionális és egyházi módszertanok által rendelkezésünkre bocsátott címlisták alapján kerültek be az intézmények, egyaránt megjelennek az egyházi-, állami-, civil-, valamint a társulásban működtetett intézmények is.

Mindösszesen 753 e-mail címre küldték ki az adatlapot. Fontos megjegyezni, hogy valójában ez kevesebb intézményt takar, mivel sok esetben telephelyekre is megküldtük az adatokat.

A megkeresett intézmények által visszaküldött adatlapok mennyisége regionális bontásban:

Régió megnevezése	Darabszám
Nyugat-dunántúli	17*
Közép-dunántúli	40
Dél-dunántúli	40
Közép-magyarország	81
Észak-magyarországi	38
Észak-alföldi	45
Dél-alföldi	53
Összesen	314

* a korábbi felmérés adatai itt nem szerepelnek

A beérkezett és értékelhető 314 db adatlap fenntartó szerinti országos megoszlása a következők szerint alakul:

Fenntartó	NYDR	KDR	DDR	KMR	ÉMR	ÉAR	DAR	Országosan
Civil	1	11	11	27	8	5	7	70
Önkormányzati	8	17	18	25	21	21	20	130
Társulás	1	5	4	3	4	4	16	37
Egyházi	7	7	7	26	5	15	10	77
Összesen	17	40	40	81	38	45	53	314

A visszaérkezett adatlapok szerint az intézmények engedélyezett férőhely számai régióként:

Férőhelyek	NYDR	KDR	DDR	KMR	ÉMR	ÉAR	DAR	Országosan
Idősek otthona	918	2222	3187	3678	2915	2538	3863	19321
Időskorúak gondozóháza	133	151	125	372	104	112	185	1182
Összesen	1051	2373	3312	4050	3019	2650	4048	20503

Az adatlap megegyezett egy korábbi, a Nyugat-dunántúli Régióban készített próba felmérés adatlapjával, konkrét ápolást könnyítő eszközöket tartalmazott, de lehetőségük volt a válaszadóknak egyéb, általunk nem nevesített eszközök megnevezésére is. Emellett a teljesség igénye nélkül felsorolásra kerültek olyan egyéb, az ápoláshoz közvetlenül nem kapcsolódó eszközök is, amelyek a szolgáltatás színvonalának minőségi javulását eredményezhetik meglétük esetén. (Pl.: zsúrkocsi, fiókos hűtőszekrény, kisméretű széf, mosogató gép,)

Fontosnak tartottuk felmérni a szükségleteken kívül azt is, hogy a megjelölt eszközökből jelenleg mekkora kapacitással bírnak az intézmények. A beérkezett adatlapokból, jelenleg csak az előre meghatározott eszközökből készült kimutatás.

Eszközигény régiós és országos összesített adatai:

Eszközигény	NYDR	KDR	DDR	KMR	ÉMR	ÉAR	DAR	Országosan
Elektromos betegágy	106	160	208	245	250	150	161	1280
Részenként állítható hidraulikus betegágy	57	154	272	181	213	210	171	1258
Éjjeli szekrény kihajtható ágyasztallal	127	407	579	439	461	407	443	2863
Fékezhető kerekés fürdető szék	57	150	106	167	133	142	231	986
Szivacsos antidekubitusz matrac	99	167	267	292	188	245	403	1661
Antidekubitusz légmattac	44	103	110	152	158	194	187	948
Összesen	490	1141	1542	1476	1403	1348	1596	8996

Jelenlegi készlet régiós és országos összesített adatai:

Eszközигény	NYDR	KDR	DDR	KMR	ÉMR	ÉAR	DAR	Országosan
Elektromos betegágy	117	129	154	275	91	23	140	929
Részenként állítható hidraulikus betegágy	79	68	395	280	114	222	256	1414
Éjjeli szekrény kihajtható ágyasztallal	223	498	624	1015	372	263	897	3892

Fékezhető kerekesszék	26	55	42	192	67	58	164	604
Szivacsos antidekubitusz matrac	162	289	449	543	211	425	784	2863
Antidekubitusz légmattac	25	37	38	52	40	20	164	376
Összesen	632	1076	1702	2357	895	1011	2405	10078

A kérdőív mérte az eszközöz való hozzájutásnál az intézmény általi lehetséges vállalás mértékét is: Valamennyi intézmény vállalna részt a szállítási költségekből, azonban ennek mértéke eltérő. A maximális összeg, amit e célra tud fordítani egy-egy intézmény, azt a következő táblázat mutatja:

Vállalás maximuma Ft-ban	Intézmény szám (db)
Nem írt összeget, de a konkrét feltételek ismeretében vállalna részt	91
5.000Ft - 50.000Ft	106
50. 001Ft - 100. 000Ft	101
100. 001Ft - 300. 000Ft	16
Összesen	314

Szinte valamennyi válaszadó megfogalmazta, hogy a költség átvállalás mértéke függ az adomány mennyiségétől, valamint attól, hogy honnan kellene szállítani. Több intézmény jelezte, hogy a szállítást megoldaná saját gépjárművel, belföldi szállítás esetén.

A fenti felmérés óta újabb adatszolgáltatást kértünk az intézményektől az idők jövedelmi helyzetéről és a térítési díj fizetéséről. Köszönjük az országos helyzetkép feltárásához nyújtott eddigi és további segítségüket.

Gyöngy, 2011.június 17.

Írta: Pintér Györgyi módszertani munkatárs, [Hegyhát Integrált Szociális Intézmény](#)

Szakmai Fórum és műhelybeszélgetés a fogyatékos férőhelyek kiváltásáról

2011. április 12.-én a pécsi helyszínnel (Civil Közösségek Háza 7624 Pécs, Szent István tér 17.) Baranya és Tolna megyékben működő fogyatékos személyeket ellátó intézmények, szervezetek munkatársai (támogató szolgálatok, nappali, ápolást-gondozást nyújtó, rehabilitációs intézmények) számára a Dél-Dunántúli Regionális Forrásközpont **Szakmai fórumot és azt követően műhelybeszélgetést** szervezett a Regionális Forrásközpontok Országos Egyesülete megbízásából, a Közigazgatási és Igazságügyi Minisztérium finanszírozásával.

A rendezvény témája „A fogyatékos személyek számára ápolást-gondozást nyújtó szociális intézményi férőhelyek kiváltásának stratégiájáról és a végrehajtásával kapcsolatos kormányzati feladatokról” szóló előterjesztés megvitatása volt.

A NEFMI Szociális és Gyermekjóléti Szolgáltatások Főosztálya részéről dr. Csicsely Ágnes és Formanek Tamás tartott tájékoztató előadást.

További részletek elérhetők a www.ddrfk.hu honlapon.

dr. Csicsely Ágnes előadását a http://www.ddrfk.hu/files/csicsely_agnes_strategia.pdf címen,
Formanek Tamás előadását a http://www.ddrfk.hu/files/formanek_tamas_kivaltas_strategia.pdf címen tudják az érdeklődők letölteni.

Szerk.: [Petrovicsné Takács Rózsa](#), [Gyurokné dr. Bódi Csilla](#), Dél-Dunántúli Regionális Forrásközpont

★★★★★★★★★★★★★★★★★★★★
HAJLÉKTALAN ELLÁTÁS ROVAT
★★★★★★★★★★★★★★★★★★★★

Szemelvények a magyarországi hajléktalan-ellátás elmúlt 150 évének történéseiből (avagy egy töröknyi idő)

Az elkövetkező néhány szemelvényen keresztül vázlatosan megpróbálom bemutatni a magyar társadalom hajléktalan emberekhez fűződő, közel másfél évszázados viszonyát, történetét. Természetesen egy ilyen terjedelmű írás nem lehet teljes és alapos. Néha érezhetünk párhuzamokat elmúlt korok és mai történések között, felfedezhetünk folytonosságokat vagy töréseket.

I. Rész (1867-1989)

Az **1867-es kiegyezést követő időszakban a magyar gazdaság fellendülésével**, az ország nagyarányú iparosodásának köszönhetően **tömegek áradtak vidékről a nagyvárosokba**, hogy munkát vállaljanak. Ezek az emberek nagyrészt a szegényebb

parasztság köréből kerültek ki (jellemzően nőtlen illetve hajadon munkások), így ha a gyár nem biztosított számukra szálláslehetőséget népszállókon, **szerényebb albérletekben, szobabérletekben, ágybérletekben húzták meg magukat**, sokszor olyan rossz körülmények között, hogy egy ágyat hárman is béreltek, illetve használtak. Jellemző volt erre az időszakra, hogy **a lakosság egy része jövedelem-kiegészítésként házát egészben vagy részben kiadta tömeges éjjeli szállónak.**

Hajléktalanoknak a kor azokat tekinti, akik az említett szállásokat sem tudták megfizetni.

Számukra **kezdetben egyházi és társadalmi szervezetek nyitnak menhelyeket.** „A főváros területén **az első menhely 1876-ban jött létre. Létesítője** a Régi hű testvérek **szabadkőműves páholy volt.**

Az **első világháborút megelőző időszakban a fővárosban** három különböző helyszínen már **közel 1300 főnek biztosítottak menhelyi elhelyezést.**

Az **első világháborút követő trianoni békeszerződés következtében** a Magyarországtól elcsatolt területekről **jelentős számú bevándorlás indult el** a megmaradt hazába, így ennek következtében még erőteljesebben **nőtt a munkanélküliség.**

Az **1930-as évekre**, amikor már a **gazdasági világválság is súlyosbította a helyzetet** újabb menedékhelyek létesítését tartják szükségesnek, **bővülnek a férőhelyek**, de nagyon sokszor ezek is kevésnek bizonyulnak. Majd **belátva, hogy a hajléktalanság, szegénység nem csak szállás probléma, megjelennek a Nappali Melegedők, Ingyen-konyhák**, melyeket az állami szerepvállalás mellett egyházi és egyéb karitatív szervezetek is erőteljesen felvállalnak (pl. Magyar Vöröskereszt).

A '30-as évek első éveiben még bárki meghúzhatta magát ezeken a szállásokon különösebb feltételek nélkül, majd amikor az egyre nagyobb számban jelentkező hajléktalanok miatt már arra kényszerültek, hogy **a téli időszakban ideiglenes szállásokat nyissanak meg, hogy a megfagyás, kihűlés veszélyétől egyre több embert tudjanak megmenteni, illetve bevezetik az ún. „munkaszolgáltatással egybekötött menhelyi elhelyezés új rendjét.** (223 442/1932.-IX.)[...] **A munkaképes hajléktalanoknak egyhavi ellátásukért 10 napon át, naponként 6 órai könnyű munkát (gazirtás, útegyengetés, ároktisztítás, kisebb földmunkák) kellett végezniük...**” A menhelyen való tartózkodáshoz elengedhetetlen feltétel volt a kötelező fertőtlenítés. Többek között ezek az állapotok és feltételek jellemzőek a hajléktalan-ellátásra egészen a II. Világháború kirobbanásáig.

1932 decemberében, különösen a családokra való tekintettel a m. királyi állami rendőrség életvédelmi osztálya hat férfi, illetve nő „fapados melegedőt” létesít...

A háború utáni időszakban az újjáépítésekkel a menedékhelyeket, szociális konyhákat is elkezdik helyrehozni, visszaállítani, de működésük nem tart sokáig, csupán 1950-ig, amikor is az új politikai berendezkedés hivatalos ideológiájába nem fér bele a hajléktalanság.

Az új ideológia hivatalos álláspontja szerint „a szociális gondoskodás szükségtelen, a munkanélküliség felszámolásával, a dolgozók életszínvonalának javításával megszűnnek a szociális problémák is, nem lesznek többé olyanok, akik a társadalom támogatására szorulnak.” A korábban hajléktalannak nevezett réteget a rendszer elkezd lumpennek, munkakerülőnek titulálni és hatósági eszközökkel „eltüntetni”, büntetni. A rendőrség számára pedig minden eszköz megvolt, hogy ezeket a lumpeneket, később közveszélyes munkakerülőket (kmk), csöveseket előállítsa, elvigye, a hivatalos magyarázat szerint önmaguk érdekében.

Az 1980-as években már egyre több szó esik a hajléktalanság problémájáról (érdekességként pl. Demszky Gábor többször is írt a hajléktalan problémáról, aki később Budapesti főpolgármesterként eszközökkel is rendelkezett, hogy érdemi lépést tegyen ellene), viszont a probléma nem jut a nagyobb társadalom fülébe (megmarad szociológiai-tudományos határai között) és érdemi lépések sem történnek egészen a rendszerváltozásig.

Az „1980-as népszámlálás adataiból kiderül, hogy a népességből több mint 360 ezren nem lakásban éltek. 191 ezren csecsemő-, gyermekotthonokban, nevelőintézetekben, gyermekvárosokban, diákotthonokban; 92 ezer ember munkásszállókon, barakkokban, alkalmazotti szálláshelyeken stb.; 60 ezren munkaterápiás, alkoholelvonó intézetekben stb.; és 33 ezren szociális otthonokban, szeretetházakban stb. laktak. Az épületek számbavétele során „emberi lakóhelyként” találtak műhelyt, raktárt, garázst, mosókonyhát közel 1189 db-ot; lakott kunyhót, bódét, lakókocsit, vagont, lakott barlangot, cirkuszkocsit, autóbuzskarosszíriát, uszályt, stb. 2787 db-ot. 11 086 (Budapesten 3780) olyan – műszaki átalakítás nélkül – lakott közvetlen tartózkodási helyet találtak, amely üzlet, iroda, garázs, raktár, mosókonyha, présház stb., illetve lakókocsi, uszály, vasúti kocsi, barlang, kunyhó, bódé stb. volt. Ilyen helyen lakott 28 378 ember, Budapesten 7622 fő.

Az 1987-es esztendő az ENSZ meghirdetése alapján a Hajléktalanok Nemzetközi Éve volt. Érdekesség, hogy ennek az évnek az egyik fő célkitűzése az volt, hogy 2000-re felszámolja a hajléktalanságot a világban.

Az a hajléktalan, „csöves” réteg, amely majd az **1989-es változás következtében** hirtelen **láthatóvá válik az utcákon** ebben az időszakban **még ott rejtődik munkanevelő táborokban, kényszer alkoholelvonókon, pszichiátriai osztályokon, börtönökben, olcsó munkásszállásokon.**

1989. tele jelentette a fordulópontot a hajléktalanok megjelenésével kapcsolatban, mondhatnánk **ekkor vált láthatóvá a rejtett és rejtőző probléma.** A feltűnés története röviden összefoglalva, hogy ekkor – más lehetőség hiányában- **a hajléktalanok a pályaudvarokon éjszakáznak,** mire a **MÁV ezt megelégedve bezárja a pályaudvart** éjszakára. Ekkor a **szállás nélkül maradt hajléktalanok üléssztrájkba kezdenek** a fővárosi Blaha Lujza téri aluljáróban, ami **november 29.-től december 4.-ig** tart. Nem csak a nemrég alakult Hajléktalanokért Társadalmi Bizottság (alapítói között van hajléktalan, szociológus, jogász, egyetemi hallgató) áll az ügy mellé és ad ki tiltakozást, de az akkori média is előszeretettel és sokat foglalkozik az üggyel. A fővárosi példán felbuzdulva több **vidéki városban is hasonló események, demonstrációk történnek,** és **számos akkor ismert személyiség is** (pl. Nagy-Bandó András) **oda áll az „ügy” mellé.** De a **legfontosabb tanulsága** az akkori eseményeknek, **hogy a maguk a hajléktalanok küzdötték ki azt, hogy a társadalom felfigyeljen,** majd megmozduljon **a helyzetükre.**

A következő részben bemutatásra kerül a hajléktalan-ellátás közelmúltbéli 20 évének vázlatos története!

Felhasznált irodalom:

Oross Jolán: A hajléktalanság kezelése Magyarországon (p. 104-139.) In: Kézikönyv a szociális munka gyakorlatához. [Szerk.]: Somorjai Ildikó. Bp., Szociális Szakmai Szövetség, 2001. http://www.refomix.hu/cikkek/orsoss_jolan.doc

Összeállította: Hajdu Krisztián szakmai vezető, [Tamasz Alapítvány](#)

Programok

Annak, aki nem volt ott...

MACSGYOE XX. Országos Konferencia - Szociális munka lehetőségei a családsegítő- és gyermekjóléti szolgálatokban

A Magyar Családsegítő- és Gyermekjóléti Szolgálatok Országos Egyesülete 2011.05.11-13. közt szervezte XX. országos szakmai tanácskozását Siófokon.

Takács Imre elnök előadását hírlevelünkben közöljük. A rendezvény egyéb előadásait a www.cssk.hu honlapon a [konferenciák](#) menüben letölthetik az érdeklődők.

„Az elmúlt év a szegénység és társadalmi kirekesztés elleni küzdelem éve volt, de úgy tűnik, a kedvezőtlen tendenciák nem csökkentek, hanem inkább erősödtek.

A múlt évi konferencián arról beszéltünk, hogy a gazdasági válság kihívására vélhetően erősödni fog a szociális szakma, növekedni fog a civil befolyás a döntéshozatalra, megalakul a szociális kamara. Ezek egyike sem valósult meg.

Az Európai Szegénységellenes Hálózat igazgatója a minap Szécsényben felhívta a figyelmet arra, hogy a „szegénységben élők helyzetét nem csak a gazdasági válság, hanem az ennek nyomán a legtöbb európai országban bevezetett megszorító intézkedések is rontják. A kiadáscsökkentések sok esetben, így jellemzően Magyarországon is éppen a legkiszolgáltatottabb társadalmi csoportoktól vonnak el forrásokat.

Magyarországon a gyermekek 30%-a szegénységben él. Ezen a helyzeten tovább rontanak bizonyos intézkedések, mint például a munkanélküliek ellátásának szigorítása, a szociális segélyezésre szánt költségvetés tervezett csökkentése.

A szociális feszültségek, a kilátástalanság Magyarországon az erőszak, valamint a szélsőséges politikai csoportok megerősödését okozta. Valamennyi felelős szereplőnek, mind az államnak, mind intézményeinek, mind pedig a civil társadalom képviselőinek kötelessége, hogy tegyenek a romákat érő diszkrimináció, kirekesztő és megfélemlítő gyakorlat ellen.

A társadalom további szétszakadását megakadályozó állami szerepvállalás erősítése szükséges. Elsődleges szempont bármely társadalmi csoport leszakadásának, további kirekesztésének megakadályozása. Ehhez megfelelő szintű pénzbeli ellátásokra, mindenki számára elérhető szolgáltatásokra és mindannyiunk emberi jogainak garantálására van szükség. – hangsúlyozta Márton Izabella, a Magyar Szegénységellenes Hálózat igazgatója.”

Valóban, emberöltő óta nem tapasztalt rasszizmust, gyűlölködést, az emberi méltóság eltiprását, megaláztatásokat látunk magunk körül. Kialakult egy masszív szegény, kirekesztett társadalmi csoport, aki semmilyen esélyt nem lát a felemelkedésre. És ebbe a csoportba nem csupán a roma kisebbség tartozik bele.

Kialakult a MI és az Ők világa. Olyan társadalomképet, értékvilágot látunk, amelyben „**aki nem vitte semmire az életben, az annyit is ér**” Mintha az emberi életet csupán gazdasági mutatókkal lehetne jellemezni. Az már nem is lehet tisztességes ember, aki A 8-as helyett legfeljebb kerékpárral jár, szerény körülmények között tisztességgel neveli gyermekeit, akik nem járnak nyaralni, sem elit gimnáziumba, de lesz szakmájuk, és szeretnének dolgozni –ha lesz hol.

Ezzel azt akartam mondani, hogy nem csupán a szociális feszültségek, a kilátástalanság, hanem a mérvadó hatalmi elit is generálja a kedvezőtlen társadalmi értékrendet, hiszen aki nem vitte semmire azt meg lehet alázni emberi méltóságában, az nem alkalmas a velünk való együttélésre, azokat izolálni, korlátozni kell. Nem bűn velük szemben erőszakos módon fellépni, megfélemlíteni őket, hiszen ők csak annyit (vagyis semmit) sem érnek.

A hajléktalanok naponta élnek át megalázó helyzeteket, amikor kizárják őket a mi világunkból, eltiltják a kukázástól, az aluljárókból, a belvárosokból...az emberek közül, megfosztva a szolidaritás cseppjeitől is őket.

Lustáknak, munkakerülőnek bélyegzik azokat az embertársainkat, akik elvesztették állásukat, és erőfeszítéseik, a támogató rendszerek segítségével sem tudnak ismét munkához jutni.

Úgy kerültek megbélyegzésre az iskolából túl sokat hiányzó gyermekek, hogy az okok feltáratlanul maradtak. És lehetne sorolni a további példákat is.

Ez a társadalmi légkör komoly kihívást jelent a szociális munka számára, ha egyáltalán még beszélhetünk szociális munkáról. Divat lett a **blogozás**, ezzel kapcsolatban rábukkantam egy leendő szociális munkás naplójára. (Nyilvános, interneten fent levő napló)

„A szociális munka egyre inkább eltolódik a kontroll irányába, ami szerintem óriási baj. Különösen kontrolláló a működés a gyermekjóléti szolgálatoknál. A szakember ellenőriz, szankcionál, és ha marad ideje és kapacitása talán segít is. (Kérdés, hogy egy fenyegetés után a kliens mennyire érzi a segítő szándékot) A segítség melletti kontrollálás a hatalom érdeke, a laikus úgy gondolhatja, összeköthető a kellemes a haszonnal, ugyanazon szakember képes két egymáshoz kapcsolódó, de ellenkező hatással bíró feladatot is ellátni. *Vagy rávezetem a klienst, hogy miért jó a gyermekének iskolába járni, vagy megfenyegetem, hogy ha nem járhatja, nem kap családi pótlékot.* Vagy azt kommunikálom felé, hogy elfogadom olyannak amilyen, hiszek a fejlődésében, és kész vagyok segíteni céljai elérésében, vagy azt közvetítem, hogy csak akkor fogadom el, ha megteszi, ami a társadalom számára kívánatos.

A szociális munka egyik alapelve az egyenlőség a szociális munkás és a kliens között. Az ellenőrzés, a kontroll, a szankció hierarchiát teremt. Gyermeklétbe taszítja a klienst, nincs empowerment (hatalommal, erővel való felruházás), nincs képessé tétel, vagyis nincs szociális munka.”

Magát a szociális munkát sokféleképpen definiálják, de a legfontosabb tartalmi eleme valóban az egyenlőség, a feltétel nélküli elfogadás, a bizalom, a változásra való képességbe, a fejlődésbe vetett hit, a segítség, a képessé tevés, a folyamat végigkísérése, stb. *Ebbe a sorba valóban nem illeszthető be az ellenőrzés, fenyegetés, szankcionálás.*

Ez ugyanakkor nem jelenti azt, hogy nem lehet segítő hatása a feltételekhez, kontrollhoz kötött támogatásoknak, de az nem a szociális munka területe.

Igaz, fenyegetéssel is lehet előidézni magatartás-változást, de az csak addig tart, amíg érvényesül a kontroll hatása. A tényleges, belső elfogadáson alapuló változásokat kizárólagosan a szociális munka eszköztárával lehet elérni, amelynek meghatározó szereplője a szociális munkás.

A kontroll iránti fogékonyság növekedéséért nem csupán a szociális munkások tehetők felelőssé, hiszen a társadalom, a politika is ezt várja el, és a törvénykezés is ez irányába hat. Nekünk az lehet a feladatunk, hogy rámutassuk ennek a hatásaira, sok esetben az értelmetlenségére.

A szociális törvény lehetővé teszi az önkormányzatok számára, hogy a **bérpótló juttatásra** való jogosultsághoz előírjon egyedi szabályokat. (Vagyis feltételekhez köthető a juttatás)

Az egyik hetilap leírja, hogy egy 676 lakosú faluban 109-en részesülnek bérpótló juttatásban. Az érintettek fél évet kapnak lakókörnyezetük rendbetételére. Az alapellenőrzést, vagyis a jelenlegi helyzet felmérését áprilisban végzi el a körjegyző, **a szociális ügyintéző és a családsegítő szolgálat egy munkatársa, akik fényképen, videón rögzítik a látottakat.** (Itt azért felmerülhet minimálisan egy beavatkozási és kontroll dilemma)

A szociális szakemberek erre a helyzetre eltérően reagáltak: (vélemények)

1. Voltak, akik rendben levőnek tartják, mivel a lakókörnyezet rendben tartása amúgy is mindenki feladata „Igen nálunk is vannak előírások, a környezet rendbe tétele, de azt hiszem talán nem akkora sértő, ha azt várjuk el, amit magunk is megteszünk, hogy parlagfű--mentesítsünk, fűvet nyírjunk. Az ellenőrzéskor pedig maradjunk EMBEREK.”
2. Mások zavarodottságról írnak, hogy **mit értsenek a szociális szakma alatt**, hiszen kezdenek többségbe kerülni azok, akik - a hatalom kiszolgálóiként a szegények

kirekesztésében közreműködőként vesznek részt - ." Én ennek a szemléletű szociális szakmának nem vagyok hajlandó a részének tekinteni magam. Ami korábban evidencia volt, hogy a kirekesztettek mellett áll a szociális szakember, az ma már nem evidencia - a legnagyobb felháborodásom ennek az alapállásnak a megkérdőjelezésére vonatkozik. „

3. Van, aki a társadalom **felügyelőkre és felügyeltekre** való szétválasztásáról beszél
4. **Egy másik vélemény:** „A kormányzat, és helyi önkormányzat képviselői nyíltan rasszisták, sőt ideológiai alapon és a többségre hivatkozva igazolják a közbeszédükben a feltételekhez kötött segély, illetve a kirekesztés létjogosultságát. Elfelejtik, hogy a kirekesztés folyamatában aktív szerepet játszottak, és a mélyszegénységben élők ellehetetlenített helyzetéért felelősségük van. Erre a helyzetre a "bűnös szegények" megbélyegző kriminalizációjával választ adó politika azt deklarálja, hogy lemondtak mintegy 1 millió ember társadalmi integrációjáról. Ez elfogadhatatlan szakemberként és emberként is számomra. Én a mélyszegénységben élők mellett állok, és mindent megteszek, hogy ez a politika megbukjon, eltűnjön.”

Milyenek a ma szociális munkásai? Rendelkeznek-e azokkal a személyes képességekkel, értékrenddel, tudással, amely szükséges a hivatásuk gyakorlásához?

Egy gyakorlatát töltő szociális munkás hallgató naplójából idézek:..."*elképedve figyeltem, amint segítő beszélgetés címén folytatott a szociális munkás a klienssel. Annyira strukturálatlan és céltalan volt, annyira nem lehetett érezni az irányát. Időnként pozitív élményeim is voltak, talákoztam olyan családgondozókkal, akik szeretik a gyermekeket... De összességében nagyon messze volt ez a szociális munkától. ...A gyermekvédelmi törvény a védvárunk és iránymutatójuk volt minden helyzetben. Csak a szellemiségével nem számoltak.*"

Felmerül a kérdés, mi ennek az üzenete?

Képzettségbeli hiányosságok, személyiségbeli alkalmasság, kiégés, vagy mindezek együtt? Olyanok a szociális munkások, amilyen a társadalom? Előítéletesek, időnként rasszisták, elkeseredettek? Nem hisznek az emberi fejlődésben, kiveszett belőlük a szolidaritás, nem szeretik az embereket, személyiségbeli problémáik vannak? Nem lelik örömeiket a munkájukban?

Minden bizonnyal sokfélék vagyunk, és eltérő motivációkkal kerültünk a szociális pályára.

Kezdetben, ezelőtt 15-20 éve, amikor 6-700 fő dolgozott a családsegítő szolgálatoknál döntően a segítség iránt elkötelezett, felsőfokú, de nem szakirányú végzettséggel rendelkező munkatárs volt jelen.

Ahogy professzionalizálódott a szakma, egyre többen lettek a képzésekben, óhatatlanul megjelentek a kevésbé elkötelezett, személyiségükben nem minden esetben alkalmas hallgatók is. Magam is tapasztalom a képzésekben résztvevő hallgatóknál az előítéleteség, a rasszizmus növekedését. Persze az is lehet, hogy ez a korábbiakban is jelen volt, csak most bátrabban felvállalhatóvá vált.

A romák elleni brutális fellépések kapcsán nagyon **meglepődtem a hallgatók jelentős részének reakcióin:** magukat az áldozatokat teszik felelőssé a történetek miatt, és azokat az ismert cigányellenes szlogeneket hangoztatják, amelyek a társadalomban is jelen vannak.

És rendíthetetlenek, a racionális érvek hatástalanok, csak az érzelmeik irányítják őket. Persze ez durva általánosítás, de a tendencia letagadhatatlan. (Még értelmiségi körökben is gyakran szembesülök ezzel a problémával) Azon töprengök, hogyan lehetne ezen a szemléleten változtatni? Egyáltalán lehet-e ezt rövid távon befolyásolni, vagy csak egyszerűen nem kellene felvenni ilyen szemlélettel rendelkezőket szociális munkás képzésekbe?

Nem vált be az az elképzelés, hogy a diákevek alatt a személyiségfejlesztő órákon majd megváltoznak. Úgy gondolom, hogy elodázhatatlanná vált az alkalmassági vizsga. Ugyanakkor nem háríthatjuk a felelősséget kizárólag a képzésekre, a társadalomra, magának a szakmának is lennének lehetőségei. Amennyiben képesek lennének szembesíteni az előítéletek által érintett munkatársakat a problémájával, nem néznék el mellette, talán valamit változna a helyzet.

Érthető módon ma nem túl népszerű szakma a miénk, alacsony presztízzsel, alacsony fizetéssel, nagy érzelmi megterheléssel, a kiégés veszélyével.

Az alacsony fizetés miatt már több kollegát is „elveszített” az intézményünk. Néhány hete az egyik vezető munkatársunk vállalt munkát Angliában (szállodában takarít), mert nem tudta fizetni a megemelkedett lakáshitelét.

Egy blogozó a következőt írta: Ha szeretnél szembesülni azzal, hogy a Te életed mennyire jó, akkor gyere szociális munkásnak, mer egy csomó ember rossz körülményeit, gondjait látva a Te életed tündérmesének tűnik.

Mindezek után kijelenthetjük, hogy válságban van a szociális szakma?

Válságról talán nincs szó, de nehéz helyzetről, „kiüresedési tendenciáról” biztosan beszélhetünk.

Jól mutatja a helyzetet a gyermekgondozó OKJ vizsga 8. tétele, amely a következőképpen szól:

„A családgondozó látogatásai esetlegesen, futólagosak. Nem ül le a családnál, nem hallgatja meg őket. Szavait a családok kioktatásként, vádként, hibáztatásként élik meg.” (Nem tudjuk, milyen intézményről van szó, de nem is fontos)

Ha a szociális munka fogalmából, tartalmából, az empowerment-ből indulunk ki, (hatalommal, erővel való felruházás, fejlesztés), akkor egy folyamatról kell beszélnünk, amelynek a végén a segített képes lesz saját erejéből funkcionálni. Ebből a megközelítésből a szociális munka kiüresedése figyelhető meg. E helyett van a tanácsadás, ügyintézés, információnyújtás, adományozás, stb.

Ennek okai sokrétűek: törvényi szabályozás, sok adminisztráció, kevés munkatárs, nagy leterheltség, eszközhiány, stb.

Ebbe a körbe tartozik a segítés „védekezővé” válása. Csak nehogy bajom legyen belőle, nehogy rosszul csináljak valamit, vagy hiányosan adminisztráljak. (Szociális rendőrökké és adminisztrátorokká válás)

Az is szerepet játszhat, hogy folyamatosan nő a szakadék a szociális munkások és segítettjeik érték és normavilága, kultúrája között, ami nehezíti az elfogadó kapcsolat kialakulását, a segítették megértését.

Milyen hatással van mindez a segítettetekre?

Sok esetben nem segítés-ként élik meg a szolgáltatást, nem tartják segítő intézménynek a szolgálatokat. Ezért is csökkent az önkéntes kliensek száma. A segítették sokszor kerülnek függő helyzetbe segítőiktől, ezért a beavatkozások eredménye látszólagos, időleges.

A problémák megoldásához még nagyobb összefogásra lenne szükség a szakmán belül, valamit a képzések és a terep között.

Ennek a folyamatnak fontos szereplői a képző intézmények. A szakma azt várja tőlük:

1. Legyen felvételi alkalmassági vizsga
2. A képzésekbe jobban épüljenek be a terep szükségletei
3. Munkára kész tudással kerüljenek ki a hallgatók (kapjanak eszközöket, technikákat)
4. Valamennyi tárgy oktatása a szociális munka szempontjaihoz igazodjon
5. Az oktatók terepen edződtek legyenek

6. Nagyobb hangsúly a terepen való tanulásnak
7. A tantárgycsoportok közötti erőteljesebb együttműködés

Milyen tendenciákat tapasztalunk segítettjeink körében?

1. Nagyon rosszul élik meg a társadalom szétszakadását, az egyenlőtlenségek elszabadulását
2. Elvesztették hitüket sorsuk jobbra fordulása iránt
3. Felérték külső és belső erőforrásaikat
4. Jövőkép nélkül, máról holnapra élnek
5. Kiszolgáltatottak, elesettek, bizalmatlanok
6. Elsősorban szolgáltatásokat, juttatásokat várnak
7. Mentálisan leépültek, sokan alkalmatlanná váltak a folyamatos munkavégzésre
8. Családi életük –ha még van- kaotikus, szinte áttekinthetetlen
9. Hiányzik a rendszer az életükből, a gyermekeik neveléséből
10. Egészségük megromlott, fogaik hiányosak, megjelenésük előnytelen
11. Iskolai végzettségük alacsony, ismereteik hiányosak, nem írnak, nem olvasnak
12. Kasztosodás, társadalmi mobilitás esélytelensége
13. Kiszolgáltatottak a reklámoknak és más befolyásoló tényezőknek
14. Lakáskörülményeik sokszor leírhatatlanok
15. Szegények, éhesek, egészségtelenül táplálkoznak, télen füstös, hideg a lakásuk
16. Stb.

Mit gondol róluk a társadalom tehetősebb fele?

1. Maguk tehetnek sorsukról, azt kapják, amit érdemelnek
2. Lusták, nem akarnak dolgozni
3. Az adófizetők pénzéből csak annyi támogatást kapjanak (azt is természetben), hogy ne haljanak éhen
4. Szegregálni kell őket, vagy esetleg gettóba zárni, fallal elkeríteni
5. Érdemtelenek a segítségre, a szolidaritásra
6. „Kutyából nem lesz szalonna” (Nincs esély a felemelkedésükre, ezért felesleges rájuk pénzt áldozni, ők amúgy is így érzik jól magukat)

Talán soha nem volt akkora szükség a bajban levő gyermekek, felnőttek, elesettek, kiszolgáltatottak segítésére, mint napjainkban. A szociális munkásoknak az is a feladata, hogy elősegítse a társadalmi szolidaritás, értékrend, szemlélet fejlődését, amely területen a korábbiakban jelentős eredményeket tudtak felmutatni. Ismét elő kell venni az **etikai kódexet**, nyomatékosítani az abban foglalt normák érvényesítését.

A szociális szakmában hamarosan új szelek fognak fújdogálni, megszületett az NSZK (Nemzeti Szociálpolitikai Konceptió), amely alapvető változásokat fog hozni. Ehhez kapcsolódva készül a Szolgáltatási Törvény. Az elképzelések szerint megszűnik a jelenlegi intézményi struktúra (legalábbis az alapellátásban) és finanszírozási rendszer. Így nem lesz családsegítő, gyermekjóléti szolgálat, hanem egységes szolgáltatási területek jönnek létre. A magam részéről azért örülnék, ha legalább a **család** szó valamilyen formában szerepelne a leendő elnevezésben.

Tekintsük át (talán utoljára) mit végeztek a családsegítő és gyermekjóléti szolgálatok.

CSALÁDSEGÍTÉS

A családsegítő szolgálatok munkatársai

A családsegítésben dolgozók száma több mint 10 éves távlatban 2600-3000 fő között ingadozott. A felsőfokú szakirányú végzettséggel rendelkezők aránya 70 %-körül volt, ez az arány a legutóbbi statisztika szerint lecsökkent 60 %-ra. (Ennek oka lehet az 1/2000-

es rendelet változása –ki a szakirányú- , vagy a térségek megjelenése) A végzett szociális munkások száma elegendő lenne, ha a területi megoszlásuk arányos volna.

év	Foglalkoztatottak száma (fő)	Felsőfokú szakirányú végzettségűek aránya (%)	Középfokú végzettségűek aránya (%)
2002	2.651	69	27
2009	3.013	59	12

A szolgáltatást igénybe vevők száma nagyon hosszú ideje fél millió körül mozog. 2009 évben az álláskereső és inaktív köréből került ki a legtöbb ügyfél.

2009 évben nincs adat a családgondozásban részesültek számáról, pedig eredetileg ez volt a családsegítők legfontosabb tevékenysége, amely a korábbi években átlagban **100.000 családra** terjedt ki. (Azt sem tudjuk, hogy ennek mi a szakmai tartalma)

Családsegítést igénybe vevők gazdasági aktivitása 2009.

Igénybe vevő	(fő)
aktív kereső	83.262
álláskereső	186.849
inaktív	185.870
eltartott	56.900
összesen	512.881

A családsegítők tevékenységének főbb adatairól. A szociális mentális esetkezelés kategóriába szinte minden tevékenység besorolható. Ezek a korábbi években külön bontásban szerepeltek (Pl. ügyintézés, tanácsadás, segítő beszélgetés, stb.)

Tevékenység	2008. (fő)	2009. (fő)
Szociális, mentális esetkezelés	984.178	546.376
Pszichológiai	21.965	15.674
Jogi	29.143	23.510
Egészségügyi	8.724	7.288
Adósságkezelés	43.234	43.613
Aktív korúak rendsz. szoc.	141.198	75.788
Mediáció	3.546	5.104
Ifjúsági tanácsadás	6.855	4.159

Erőteljesen **csökkent az előző évhez képest ezen kategóriába tartozó esetkezelések száma.**

2008 évhez képest a felére csökkent a rendszeres szociális segélyezettek száma, és a szociális törvény módosulása nyomán ez várhatóan tovább fog csökkenni.

Az adósságkezelési szolgáltatást igénybe vevők száma változatlan, mintegy 43.000 fő. Ez a szám elég magas annak figyelembe vételével, hogy ez a lehetőség csak a nagyobb városokban áll a lakosság rendelkezésére.

A 2009. évben a hozott problémák esetében az életviteli, családi és mentális problémák dominálnak. Persze ezek belső tartalma volna izgalmas, ami a számok mögött van.

hozott probléma	(fő)
életviteli	32.928
családi-kapcsolati	23.087
bántalmazás	2.055
mentális	22.074
gyermeknevelési	11.640

Tendenciák a családsegítésben

1. A szolgáltatások differenciálódása, új szolgáltatások megjelenése. Ezek a meglévő szakmai létszám terhére jönnek létre
2. A családgondozás, mentálhigiénés ellátások csökkenése
3. A szociális kríziskezelés dominanciája

4. A prevenció háttérbe szorulása
5. Speciális esetkezelési módszerek hiánya
6. A közösségi szociális munka hiánya

GYERMEKJÓLÉTI SZOLGÁLAT

A **gyermekjóléti szolgálatok szakmai** tevékenységet végző munkatársainak számáról az alábbi mondhatú.

Azonnal feltűnik, hogy 2006 évben van egy nagyon jelentős csökkenés, 800 fővel dolgoztak kevesebben, mint az előzőekben. Ezt a csökkenést semmilyen szakmai érv nem indokolja, hiszen nem csökkentek a feladatok, sőt sokkal több munkatársra lenne szükség.

Mihez köthető ez a 20%-os leépítés? A kistérségek megalakulásához...

év	foglalkoztatottak száma (fő)	felsőfokú szakirányú végzettség (%)
2002	3900	55%
2004	3900	
2006	3100	
2009	3200	86%

A **gyermekjóléti szolgáltatást igénybe vevő gyermekek számát** tekintve elmondható, hogy a 2002 évhez viszonyítva nincs jelentős növekedés (13 ezer), de a növekedés típusa szembeötlő:

	2002 (fő)	2009 (fő)
alapellátásban gondozott	94.495	99.763
védelembe vett	16.984	29.136
utógondozás	2.990	1.320
összesen	114.469	127.219

A védelembe vett gyermekek száma növekedett legjobban csaknem 10.000 fővel.

Az alapellátásban részesük száma évek óta 100.000 fő körül ingadozik.

- Ez milyen tendenciát jelez? A kontroll funkció erősödését.
- A védelembe vétel után leginkább ugyan az a személy, vagy legalábbis ugyan az az intézmény gondozza a családot, aki a javaslatot megtette

A védelembe vétel esetén ugyanazon családnál kettős szerepkörben jelenik meg a családgondozó:

- A gyermek érdekében követelményeket támaszt, feltételeket szab
- A szülők egyéni problémáinak megoldását segíti elő

Hogyan fogadják, hogyan élik meg a családok a védelembe vételt?

- **Kényszerként.** Látszólagos együttműködések: Ezt jól példázzák az évekig tartó gondozási folyamatok, a gyermekek nagykorúságáig tartó védelembevételek. (Ameddig a törvény ezt lehetővé tette)
- Egy korábbi vizsgálatban a kliensek arra a kérdésre, hogy mi okozza számukra a legnagyobb problémát, többen a gyermekjóléti szolgálatot jelölték meg. (Nem tekintik segítő intézménynek)
- Ezek után felmerül a kérdés, hogy az a fajta munka, amely alapvetően a szabályok előírását, azok betartatását, a kontroll funkció gyakorlását követeli meg, mennyiben tekinthető szociális munkának
- Segítő intézmény a gyermekjóléti szolgálat?

A gyermekek (családok) 82 %-a nem önként kerül kapcsolatba a szolgálattal. Ez rendkívül magas arány, és alátámasztja az előzőekben írtakat.

bekerülés	2002 (%)	2009 (%)
önkéntes	10	3
szülővel közösen	13	15
gyermekjóléti szolgálat által	14	15
jelzőrendszer által küldött	49	49
együttműködésre kötelezett	14	18

Mindezek ellenére sem merném kijelenteni, hogy a gyermekjóléti szolgálat nem segítő intézmény. Annak ellenére, hogy –mint az előzőekben elmondtam- sokan nem tartják szociális munkának azt a tevékenységet, amely nem szimmetrikus kapcsolaton alapul, és tartalmazza az ellenőrző funkciót is.

Abban az esetben élhetik meg segítségként a kliensek (segítettek) a szolgáltatást, ha az intézmény, ha a családgondozó a védelembe vételt nem célnak, hanem **eszköznek tekinti** annak érdekében, hogy kialakítson a családdal egy elfogadó kapcsolatot.

A tényleges kontroll gyakorlására a gyermekjóléti szolgálatok alkalmatlanok, hiszen nem tudnak olyan ellenőrzéseket lefolytatni (Pl. este 10-kor ágyban van-e a gyermek, nézi-e a TV-ben a felnőtt filmeket, stb.) amely a szülők teljes kontrollját jelentené.

Szociális szakmai szervezetek véleménye (NSZK kapcsán)

„A gyermekjóléti szolgálatok gondozási tevékenysége során megfigyelhető tendencia a gondozott gyermekek számához képest arányaiban nő a védelembe vett gyermekek száma. Ez egyrészt jelenti azt, hogy a kedvezőtlen társadalmi folyamatoknak köszönhetően a gyermekek általános helyzete tovább romlik. A gyermekek, illetve a családok a gyermekjóléti szolgáltatás **szolgáltató jellegét nem, vagy kevésbé tudják igénybe venni, másrészt a szolgáltatóknál részben szakmai tudás, részben rendelkezésre álló erőforrások hiányát jelzi.** A családgondozó sokszor eszköztelenségében fordul a hatósági intézkedés irányába, adott esetben ez az indoka a gyermek családból való kiemelésére történő javaslatlételnek is. „

A kezelt problémák esetében látható, hogy a helyzet hosszú ideje változatlan. A családoknak a legtöbb problémát az anyagiak jelentik, e mellett a gyermeknevelési és életviteli nehézségekkel is küzdenek.

kezelt probléma	2002 (%)	2009 (%)
anyagi	27	25
gyermeknevelési	18	20
beilleszkedési	5	7
magatartászavar	11	11
családi konfliktus	11	11
életviteli	15	15
szülői elhanyagolás	6	6
családonbelüli bántalmazás	1	2
fogyatékoság	2	1
szenvedélybetegség	4	2

A gyermekjóléti szolgálatok szakmai tevékenységét vizsgálva a következő alaptevékenységek dominálnak: információnyújtás, családlátogatás. A segítő beszélgetés és tanácsadás is magas számban van jelen.

tevékenységek 2009.	(fő)	(%)
információnyújtás	412.405	23
tanácsadás	288.325	17
segítő beszélgetés	313.915	18
ügyintézés	208.723	14
családlátogatás	479.350	25
közvetítés	57.400	3

A speciális szolgáltatások közül a legtöbb eset az utcai szociális munka által került ki, de öröndetes, hogy az iskolai szociális munka is kezd felzárkózni.

	(fő)
utcai, lakótelepi szociális munka	17.459
kórházi szociális munka	4.504
iskolai szociális munka	14.230
kapcsolattartási ügyelet	6.514
készletléti szolgálat	3.055
táborok	25.788

A területi egyenlőtlenségekről a szociális civil szervezetek a következőket írják: (NSZK)

„Az elmúlt évek tapasztalatai azt is bizonyítják, hogy a gyerekek esetében a veszélyeztetettség kialakulásának megelőzése, illetve a veszélyeztetett helyzetben élők esélyeinek javítása intenzív és magas színvonalú személyes segítő szolgáltatásokat igényel. A jelenlegi rendszer egyik legnagyobb hiányossága éppen az, hogy ezeknek az elvárásoknak/szükségleteknek – az érvényben lévő szabályozás és finanszírozás következtében – a gyermekjóléti alapellátás épp a legrosszabb helyzetű térségekben nem tud megfelelni.”

A családi pótlék iskoláztatáshoz kapcsolása olyan többletterhet jelent a gyermekjóléti szolgálatok számára, amely már ma is nehezen kezelhető. A feladathoz a gyermekjóléti szolgálatok nem kaptak többlet státusokat, sőt több helyen leépítésekről számolnak be.

Példaként említek egy 40.000 fős települést, ahol 3 hónap alatt 150 igazolatlan hiányzárról érkezett jelzés, amelynek következtében 150 családlátogatást tettek (4 fős szolgálat), és végzik a hozzá kapcsolódó feladatokat. (Pénzfelhasználási terv, stb.) És az is előfordul, hogy a gyermekjóléti szolgálat családgondozója lesz az eseti gondnok...

Az is látszik, hogy növekedésnek indult a magántanulói státusz igénylése. (Előre menekülnek a családok) Egy 70.000 fős városban az elmúlt évben összesen 57 kérelem érkezett, ebben az évben 3 hónap alatt 23.

Milyen a segítők mentálhigiénije?

Röviden szólva: rosszul érzik magukat. Miért érzik rosszul magukat? Mi ennek a következménye?

Amennyiben a társadalom alacsonyra értékeli, segítségre érdemtelennek tartja segítetteinket (klienseinket), akkor azok munkáját sem becsüli sokra, akik a felemelkedésükön fáradoznak.

Ez a rossz közérzet, alacsony presztízs, rossz megélhetés, nagy érzelmi megterhelés természetesen nehezen feldolgozható feszültségek forrása. A feldolgozásra pedig kevés a pénz és az idő. A szupervízió sok intézmény számára elérhetetlen, a továbbképzések közül is csak az ingyenesek a látogatottak, kevés a lehetőség a TEAM építésekre, rekreációra.

Mindezek hatására egyre gyakrabban tapasztaljuk a pályán hosszabb ideje dolgozó kollegák kiégését.

Ezen feltétlenül változtatni kell! Nem engedhetjük meg, hogy tönkremenjen a segítők családi élete, depresszióba merüljenek azok a segítők, akik hivatásként a mások segítségét vállalták.

Nagyon divatosá vált az életpálya modell kifejezés. Leginkább akkor használják, ha a korábbinál kedvezőtlenebb helyzetbe akarnak hozni foglalkozási csoportokat. Pl. Kevesebb pénzért többet kell dolgozni, de kapnak cserébe életpálya modellt.

Én is javasolok a szociális munkások számára egy modellt: 10 év után fél év tanulmányi munka, havonta 1 fizetett rekreációs nap (tartalma is fizetve), kötelező szupervízió, szervezetfejlesztés, és 5 évente egy szakmai módszer alkalmazására történő képzés.

Úgy gondolom, hogy nincs annál fontosabb dolog a világon, mint vigaszt nyújtani az elesetteknek, segíteni mindazokat, akik önerőből nem tudják megoldani nehézségeiket.

Hankiss Elemér nyilatkozta: „Ha van értelme az életnek, egyvalaminek mindenképpen van értelme: Enyhíteni a szenvedést.

És ez a szociális munkások hivatása.”

Szerző: Takács Imre, szociológus, MACSGYOE elnök

Elhangzott: Magyar Családsegítő és Gyermekjóléti Szolgálatok Országos Egyesülete (MACSGYOE) XX. Országos Konferenciáján Siófok, 2011. május 11.

Szerk.: Erdős Zsuzsanna csoportvezető, Módszertani Csoport, SzocioNet DDRMHSZK Gesztorszervezet

---

Összefoglaló a SzocioNet Szakmai Műhelyről

2011. április 20-án Mohácson került megrendezésre ezévi második SzocioNet Szakmai Műhelyünk a Pándy Kálmán Otthon szervezésében.

A műhely előadásanyagait az alábbiakban közöljük.

Felépülés és intézmények

Dr. Harangozó Judit, Semmelweis Egyetem, Közösségi Pszichiátriai Centrum

I. Rehabilitáció, felépülés

Mi a rehabilitáció célja?

- „Visszaailleszkedés”?
- Jobb életminőség?
- A remisszió?
- A felépülés?

A „Visszaailleszkedés-paradigma”

- A közösség szempontjait tükrözi az egyén helyett
- Szocialista hagyomány: „legyen hasznos tagja a társadalomnak”
- Figyelmén kívül hagyhatja az egyéni utakat, szükségleteket
- Gyakorta nem sikerül....

Az életminőség-modell

- Egyéni, személyes
- De túl személyes és szubjektív
- Mérhető, de nehezen objektíválható
- Pszichiátriai betegeknél gyakori torzítás
- Fontos ÉRTÉK, de nem pontos MÉRŐESZKÖZ

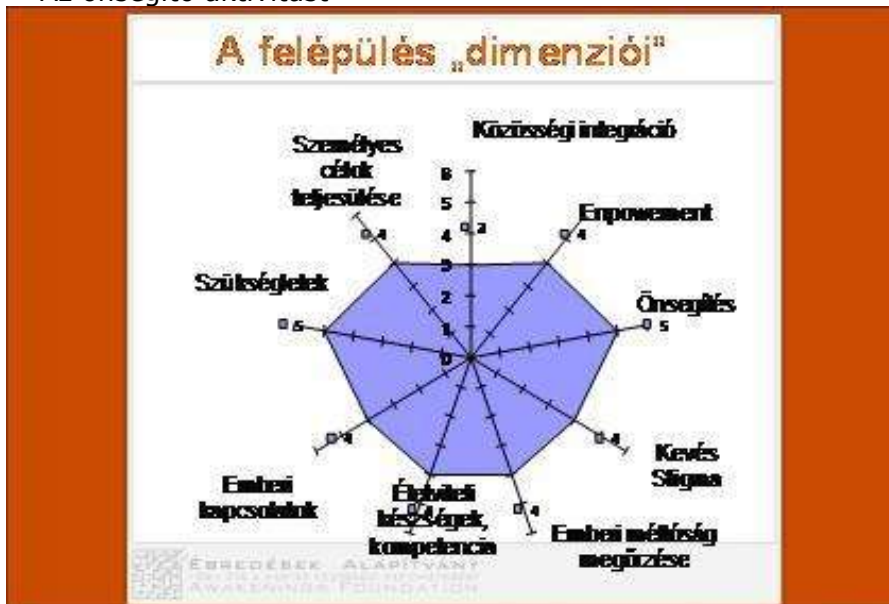
A remisszió

- Méri a betegség állapotát és részben a funkcióképességet
- A rehabilitáció orvosi aspektusát tükrözi
- Nem méri
  - a személyes szükségleteket
  - a megcélzott életvitelhez szükséges készségeket

A felépülés

- Mit jelent? (Válasszuk ki a legjobb definíciót!)
  - A személyes célok teljesülését
  - Integrációt a közösségben – barátok, család, kis közösségek
  - A személyes szabadságot és emberi méltóságot
  - Az „empowermentet”
  - A stigma hiányát
  - Az önszegítő aktivitást

II. Társadalom és a mentális betegségek

Közösségi pszichiátria
Antistigma programok

▪ Nyitnikék Magyar Antistigma Kezdeményezés: nyitnikék.hu

EBREDEK ALAPITVÁNY
AWARDINGS FOUNDATION

Közösségi pszichiátria

- Hálózatok
- Érdekeltek bevonása
- Viták, többoldalú megközelítések
- Mozgalom a humánus ellátásért, a betegek szabadságáért

Lelki Egészség Fóruma

- lefnet.hu

III. A segítő és a beteg....

- Compliance
- Adherence
- Concordance

Compliance...a la Karinthy

- Na, nagysádka. Hát vigyék ki szépen a zongorát, és hozzanak be ide nekem egy jó erős, tiszta kádat.

- Egy kádat?!?

- Na igen. Egy kis dermatikus beavatkozást fogunk végezni. Na, nem kell félni semmit, kicsike.

Tréfásan meghúzza a fülemet, aztán homlokom ráncai között babrál. Tyó, de egy kedves fiatalember!

- Így, nagysádka. Most fordítsák fel ezt a szekrényt, és tegyenek rá egy vödör langyos vizet, de jó forró legyen.

Felfordítjuk a szekrényt, kiszedjük az ajtót, lehúzzuk a lámpát, és a földszintről felhozatunk egy vízvezetékot. Lezsavarjuk a függönyöket, és a vekkerre hideg borogatást teszünk. Becsukjuk a kályhát, és a Pistikát leeresztjük a kéményen. A doktor úr erre lefektet a földre, és a fejemet lefelé nyomja.

- Nem érez semmit?

- Még nem.

Rátérdel a fejemre.

- Most sem?

- De most már igen. Fáj a fejem.

– Karinthy Frigyes

Adherence

Miért járok orvoshoz:

- mert orvoshoz menni, hozzátartozik a polgári élet szertartásaihoz, mint a bridge, a nyaralás, a víkend, és mert éppen orvostól jönni előkelő dolog és jól is hangzik, bizonyos tekintélyt ad az embernek, ha azt mondja, orvostól jövök, ez a hitelemhez tartozik;
- mert műveletlen barom vagyok és jól esik a gondolat, hogy egy művelt, képzett, csaknem felszentelt papja a társadalomnak egy óráig komolyan beszél velem-rólam, mint valami különleges csodáról, akinek a hasfájása, belső forrósága, kétoldali fülhallása és középfolyása a locarnói egyezménynél fontosabb téma lesz egy óráig...Karinthy Frigyes

Concordance (Konkordancia)

- „Az orvost a betegségem érdekli, engem az egészségem...”
  - Karinthy Frigyes
  - Sokáig kerestem egy pszichiátert, aki compliance az elképzeléseim-mel.”
  - Szőke Zsolt
- BaloghJózsef: Elmetánc
- (nyitnikek.hu: Az én történetem)

Konkordancia és etnopszichiátria

- A rehabilitációs folyamat folyamatos tárgyalás nyomán fejlődik, ahol a beteg (és segítői) szempontjai meghatározóak, a team szempontokat segíthet adni az ő döntéséhez
- A segítők nyitottak a páciens nézőpontjaira, eltérő magyarázataira
  - » NICE irányelvek

IV. Felépülés a gyakorlatban

Mérhető-e a felépülés?

(Válasszuk ki a helyes választ!)

1. Nem, hiszen értékeket jelöl
2. Igen, hiszen a személyes szükségletek teljesülése mérhető

Mivel mérjük tehát a rehabilitáció sikerét?

(Válasszuk ki együtt!)

1. A visszailleszkedés mutatóival
2. Az életminőséggel
3. A remisszióval: a tüneti állapottal és a (funkció)károsodással
4. A felépüléssel: a személyes célok és szükségletek megvalósulásának mértékével

A remisszió mérése

- CGI
- GAF
- PANSS – remisszió kritériumok
- Károsodás mértéke

A károsodás mérése - Guy 1976

- Kérem mondja el nekem, hogy az elmúlt két hétben mennyire befolyásolták gondolatait, érzéseit és cselekedeteit a pszichiátriai problémájával kapcsolatos tünetek?
  - 0-normális, nincs károsodás.
  - 1-határeset, a mentális folyamatok az életvitel kevesebb mint 5%-ában károsodnak (<30 perc naponta).
  - 2-mentálisan enyhén zavart, a mentális folyamatok az életvitel kevesebb mint 10%-ában károsodnak (<60 perc naponta).
  - 3-mentálisan közepesen zavart a mentális folyamatok az életvitel 11-24%-ában károsodnak (1-3 óráig naponta)
  - 4-mentálisan jelentősen zavart, a mentális folyamatok az életvitel 25-49%-ában károsodnak (4-7 óráig naponta).
  - 5-mentálisan súlyosan zavart, a mentális folyamatok az életvitel 50-75%-ában károsodnak (8-11 óráig naponta).
  - 6-mentálisan rendkívül súlyosan zavart, a mentális folyamatok csaknem állandóan károsodnak az életvitel során (>11 óráig naponta).

A felépülés mérése

- A személyes célok teljesülésének mértéke a rehabilitációs tervben
- A „szükséglett-térkép” monitorozása: A CAN interjú
- Kérdőíves felmérés

A rehabilitációs terv szerkezete

- A kliens és hozzátartozói személyes céljainak felmérése
- A célokat akadályozó kulcsproblémák felmérése
- A kulcsproblémák megoldási terve: a rehabilitációs terv

Hogyan mérhető?

- A célok teljesülésének idejével és százalékos mértékével, amelyet minden ülésen felmérünk
- A kulcsproblémák becslésével amelyet akár minden ülésen mérünk

Célok elérésének felmérése (KEF)

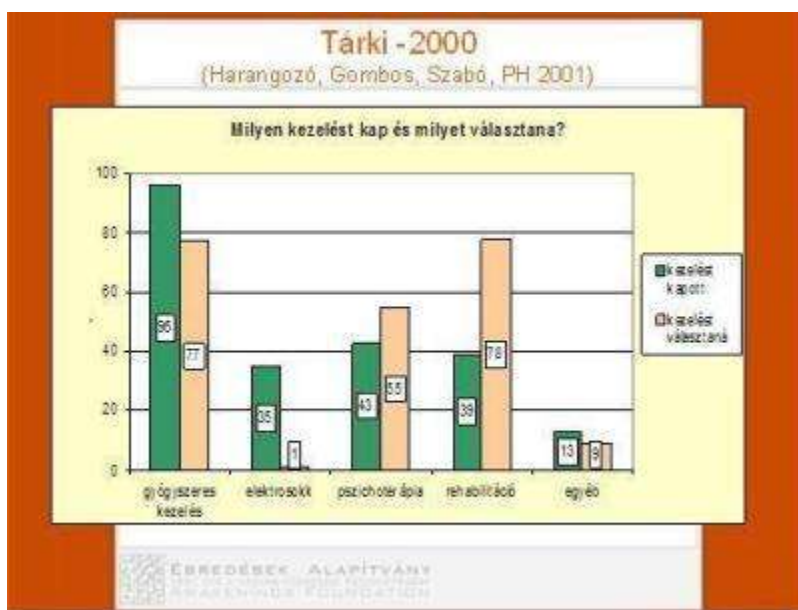
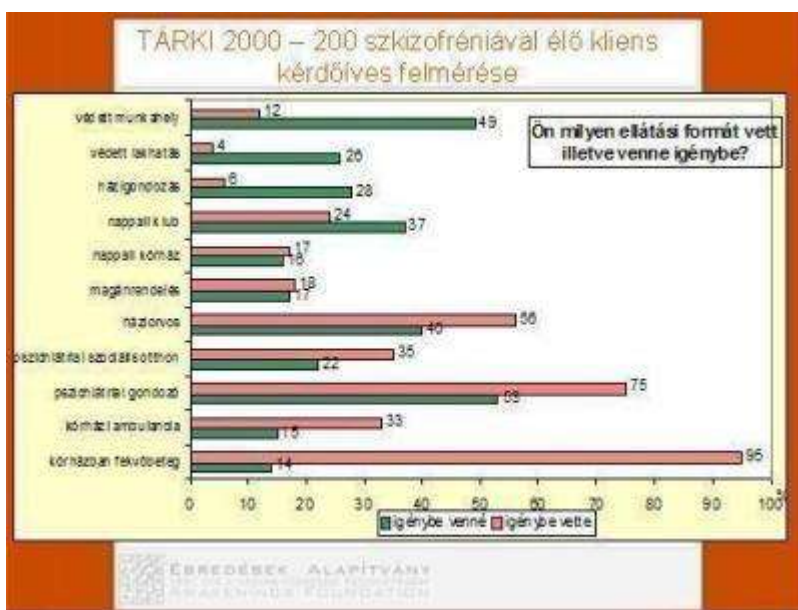
- Célok elérése
  - 0-minden személyes célt elért vagy legalább 75%-át
  - 1-a célok 50-74%-át érte el
  - 2-a célok 25-49%-át érte el
  - 3-a célok 1-24%-át érte el
  - 4-törekszik céljai elérésére, de nem érte el
  - 5-egyáltalán nem fejt ki erőfeszítést céljai elérése érdekében
  - 6-nem kap segítséget céljai eléréséhez

A célok/kulcsproblémák becslése

- Készítsünk saját „becslőskálát”!
  - Pl. a családi légkört, motivációt, szorongást, elkerülő viselkedést, stb. osztályozzuk 1-5-ig
  - Minden ülésen kérjük meg a résztvevőket, becsüeljék meg a kulcsprobléma alakulását!
  - 3 havonta alaposan értékeljük ki a célok teljesülését és a kulcsproblémák alakulását

A Camberwell Interjú (Phelan és mtsai, 1995, Demetrovics és Laczkó, 2004)

- Szükségletterkép
- Tájékoztató:
  - A kliens ellátási szükségleteiről
  - Van-e szüksége segítségre?
  - Kapott-e segítséget?
  - A kapott segítség hatásos volt-e?
  - Felülvizsgálat céljára is alkalmas

B.L. 30 éves - szkizoaffektív pszichózis

- Több éves tünetmentesség után elhagyták a gyógyszereit, komoly relapszus után nyártól 800mg Leponexet szed. Nincs munkája. Pszichotikusan szerelmi ajánlatot tett a hangszerjavítónak. Informatikus főisk. diplomája van, de nem szereti ezt a munkát. Anyja is beteg, bátyja börtönben van. A L. epilepsziás rohamot provokált. Depresszív.

B.L. Gondozási terv

- Célok:
  - Szeretne társaságba járni, programokat, hogy közelebb jusson egy partnerkapcsolathoz
  - Folytatni szeretné a zenélést
  - Édesanyja szeretné, ha L-nak lenne jövedelme, anyagi biztonságban lennének

B.L. Gondozási terv

- Kulcsproblémák:
  - A pszichózis neg. élményeit nem dolgozta fel. Negatív gondolatok kínozzák, nincs önbizalma, falási rohamok jönnek rá, amitől bűntudata van.
  - Nincs programja, társasága, a barátnői nem érnek rá
  - Nincs jövedelme
  - A túlsúlya veszélyezi, emiatt nem ad a külsejére

B.L. Gondozási terv

- Optimális gyógyszeres kezelés: Leponex fokozatos csökkentése
- Készségfejlesztés a párkapcsolat, barátkozás érdekében
- Kognitív stratégiák a negatív gondolatok kontrollja érdekében
- Rehab. járadék, később munkakeresés

Készségfejlesztés

1. A cél eléréséhez szükséges készség felmérése
2. Az optimális viselkedési stratégiák kiválasztása elméletben (check-list)
3. A kiválasztott készség kipróbálása és gyakorlása helyzetgyakorlatokban
4. A siker becslése a check-list alapján

Készségfejlesztés: helyzetgyakorlat

Empowerment

V. Felépülést segítő szolgáltatások

- Közösségi alapú szolgáltatások
- A természetes segítők bevonása
- Rendszerszemlélet
- Outreach: asszertív esetkezelés
- Átfogó
  - Gondozás, mobilis krízis-ellátás, háziorvosi liaison, alacsony küszöbű ellátások, védett lakhatás, támogatott munka-rehabilitáció, profi intézmények, kórház, nappali ellátások (kórház, klubház) részben a terápiás közösségek elveivel
- Elérhető, folyamatos

Közösségi ellátások – tényeken alapuló és más formái

- Asszertív közösségi kezelés (Stein)
  - Md.team, asszertív esetkezelés, rehabilitáció, forgóajtós betegek külön munkacsoportja, 24 órás elérhetőség – standardizált, kutatható
  - **Az Integrált Pszichiátriai Ellátás (Falloon)**
- A manheimi kudarc
- A brit modell
- Az olasz közösségi modell (Basaglia)

Közösségi ellátások jó gyakorlatai

Klubházak

- The guaranteed right of a place to come
- The guaranteed right to meaningful work
- The guaranteed right to meaningful relationships
- The guaranteed right to a place to return

+Önsegítés

EBREDESEK ALAPITVÁNY
OF FRIENDS FOUNDATION

A közösségi ellátások jó gyakorlatai

- Kiscsoportos lakhatási formák

EBREDESEK ALAPITVÁNY
OF FRIENDS FOUNDATION

Pszichoterápiák és pszichoszociális segítségformák

- A NICE irányelvek szerint:
  - Minden pszichotikus zavarral élő embernek azonnal fel kell ajánlani!
  - Ne várjuk meg a „lecsúszást” és a fogyatékos állapotot
    - » NICE irányelvek a szkizofréniával élők kezelésében:
www.lefnet.hu, Szakértői anyagok

A felépülés alapú munkahely...

- A vezető/orvos a hierarchia élén, minden felelősséggel
- Intézmények és centrumok
- A vezetők idősebbek
- A segítők mások, mint a betegek
- Más szakemberek is hasonló presztizsűek
- Teamek, szolgáltatások és hálózatok
- A vezetők a képességeik által lesznek
- Hasonlóak vagyunk a betegeinkhez

Felépülés-alapú szolgáltatások

- Jó vezetők kellene
- Intézményes szabályok
- Beavatkozások
- Protokollok is kellene: minőségi indikátorok, beteg-elégedettség, stigmacsökkentés service responsiveness
- A betegek szükségletei határozzák meg az intézményt
- Outreach és networking
  - NICE, WHO

A felépülés más területei

- Oktatás: tapasztalati szakértők
- Média: stigmacsökkentés
- Szakmai közélet: pluralizmus

Összefoglalás

A felépülés-alapú rehabilitációs munka:

Tényeken és értékeken alapul

- Egyéni utakat követ

(mégis)

- Standardizálható
- Mérhető

A közösségi ellátás is lehet rossz!

Mindenki, mindenhol lehet felépülés-alapú szakember!

Szerk.: [Kolutáczy Györgyné igazgató](#), [Zsófi Gizella módszertani munkatárs](#), Pándy Kálmán Otthon

---

Külföldi gyakorlatok a pszichiátriai betegek védelmében/korlátozásában Jogalkotás, joggyakorlás egy pszichiáter szemével

Dr. Kovács Attila pszichiáter DEOEC Pszichiátriai tanszék

Ideális jogszabály

- Van célja
- Érthetőség
- Hagyományokhoz köthető
- Társadalmi konszenzuson alapul
- Végrehajtáshoz megfelelő személyi, tárgyi és anyagi eszközök
- Az ellenőrzés, újraértékelés lehetősége

Szigorú tiltórendszer

- tudattalan – neurózis
- tudatos – megoldási törekvések

frusztráció
rezignáció
szabályok átlépése

1997. évi CLIV. törvény – az egészségügyről

Az emberi méltósághoz való jog (10. §)

Az egészségügyi ellátás során a beteg emberi méltóságát tiszteletben kell tartani.

Korlátozó módszerek vagy eljárások alkalmazása

- a beteg kezelőorvosa rendeli el
- az alkalmazást megelőzően, vagy a lehető legrövidebb időn belül rögzíti az egészségügyi dokumentációban a korlátozó módszereket vagy eljárásokat, megjelölve azok indítékát és alkalmazásuk időtartamát

- állandó orvosi felügyelet hiányában - kivételesen indokolt esetben - ideiglenesen szakápoló is elrendelheti a korlátozást
- a korlátozásról a kezelőorvost haladéktalanul értesíteni kell, akinek azt tizenhat órán belül írásban jóvá kell hagynia. Ennek hiányában a korlátozást meg kell szüntetni

1997. évi CLIV. törvény –az egészségügyről

A betegjogi képviselő

- segíti a beteget az egészségügyi dokumentációhoz való hozzájutásban, azzal kapcsolatos megjegyzések, kérdések feltételében
- segít a betegnek panaszja megfogalmazásában, kezdeményezheti annak kivizsgálását
- a beteg írásbeli meghatalmazása alapján panaszt tehet az egészségügyi szolgáltató vezetőjénél
- rendszeresen tájékoztatja az egészségügyi dolgozókat a betegjogokra vonatkozó szabályokról, azok változásáról, illetve a betegjogok érvényesüléséről az egészségügyi szolgáltatónál
- jogosult
  - o az egészségügyi szolgáltató működési területére belépni
  - o a vonatkozó iratokba betekinteni
  - o az egészségügyben dolgozókhoz kérdést intézni
  - o a betegjogi képviselő köteles a betegre vonatkozó orvosi titkot megtartani, és
  - o a beteg személyes adatait a vonatkozó jogszabályok szerint kezelni

1997. évi CLIV. törvény –az egészségügyről

Pszichiátriai betegek jogaira vonatkozó különös szabályok

- személyes szabadságában (fizikai, kémiai, biológiai vagy pszichikai módszerrel, illetve eljárással) csak a veszélyeztető vagy közvetlen veszélyeztető magatartású beteg korlátozható
- a korlátozás csak addig tarthat, illetőleg olyan mértékű és jellegű lehet, amely a veszély elhárításához feltétlenül szükséges
- a korlátozásról az orvost haladéktalanul értesíteni kell, akinek 2 órán belül azt jóvá kell hagynia
- a korlátozás ideje alatt a beteg állapotát folyamatosan ellenőrizni kell
- a pszichiátriai beteg esetében kivételesen korlátozható a betegnek az egészségügyi dokumentáció megismeréséhez való joga
- a korlátozások elrendeléséről a betegjogi képviselőt és a beteg törvényes vagy meghatalmazott képviselőjét haladéktalanul értesíteni kell
- a betegjogi korlátozásokat részletesen dokumentálni és indokolni kell
- a betegnek joga van a terápiás foglalkoztatáshoz, de sem terápiás, sem egyéb munka végzésére nem kényszeríthető
- lehetővé kell tenni, hogy a beteg önként részt vehessen az intézet fenntartását szolgáló munkák végzésében is, ha ettől állapotának javulása remélhető

1997. évi CLIV. törvény –az egészségügyről

Sürgősségi gyógykezelés

- az észlelő orvos közvetlenül intézkedik a beteg megfelelő pszichiátriai intézetbe szállításáról
- a beteg beszállításánál szükség esetén a rendőrség közreműködik
- a beteg felvételét követően a pszichiátriai intézet vezetője 24 órán belül a bíróság értesítésével kezdeményezi a beszállítás indokoltságának megállapítását és a kötelező pszichiátriai intézeti gyógykezelés elrendelését
- bíróság az értesítés kézhezvételétől számított 72 órán belül határozatot hoz
- a bíróság határozatának meghozataláig a beteg ideiglenesen az intézetben tartható
- a bíróság a határozathozatal előtt meghallgatja a beteget, az intézet vezetőjét vagy az általa kijelölt orvost, valamint beszerzi egy független - a beteg gyógykezelésében részt nem vevő - igazságügyi elmeorvos szakértő véleményét
- a bíróság a gyógykezelés szükségességét harmincnaponként felülvizsgálja

- a pszichiátriai intézetből el kell bocsátani a beteget, ha intézeti gyógykezelése a továbbiakban nem indokolt

1997. évi CLIV. törvény – az egészségügyről

Kötelező gyógykezelés

- a bíróság annak a pszichiátriai betegnek a kötelező intézeti gyógykezelését rendeli el, aki veszélyeztető magatartást tanúsít, de sürgősségi gyógykezelése nem indokolt
- a bíróság az értesítés kézhezvételétől számított 15 napon belül határoz a kötelező intézeti gyógykezelés elrendeléséről
- a bíróság a határozat meghozatala előtt meghallgatja a beteget és a meghallgatásra idézett független - a beteg gyógykezelésében részt nem vevő - igazságügyi elmeorvos szakértőt, valamint az eljárást kezdeményező szakorvost
- ha a beteg a bíróság idézésére nem jelenik meg, a bíróság elrendelheti elővezetését. Egyéb kényszerítő eszköz azonban nem alkalmazható
- ha a bíróság elrendeli a beteg kötelező intézeti gyógykezelését és a beteg a jogerős határozat kézhezvételétől számított három napon belül nem jelenik meg a végzésben megjelölt pszichiátriai intézetben, az eljárást kezdeményező orvos intézkedik a beteg beszállítása iránt
- a beteg beszállításához a rendőrség szükség esetén közreműködik
- a kötelező intézeti gyógykezelésre kötelezett beteget az intézetből el kell bocsátani, ha gyógykezelése már nem indokolt

1997. évi CLIV. törvény – az egészségügyről

Közös eljárási szabályok

- a bírósági eljárásban biztosítani kell a beteg megfelelő képviselét (betegjogi képviselő is lehet)
- ha a betegnek az eljárás során nincs törvényes vagy meghatalmazott képviselője a bíróság ügygondnokot rendel ki
- a beteg képviselét ellátó betegjogi képviselő vagy ügygondnok köteles a beteget a bírósági meghallgatás előtt felkeresni, tájékozódni a beszállítás körülményeiről és tájékoztatni az eljárással kapcsolatos jogairól
- a meghallgatás során az igazságügyi elmeorvos-szakértő arra vonatkozóan is nyilatkozik, hogy a beteg ügyeinek vitelére képes-e
- az eljárás során hozott határozat ellen a közléstől számított 8 napon belül lehet fellebbezni.
- amennyiben az igazságügyi elmeorvos szakértői vélemény szerint a beteg ügyei viteléhez szükséges belátási képessége csökkent vagy hiányzik, a bíróság a szakértői véleményt megküldi a gyámhivatalnak a gondnokság alá helyezési eljárás megindítása céljából

60/2004. (VII. 6.) ESzCsM rendelet

a pszichiátriai betegek intézeti felvételének és az ellátásuk során alkalmazható korlátozó intézkedések szabályairól

- felszólítás a veszélyeztető magatartás abbahagyására
- eredménytelensége esetén az arra való figyelmeztetés, hogy egyéb korlátozó intézkedés alkalmazása következik
  - o fizikai korlátozás
  - o kémiai vagy biológiai korlátozás

60/2004. (VII. 6.) ESzCsM rendelet

- a korlátozó intézkedések alkalmazásának ideje alatt a pszichiátriai beteg állapotának folyamatos, fokozott ellenőrzése szükséges
- az ellenőrzésnek arra is ki kell terjednie, hogy szükséges-e a korlátozó intézkedés további fenntartása, illetve szükséges-e az alkalmazott módszer megváltoztatása
- az ellenőrzés módját és gyakoriságát az orvos határozza meg és az erre vonatkozó döntését az ápolási dokumentációban rögzíti

- az ellenőrzést, illetve a beteg észlelését feladatkörében végző személy haladéktalanul köteles jelezni az orvosnak az általa észlelt, az egyéb korlátozó intézkedések alkalmazása szempontjából jelentős változásokat

60/2004. (VII. 6.) ESzCsM rendelet

- a pszichiátriai intézet részletes eljárásrendet alakít ki a korlátozó intézkedések elrendelésének és alkalmazásának szabályairól, amelyben önmagára nézve a hatályos jogszabályokban foglaltaknál szigorúbb szabályokat is megállapíthat
- az eljárásrendnek tartalmaznia kell:
  - o az intézmény munkarendjét figyelembe véve a korlátozó intézkedések elrendelésének szabályait
  - o a korlátozó intézkedések egyes formáinak maximális időtartamát
  - o a korlátozó intézkedések egyes formái mellé rendelt megfigyelés szabályait
  - o a korlátozás feloldásának szabályait
  - o a korlátozó intézkedésekkel kapcsolatos értesítési jogokra és kötelezettségekre vonatkozó szabályokat
  - o a panaszjog gyakorlásának részletes szabályait
- az eljárásrendet tartalmazó dokumentumot a pszichiátriai beteg, valamint törvényes és meghatalmazott képviselője, illetve az intézmény dolgozói számára jól látható módon ki kell függeszteni

60/2004. (VII. 6.) ESzCsM rendelet

- amennyiben az egyéb korlátozó intézkedés időtartama az elrendeléstől számított 16 órát meghaladja, annak fenntartását az orvos felülvizsgálja és indoklással együtt dokumentálja
- ezt követően az egyéb korlátozó intézkedés fenntartásának szükségességét az orvos ismételt, legkésőbb 72 óránként felülvizsgálja, indoklással együtt dokumentálja és a betegjogi, illetve ellátottjogi képviselőnek jelenti
- Elkülönítés, testi kényszer, rögzítés és lekötés esetén a felülvizsgálatot és ennek dokumentálását legkésőbb 4 óránként, 18. életévét be nem töltött, valamint terhes személyek esetén legkésőbb 2 óránként kell elvégezni
- a jelentési kötelezettségnek az orvos legkésőbb az elkülönítés, testi kényszer, rögzítés és lekötés elrendelését követő 72 óránként, illetve amennyiben ezen korlátozó intézkedések időtartama a 72 órát nem haladja meg, megszüntetésüket követő 4 órán belül tesz eleget
- értelmi fogyatékoság és demencia következtében tartós veszélyeztető magatartást mutató, szabad mozgásukban folyamatosan korlátozott pszichiátriai betegeknek az osztály, a részleg és az intézet elhagyásának megtagadása és megakadályozása, az intézet területén történő mozgás korlátozása esetén felülvizsgálatot, dokumentációt és jelentést 168 óránként kell elvégezni

1/2000. (I. 7.) SzCsM rendelet

a személyes gondoskodást nyújtó szociális intézmények szakmai feladatairól és működésük feltételeiről

Korlátozó intézkedés elrendelése

- az egészségügyről szóló 1997. évi CLIV. törvény vonatkozó rendelkezéseit kell értelemszerűen alkalmazni
- a korlátozó intézkedés alkalmazásáról a szolgáltatást nyújtó részletes eljárásrendet alakít ki a házirendben, amelynek tartalmaznia kell
  - o az intézmény munkarendjét figyelembe véve a korlátozó intézkedés elrendelésének szabályait
  - o a korlátozó intézkedés egyes formái mellé rendelt maximális időtartamot
  - o a korlátozó intézkedés egyes formái mellé rendelt megfigyelés szabályait
  - o a korlátozás feloldásának szabályait,
  - o a panaszjog gyakorlásának részletes szabályait
- korlátozó intézkedés alkalmazása esetén - ide nem értve a pszichés megnyugtatót - a gondozási tervhez csatolt adatlapot, állapotleírást kell készíteni

1/2000. (I. 7.) SzCsM rendelet

a személyes gondoskodást nyújtó szociális intézmények szakmai feladatairól és működésük feltételeiről

- az intézménybe történő felvételkor tájékoztatni kell
  - o a szervezeti és működési szabályzat korlátozó intézkedésre vonatkozó szabályairól,
  - o az ellátotti jogokról a korlátozó intézkedés alkalmazása esetén,
  - o az ellátottjogi képviselő, illetve az érdekképviselői fórum elérési lehetőségéről,
  - o a panaszjog lehetőségéről, gyakorlásának szabályairól.
- Az ellátottat szóban tájékoztatni kell a korlátozó intézkedés végrehajtása előtt annak elrendeléséről és formájáról, valamint a korlátozó intézkedés feloldásáról
- Az ellátott törvényes képviselőjét tájékoztatni kell legkésőbb 3 napon belül
- a korlátozó intézkedés feloldásáról történő tájékoztatással egyidejűleg az adatlap másolatát át kell adni, illetve meg kell küldeni az ellátottnak, valamint törvényes képviselőjének.

Az alkalmazott intervenciók rizikója a beteg károsodása szempontjából

Németország

- Jól elkülönített széles spektrumú ellátórendszer
- Pszichiátriai betegek törvénye 1985 – 1994-es módosítással
  - o szociális rendszer részletes leírása
  - o segítségnyújtási kötelezettség a beteg környezetének is
  - o 6 hetes, majd 3 hónapos felülvizsgálat

Anglia

- 1983-as mentális egészségügyi törvény
- Második bekezdés – sürgős szükség/veszélyeztető állapot, hasonló eljárásrend
- Harmadik bekezdés
  - o ismert pszichiátriai betegek nyilvántartásba kerülnek
  - o kötelező havonkénti gondozói találkozás – Community Psychiatric Nurse (CPN)
  - o 6 hónapig érvényes
  - o CPN döntése alapján- szakorvosi megerősítéssel - ismételt sürgősségi kezelés kezdeményezhető
  - o átfutási idő két hét
- Community Mental Health Team
- 50-60.000 fős egységek
- pszichiáter, CPN, szociális munkás, háziorvosi praxisban dolgozó nővérek (liason nurse), szükség esetén háziorvos
- közös döntések

- esetmegbeszélés
- járóbetegellátás az elsődleges
- csak súlyos esetek kerülnek osztályra
- pszichiáterek többszintű munkát végeznek
- korlátozás elsődlegesen fizikai
- kémiai korlátozás elsődlegesen i.m. inj.

USA

- korlátozás?
- Rövid ápolási idők
- Assisted living facilities – 6-8 fő, gyógyszerbevétel monitorozása
- Szociális segítők
- Demencia – Nursing Home sze.: 1 beteg – 1 nővér
- Auto- és heteroagresszió, prudéria (elhanyagoltság, higiéné)
- „Ex parte” gyorsított eljárás – 3 napos megfigyelés
- Pszichiátriai osztályon hetente bírósági szemle valóságos tárgyalás – szakmai ellenpólus

Japán

- A japán pszichiátria
- Átlagos ápolási idő: 406 nap
- A beteg 30%-a több, mint 4 évig fekszik osztályon
- A világon a legmagasabb ágyszám: 348 ezer pszichiátriai ágy (1663 kórházban)
- 28 ágy/10 000 lakos
  - o ugyanez USA: 4 ágy/10 000 lakos
  - o UK: 10 ágy/10 000 lakos
- 34 ezer yen/beteg/nap – 13 ezer yen/beteg/nap
- Az összefekvő betegek 24%-a pszichiátriai beteg, az összköltség 5,3 %át fordítják rájuk

El tudja ön képzelni, hogy munkahelyén pszichiátriai betegek is dolgozzanak?

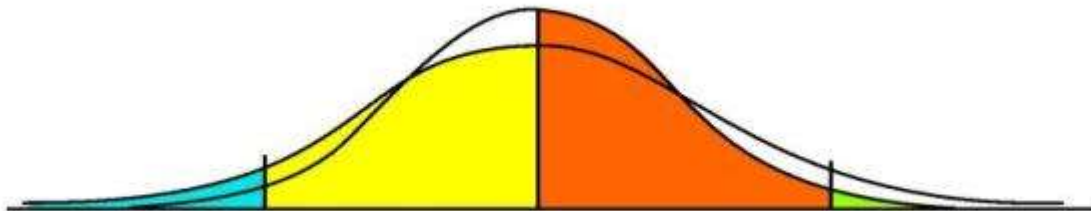
- szomszédja pszichiátriai beteg legyen?
- gyermeke férje/felesége pszichiátriai betegségben szenvedjen?
- bébiszittere pszichiátriai beteg legyen?

- Átlag 28%
- Pszichiátriai szakdolgozók 30%
- Pszichiáterek 35%

pszichotikus
betegségek

normál

kreatív emberek
zsenik

Szerk.: [Kolutáczy Györgyné igazgató](#), [Zsófi Gizella módszertani munkatárs](#), Pándy Kálmán Otthon

Programok

Annak, aki ott akar lenni....

17. SOPRONI SZOCIÁLIS TUDOMÁNYOS TANÁCSKOZÁS

AZ ÖNKÉNTES MUNKA SZEREPE ÉS SOKSZÍNŰSÉGE. - 2011 AZ AKTÍV ÁLLAMPOLGÁRSÁGOT ELŐSEGÍTŐ ÖNKÉNTESÉG EURÓPAI ÉVE! –

Időpont: 2011. október 13-15.,

Helyszín: Pannónia Hotel Sopron, Várkerület 75.

10 akkreditált pontértékű továbbképzés (Akkreditációs lajstromszám: K-08-066/2010)

Rendezők: Idősek Európai Háza Alapítvány, Sopron és Környéke Gyermekegészségügyi és Családsegítő Szolgáltató Központ, Nyugat-Magyarországi Egyetem Benedek Elek Pedagógiai Kar

TUDOMÁNYOS PROGRAM

PLENÁRIS ÜLÉS: 2011. október 13. (csütörtök) 14.00 óra - Európa Terem

„A felzárkózási politika céljai, eszközei és önkéntesei”

**Balog Zoltán államtitkár, Közigazgatási és Igazságügyi Minisztérium,
Társadalmi Felzárkózásért Felelős Államtitkárság**

Az önkéntességről szóló törvény és gyakorlati alkalmazása

Önkéntesség elterjesztése Magyarországon

F.Tóth András hálózatvezető, Önkéntes Központ Alapítvány

„Az önkéntes munka és a civil társadalom” - nemzetközi kitekintés

Prof. Dr. Kulcsár László egyetemi tanár, NYME-BPK Társadalom- és Neveléstudományi Kutatóközpont

Az Önkéntesekkel foglalkozó törvény megvalósulása a bentlakásos idősök otthonaiban

Bakonyi László igazgató, Fővárosi Idősek Otthona

Felsőoktatási önkéntes és közösségi szolgálat programok népszerűsítése. Jó gyakorlatok összesítése és módszertani kelléktára.

Dr. Molnár Katalin egyetemi docens, NYME-BPK

Önkéntesek szerepe a jogvédelem területén.

Belényessy Albert szociálpolitikai szakértő

Önkéntesek a pódiumon – kulturális műsor

Ünnepi vacsora

PLENÁRIS ÜLÉS: 2011. október 14. (péntek) 9.00 óra - Európa Terem

„A nyugdíjas soha nem ér rá!”, Önkéntes Program egy idősök otthonában.

Szabó Judit Ágnes idősügyi szakértő

„A sokoldalú önkéntes segítségéről”

Dr. Pető Zoltán egyetemi docens, SZTE ÁOK, Szeged

Nemzetközi Önkéntesség Magyarországon

Mikesy Álmos, Magyar Önkéntesküldő Alapítvány

Kórházi önkéntesek a mindennapokban

Meggyes Ildikó szakmai vezető, Kórházi Önkéntes Segítő Szolgálat Alapítvány

„Az önkéntesség szerepe az Európa 2020 stratégia teljesítésében”

Andor László Szociálisügyi és foglalkoztatáspolitikai EU- biztos, Európai Bizottság

Az önkéntes segítség terápiás lehetőségei a speciális szükségletű fiatalok fejlesztésében

Kanizsai Miklós igazgató, Nemzeti Erőforrás Minisztérium Esztergomi Gyermekeotthona

Idősen is aktívan – a senior korosztály társadalmi erőforrás szerepének megerősítése

Kiss Gábor koordinációs és fejlesztési osztályvezető, Budapesti Művelődési Központ

12.00-13.30 Ebédszünet

PLENÁRIS ÜLÉS: 2011. október 14. (péntek) 13.30 óra - Európa Terem

„Az önkéntesség és a Szeretetszolgálat”

Vecsei Miklós, Magyar Máltai Szeretetszolgálat Alelnöke

Kortársképzésben való lehetőségek az idősek áldozattá válásának megelőzése kapcsán

Buczó Erika, ORFK Bűnmegelőzési Osztály

Miért van szükség önkéntes segítőkre a szociális ágazatban. Egy kutatás tükrében

Cserbán Józsefné igazgató, "Viktória" Ápoló-Gondozó Otthon és Módszertani Központ - Hodász

Ami máshol jól működik! Jó gyakorlatok megosztása

Horváthné Czimer Katalin programvezető, United Way Kisalföld Alapítvány, Önkéntes Centrum Győr-Moson-Sopron Megye

**VITA, HOZZÁSZÓLÁSOK, KONZULTÁCIÓ
Önkéntesek a pódiumon – kulturális műsor**

Vacsora

2011. október 15. (szombat) 8.00-17.00

Ausztriai Tapasztalatcsere + Kittsee Hauswirth Csokoládégyár, Schlosshof barokk kastély

**Jelentkezéseket az alábbi e -mail címre várják:
konferencia-sopron@gyerko.hu**

További információ:

Levelezés: H 9400-Sopron, Vasvári Pál u. 2/A Telefon: 0036 99/505-573

E-mail: konferencia-sopron@gyerko.hu Kapcsolattartó: Bertalan Éva

Forrás: Dr. Sütő Teréz

„Civil Sarok”- események, felhívások

Compass Egyesület Kaposvár

A kaposvári Compass Egyesület számos tevékenysége közül a környezetvédelmi önkéntes munkára fókuszáló írást hírlevelünkben változtatás nélkül közöljük.

Az Egyesület honlapját (<http://compass-youth.org>) és Facebook oldalát (<http://www.facebook.com/#!/compass.egyesulet?sk=wall>) ajánljuk megtekintésre.

„Színes zöld fotelben ülnek a kaposváriak

Ha azt kérdezed, lehetséges-e Somogy megyében, Kaposváron, távol a fővárostól valami újat, egyedit, figyelemfelhívót és fiatalosat alkotni, a válasz nyilván nem. Ha azt kérdezed, lehetséges-e bevonni több száz fiatalot egy környezetvédelmi önkéntes programba, ahol a fiatalok szólhatnak bele abba, hogyan nézzen ki környezetük, nemcsak nemmel válaszolsz, de nyilván vissza is kérdezel, magamnál vagyok-e. Majd jössz a közhelyes példákkal a fiatalokról: nincs motivációjuk, nem érdekli őket semmi csak facebook az okostelón meg a fejhallgató a fülben. Ez mind jól is van így, de én nem szeretem a sztereotípiákat sem a közhelyeket. Mégis, amit Kaposváron láttam, azt egy közhellyel lehet a legjobban leírni: tűt találtam a szénakazalban.

Képzeld el egy csomó fiatalot, ahogy kígyózó sorokban hozzák a műanyag palackokat az utcán. Lehetetlen? Én is így gondoltam. De mondok mást is: nemcsak, hogy elhozták az otthon összegyűjtött PET palackokat, de gyűjtő kampányt szerveztek, a környékbeli sulikban mindenki műanyagpalack- lázban égett. Most nyilván azt akarod kérdezni: de minek ez az egész? Én sem értettem, szóval utána néztem a dolognak: van Kaposváron egy ifjúsági egyesület, a **Compass Egyesület**. A városban nem kell sok embert megkérdezned ahhoz, hogy megtudj róluk valamit, de meglepetésemre nemcsak a fiatalok, a szülők, sőt nagyszülők korosztálya és „be van tájolva a Compass-szal”- ahogy ők mondják. Ez az egyesület a semmiből indult, pár nagyot gondoló srác és néhány elkötelezett felnőtt segítő alapította, mostanra meg már odáig nőtték ki magukat, hogy állandó szereplői a helyi médiának. Leginkább azzal tartják a lehetőségek nélküli „lehetőségek városában” a lelket, hogy **külföldi önkéntes fiatalokkal** népszerűsítik az önkéntességet és próbálják felrázni ezzel a bágyadt ifjúságot, teremtve nekik lehetőséget arra, hogy külföldi tapasztalattal kamatoztassák itthon a tudásukat.

Miért működik? Első blikkre azt mondanám, fogalmam sincs, de ha jobban belegondolok, be kell látnom, én is a sztereotípiákban élek. Itt van egy civil egyesület, amelyik mondhatni nem foglalkozik a száraz, tényszerű adatokkal a fiatalokat illetően és képes

egy olyan önkéntes közösségi teret létrehozni, amiben nemcsak hogy megismerkednek az önkéntességgel a fiatalok, hanem saját elhatározásukra lépnek be az egyesületbe és vállalnak önkéntes munkát.

Mikor egy csütörtöki nap lelátogattam gyanútlanul a tikkasztó hőségben az ifjúsági központjukba, arra gondoltam, mikor én fiatal diák voltam, ilyen időben milyen jó is volt kilógni a speces órákról, átmászni a kerítésen, hogy a portás ne kapjon el, és venni tonnaszám a jégkrémet meg a gumicukrot. Ehhez képest Kaposváron ugyanebben az időpontban a fiatalság nagy hányada nézett be az irodába: a vezetőséggel szinte nem is tudtam beszélgetni, hiszen állandóan jött valaki, volt aki csak egyedül, volt aki szülőkkel, hogy tájékozódjon az épp aktuális információkról. Többen nem is az aktuális programok miatt jöttek, csak úgy benéztek, hogy tudnak-e valamit segíteni. Sokan leragadtak a **külföldi EVS önkéntesekkel**, akikkel jókat beszélgethetnek, de többen az ifjúságsegítőkhöz jönnek, felsőoktatási tanácsokat kérni vagy csak szimplán elmesélni, hogy milyen volt a napjuk a suliban. Sokféle iskolából, sokféle háttérből jöttek, de egy aktuális projektben közösen vesznek részt, ez pedig a Pillekő projekt. A diákok izgatottan kérdezik az önkénteseket: „mennyi?” Az önkéntesek meg elégedett mosollyal, csak sejtelmesen annyit felelnek: „még több is van”. Lövésem sincs, miről beszélnek, mígnem levezetnek egy helyiségbe, ahol elképedve látok egy kisebb szobát plafonig megtöltve műanyag PET palackokkal. A helyi diákok elégedetten bólogatnak. Ők gyűjtötték mindet, ment az üvegkunyizás mindenhol. Hetekig szedték őket, volt aki csak kettőt hozott, volt, aki zsákszámmra hordta. Az ittlévők azt mondták: örület folyik itt, nem tudják honnan, de csak úgy jönnek és jönnek az újabb palackok. Egyik nap az egyesület könyvelője hozott két szatyor üveget, névtelen adakozók akasztották házának kilincsére. Másik munkatársukat az utcán állították meg és nyomtak a kezébe pár palackot. Fogalmuk sem volt, honnan tud ennyi ember róla, de egy biztos, a fiatalok gondoskodtak arról, hogy híre menjen a városban az akciónak. Egy emelettel a palack raktár felett a diákok épp hangosan ütköztetik az eltérő véleményeket: terveznek, „designolnak”, ahogy ők mondják. Amikor megkérdem, mégis mi a céljuk azzal a hatalmas mennyiségű palackkal elmondják, Pillekő térébútort készítenek belőle, amit elkészítés után ők fognak festeni és dekorálni. Sosem hallottam ilyenről, el sem tudtam képzelni, hogy lesz a PET palackból bútor, meg hogy hogyan fog ez a festéshez láthatóan alig értő fiatalság ebből bármit is kihozni. Ezért úgy döntöttem, maradok még két napot, mert volt egy olyan sejtésem, hogy a sztereotípiáimat máris több ezer palack súlya nyomja.

Másnap reggel 7kor egy csapat fiatalal találkoztam, akiket az sem tört le, hogy szakadt az eső. Pár perccel érkezésem után a palackokat szállító járgány is begördült: egy olyan csöpp kocsni vállalta az ingyenfuvart, hogy mosolyra szakasztott a palackokkal elborított utastér látványa. Jó öt forduló után jött a felmentősereg, ki-ki jött, és hozta a palackokat. Végül megérkezett a térébútor készítő mester, ami számomra még mindig nagyon megfoghatatlanul hangzott, de a temérdek mennyiségű alapanyag, kellék, festék kezdett meggyőzni: itt ma tényleg térébútorokat fognak gyártani a helyi fiatalok műanyag flakonokból.

Csaba, a térbútor szaki kiadta az utasításokat, valaki benyomta az ősrégi tv-t és behangolt egy zenecsatornát, a fiatalok pedig nekiálltak dolgozni. Mindenki lázas munkában égett, kezdtem magam kényelmetlenül érezni a semmittevésben így én is beszálltam a fotelgyártásba. A kezdetben könnyűnek tűnő feladat nem volt azért olyan egyszerű, komolyan elfáradtam a nap végére. Ahogy a fiatalokat hallgattam, nagyon érdekes volt látni, mennyire normális témákról, mindennapi problémákról képesek beszélgetni, ismerkedni és mindeközben még jól is érzik magukat. Többen rivális gimik tanulói voltak, de itt csak a fotel formáján tanakodtak. Voltak idősebbek is és még egészen picik, de mindenki jól, felszabadultan érezte magát. Harminc éves emberek ugyanolyan lelkesedéssel ragasztották a flakonokat, mint a 13 éves srácok. Késő estig ment a munka és az eltöltött nap után arra gondoltam, talán nincs is baj a fiatalokkal, ha ennyien hajlandóak önként részt venni egy ilyen akcióban. Kérdeztem őket az újrahasznosításról is, és meglepő módon azt mondták, mennyire fontos, hogy zöldebben éljünk, ezért is örültek ennek a lehetőségnek. Hiányolták, hogy az iskolákban nincs ilyen dolgokra lehetőség, ezért is tartják jó lehetőségnek a mostanit.

Másnap gondoltam, már lankadni fog az érdeklődés, de még többen jöttek, hogy segítsenek a térbútorok festésében. Hozták a tervrajzokat, de volt, aki ott, helyben kapott ihletet. Alapoztak, festettek, lakkoztak, javították egymás művét. Végül elkészültek és beismerem: lehet térbútort PET palackból készíteni, helyi fiatalok bevonásával. Jó érzéssel töltött el, hogy van egy olyan projekt, ami fiatalos, ugyanakkor megtanítja a diákokat arra, hogy milyen fontos a környezetvédelem, az újrahasznosítás és persze a csapatmunka. A külföldi önkéntesekkel folyamatosan beszélgettek, ők meséltek arról, hogy az ő országaikban milyen zöld projektekből vehetnek részt a lakosok és a helyiek rögtön elkezdtek ötletelni a következő akción. A térbútor tényleg jó lehetőség volt arra, hogy összefogja a fiatalokat, hogy jó, követendő példákat mutasson nekik. Ők maguk is rájöttek, hogy a sztereotípiák róluk nem minden esetben igaz, és közösen tényleg valami maradandót és nagyszerűt képesek alkotni. A pillékő projekt bizalmat szavazott nekik, szabadra engedhették fantáziájukat, kreativitásukat. Sokaknak csak ez hiányzik: egy lehetőség, amit megragadhatnak és élhetnek vele.

A kampány során olyan sok palack gyűlt össze, hogy a térbútor-gyártásnak lesz még folytatása Kaposváron, már több iskola jelezte, hogy helyet adna a projektnek, és egyre több fiatal érdeklődik, akar a részese lenni ennek az igazán jó hasznos szabadidős programnak. Még hónapokig van lehetőség beszállni a palack buliba, amiben bárki kipróbálhatja magát. A projekt lezárásával a műalkotások, (melyek mellesleg meglepően kényelmesek) a város nevezetes, forgalmas pontjain lesz elhelyezve, ahol mintegy szoborként de ugyanakkor használati tárgyként hívja majd fel a figyelmet az önkéntességre, annak fontosságára és arra, hogy éljünk a lehetőségekkel.

Elégedetten hagytam magam mögött a lehetőségek városát, a forró melegben pillanatok alatt üressé vált ásványvizes palackomat pedig már lendítettem is volna az első kuka felé, amikor meggondoltam magam, és a táskámba tettem az üveget: már csak 999 darab kell, és meglesz a saját pillékő bútorom."

Írta: Horváth Miklós, Compass Európai Ifjúsági Közösségért Egyesület

Forrás: Compass Európai Ifjúsági Közösségért Egyesület

<http://compass-youth.org/hirek/szines-zold-fotelben-ulnek-kaposvariak>

Szerk.: Erdős Zsuzsanna csoportvezető, Módszertani Csoport, SzocioNet DDRMHSZK Gesztorszervezet

„Fókuszban: A társadalmi felzárkóztatás; A szegénység arcai, megjelenési formái, okok és következmények, kezelésének lehetőségei”

2011. május 31-én a Baranya és Tolna megye szociális intézményei, szociális célú civil szervezetei részvételével Szekszárdon szerveztünk szakmai fórumot „Fókuszban: A társadalmi felzárkóztatás; A szegénység arcai, megjelenési formái, okok és következmények, kezelésének lehetőségei” címmel.

A rendezvényen az alábbi előadások hangzottak el:

A szociális munka eszköz-, és módszertára – Kihívások a szociális munka előtt – Kocsis Erzsébet, Pécsi Tudományegyetem Illyés Gyula Főiskolai Kar; Szociális Munka és Szociálpolitikai Intézet

letöltés: http://www.ddrfk.hu/files/kocsis_erszebet_kihivasok_szocialis_munka.pdf

Gyerekesélyek a Dél-Dunántúlon - Dandé István, MTA Gyerekszegénység Elleni Programiroda, regionális koordinátor

letöltés: http://www.ddrfk.hu/files/dande_mta_gyerekesely_program_dd.pdf

Eladósodás, adósságspirál, adósságkezelés – Túriné Schmidt Györgyi, Szekszárd Megyei Jogú Város Humán Szolgáltató Központ

Szegénységellenes hálózat bemutatkozása, programjai – Bányai Krisztina

További részletek elérhetők a www.ddrfk.hu honlapon.

Szerk.: [Petrovicsné Takács Rózsa](#), [Gyurokné dr. Bódi Csilla](#), Dél-Dunántúli Regionális Forrásközpont

„Pályázzunk? Pályázzunk! - AKTUÁLIS PÁLYÁZATI FELHÍVÁSOK

Aktuális pályázati lehetőségek

Megjelent az NFÜ honlapján a pályázati menetrend

A szociális ágazatban tevékenykedők számára az alábbi pályázati kiírásokat ajánljuk figyelmébe.

ÚSZT kitörési pont	Azonosító kód	Pályázat címe	Keret (Mrd Ft)	Eljárásrend	Meghirdetés dátuma
Közvetett kapcsolódás	TÁMOP-5.3.6.	„Komplex telep-program”	4,68	egyfordulós	2011. június
Közvetett kapcsolódás	DDOP-3.1.3/F	Civil szervezetek támogatása	0,20	egyfordulós	2011. június
Közvetett kapcsolódás	DDOP-3.1.3/D	Bölcsődék fejlesztése	1,10	egyfordulós	2011. június
Közvetett kapcsolódás	TIOP-3.4.1	Bentlakásos intézmények kiváltása, új kapacitások létesítése /szociális komponens (A)	7,00	egyfordulós	2011. július
Foglalkoztatási	TÁMOP-2.2.4	Határon átnyúló együttműködés a szakképzés és felnőttképzés területén	0,90	egyfordulós	2011. július
Foglalkoztatási	TÁMOP-2.3.4	5-ről a 6-ra	60,00	könnyített elbírálású	2011. július
Foglalkoztatási	TÁMOP-2.4.5	A munka és a család összehangolását segítő intézkedések a) innovatív, kísérleti kezdeményezések támogatása b) vállalati (intézményi) kezdeményezések támogatása	6,00	a) közvetett b) egyfordulós	2011. július
Közvetett kapcsolódás	TÁMOP-3.3.9	A halmozottan hátrányos helyzetű tanulók iskolai lemorzsolódását csökkentő intézkedések támogatása	7,67	egyfordulós	2011. július
Közvetett kapcsolódás	TÁMOP-5.5.1. B	Közösségi kezdeményezések és önkéntes programok támogatása - B komponens: A családi közösségi kezdeményezések és programok megerősítése	1,34	egyfordulós	2011. július
Foglalkoztatási	TÁMOP-1.4.1.	Közösségi feladatokhoz kapcsolódó munkaerő-piaci programok támogatása	1,49	egyfordulós pályázat	2011. július
Közvetett kapcsolódás	TÁMOP-5.5.2	az önkéntesség elterjesztése	0,86	egyfordulós	2011. augusztus
Közvetett kapcsolódás	TÁMOP-5.3.1.B	Roma emberek képzésbe ágyazott foglalkoztatása a szociális és gyermekjóléti ellátórendszerben	1,40	egyfordulós	2011. augusztus
Közvetett kapcsolódás	TÁMOP-5.3.3.	Az utcán élő hajléktalan személyek társadalmi visszailleszkedésének, sikeres munkaerőpiaci integráció megalapozása	2,04	egyfordulós	2011. augusztus
Közvetett kapcsolódás	TÁMOP-5.1.1./11/1-2	LHH kistérségek projektjei	0,38	LHH	2011. augusztus
Közvetett kapcsolódás	TÁMOP-5.1.1./11/3-4-5-6-7-8	LHH kistérségek projektjei	1,61	LHH	2011. augusztus
Közvetett kapcsolódás	TÁMOP-5.5.3.	Civil szervezeteknek szolgáltató, azokat fejlesztő szervezetek támogatása	1,88	egyfordulós	2011. augusztus
Közvetett kapcsolódás	TIOP-3.3.1 C	A közszolgáltatásokhoz való egyenlő esélyű hozzáférés megteremtése: az elemi rehabilitáció infrastrukturális feltételeinek kialakítása	3,00	egyfordulós	2011. szeptember
Közvetett kapcsolódás	TÁMOP-5.4.7	Látássérült emberek elemi rehabilitációs szolgáltatásainak továbbfejlesztése	1,50	egyfordulós	2011. szeptember
Közvetett kapcsolódás	TÁMOP-5.4.9.	Modellkísérleti program az alapszolgáltatások funkcionális összekapcsolására	3,01	egyfordulós	2011. szeptember
Közvetett kapcsolódás	TÁMOP-5.6.1 B.	B komponens Bűnmegelőzés szempontjából kiemelten fontos,	2,00	egyfordulós	2011. szeptember

		bűnelkövető, vagy bűnelkövetés szempontjából veszélyeztetett gyermek- és fiatalokúak segítése			
Foglalkoztatási	TAMOP-2.6.2.	Munkaerőpiaci szolgáltatást nyújtó civil szervezetek kapacitásának megerősítése	1,60	közvetett	2011. szeptember
Közvetett kapcsolódás	KDOP-4.1.1./A	2000 LE alatti kistelepülések szennyvízkezelése	1,50	egyfordulós	2011. szeptember
Foglalkoztatási	TAMOP-6.2.4.	Foglalkoztatás intézményi támogatása	1,75	egyfordulós	2011. október
Gyógyító Mo.	TAMOP-6.1.2./LHH	Egészségre nevelő és szemléletformáló életmódprogramok a leghátrányosabb kistérségekben - önkormányzat	1,41	LHH	2011. november
Közvetett kapcsolódás	TAMOP-5.3.8./A	A leghátrányosabb helyzetű csoportok munkaerő-piaci esélyeinek növelése érdekében motiváló képzések és támogató szolgáltatások	2,00	egyfordulós	2011. november
Közvetett kapcsolódás	TAMOP-5.4.6 A	A fizikai és info-kommunikációs akadálymentesítés szakmai tudásának elterjesztése és hozzáférhető szolgáltatások fejlesztése	0,50	egyfordulós	2011. november

Elérhető:

http://www.nfu.hu/palyazati_menetrend

Pályázati felhívás a szociális földprogramok működtetésének támogatására

A Közigazgatási és Igazságügyi Minisztérium (továbbiakban: KIM) megbízásából a Wekerle Sándor Alapkezelő (továbbiakban: Alapkezelő) az államháztartásról szóló 1992. évi XXXVIII. törvény (a továbbiakban: Áht.), az államháztartás működési rendjéről szóló 292/2009. (XII. 19.) Korm. rendelet (a továbbiakban: Ámr.), valamint a fejezeti kezelésű előirányzatok felhasználásának szabályairól szóló 12/2011. (III. 30.) KIM rendelet alapján nyílt pályázatot hirdet szociális földprogramok működtetésének támogatására. (A pályázat kódja: SZOC-FP-11)

1. A pályázat célja

A **szociális** földprogram általános célja a mezőgazdasági termelésre alkalmas környezetben élő, azonban mezőgazdasági termelésre alkalmas feltételekkel nem, vagy azzal nem elégséges mértékben rendelkező és azt hatékonyan kihasználni nem tudó, **szociálisan hátrányos helyzetű emberek megélhetését segíteni, életminőségét javítani, önálló egzisztenciateremtési esélyeit növelni.**

A cél a szociális földprogram működtetése az állam közfoglalkoztatásra irányuló törekvéseivel összhangban: a háztartás, mint szociális és gazdasági egység jövedelemszerző képességének erősítése, a szociálisan hátrányos helyzetű inaktív, vagy tartósan alacsony jövedelmű **emberek gazdasági aktivizálása**, tevékenységük bővítése értékteremtő munka lehetőségének biztosításával.

Az alapcél az alábbi célkitűzéseken keresztül valósítandó meg:

- a háztartásgazdaság, kertkultúra kialakítása, megerősítése,

- a termelési folyamat tervszerű kialakítása, beleértve az önellátási képesség, a piaci értékesítés és a szövetkezési lehetőségek kihasználását,
- szociális földprogramot működtető települési önkormányzatok/szervezetek szerepvállalásának erősítése a folyamatos működtetés feltételeihez történő hozzájárulással;
- a területi hátrányok mérséklése;
- a kedvezményezettek aktivizálásával foglalkoztathatóságuk javítása.

Fontos, hogy a vidéki térségek nagy részén napjainkban érvényesülő kedvezőtlen folyamatokat megfordítva, a fenntarthatóságot és a vidéki élet értékeit középpontba állító jövőkép alapján készüljenek intézkedési tervek, induljanak programok, hogy a vidéki, és általa a városi élet minőségében hosszú távon érzékelhető javulás következzen be. Ennek érdekében a pályázók mérjék fel a szakmai program elkészítéséhez, hogy a milyen mennyiségű/minőségű termékre/terményre/állatra van szüksége a településnek egyrészt azoknak a közétkeztetésben való hasznosításához, másrészt természetbeni juttatásként a rászorulókat támogatásához, és ennek figyelembevétel tervezzék meg Szociális Földprogramjukat.

2. A rendelkezésre álló keretösszeg

A pályázatok támogatására rendelkezésre álló keretösszeg 300 000 000 Ft, azaz háromszázmillió forint a Magyar Köztársaság 2011. évi költségvetéséről szóló 2010. évi CLXIX. törvény KIM fejezet 15/9/1 „A társadalmi felzárkózás aktív szociálpolitikai eszközei” fejezeti kezelésű előirányzat (ÁHT: 296713) terhére.

3. A támogatás igénylésének alapfeltételei:

- A pályázó a benyújtást megelőzően a közfoglalkoztatáshoz nyújtható támogatásokról szóló 375/2010. (XII. 31.) Korm. rendeletben előírtak alapján, a tervezett közfoglalkoztatás helye szerint illetékes munkaügyi központhoz a rendelet 4. §-a szerinti közfoglalkoztatás támogatására irányuló pályázatát vagy a korábban megkötött közfoglalkoztatási szerződése módosítására vonatkozó kérelmét benyújtotta és erről az illetékes hivatal megfelelő igazolásával is rendelkezik.
- A pályázóknak a pályázatukhoz egy részletes helyi szakmai programot kell benyújtaniuk, amely a szakmai programon kívül a projekt eredményeként elért megtakarítások projekt érdekében történő felhasználását és a projekt fenntarthatóságát, a foglalkoztatás tervezett növekedését, továbbá az önfoglalkoztatóvá/őstermelővé válás folyamatát, őstermelővé váltak tervezett számát tartalmazza.
- A pályázat feltétele, hogy a program által generált megtakarításokat a pályázóknak vissza kell forgatniuk a projekt működtetésére.
- A támogatás abban az esetben igényelhető, ha a pályázat minimum 2 fő bevonását megvalósítja.
- A támogatás feltétele továbbá, hogy
  - a bevont földterület legyen könnyen megközelíthető, nem lehet ártéri terület, a talaj minősége pedig legyen növénytermesztésre alkalmas;
  - a pályázatba bevont földterület, illetve a bevont ingatlanok legalább a projekt megvalósítása kezdetének időpontjától 1 évig, a pályázó tulajdonában vagy megállapodás alapján használatában kell lennie;
  - a pályázó gondoskodik róla és felügyeli, hogy a programba bevont résztvevők munkatapasztalatukat saját háztartásgazdaságuk, kertkultúrájuk művelésében is hasznosítsák.
- közfoglalkoztatottat nem lehet e jogviszonya keretében a saját földjén foglalkoztatni.

4. A pályázaton igényelhető támogatás összege és formája

- **2-4 fő bevonása esetén** 400 000 - 1 000 000 Ft,
- **5-8 fő bevonása esetén** 1 000 001 - 2 000 000 Ft,
- **9-12 fő bevonása esetén** 2 000 001 - 3 000 000 Ft,

- **13 vagy a feletti fő bevonása esetén 3 000 001 – 4 000 000 Ft** vissza nem térítendő támogatás igényelhető.

5. A támogatás formája, mértéke:

Vissza nem térítendő, a projekt keretén belül igényelt támogatás 100%-a. A pályázat keretében önrész kötelezően nem kerül előírásra, a biztosított földterület és egyéb ingatlanok, eszközök, szolgáltatások biztosítják a pályázó hozzájárulását.

6. A támogatás folyósítása

A támogatás folyósítása egy összegben, **előfinanszírozás** formájában történik a pályázati útmutató 9. pontja szerint. Az Alapkezelő a támogatási összeget a támogatási szerződés mindkét fél által történő aláírását követően utalja át. A Támogató fenntartja a jogot arra, hogy a támogatási összegeket 2012. évben utalja.

A pályázatban csak a támogatási időszakban megvalósult, a projekt megvalósításához kapcsolódó gazdasági események költségeit alátámasztó, a támogatási összeg felhasználását igazoló számviteli bizonylatok értékei számolhatóak el, melyek pénzügyi teljesítésének (kifizetésének) a támogatási időszakon belül, de legkésőbb az elszámolási időszak végéig meg kell történnie.

7. Támogatási időszak

A pályázó által a pályázatban megjelölt, 2011. augusztus 6. és 2012. június 30. közé eső időszak.

8. Beadható pályázatok száma

Jelen pályázati felhívásra egy szervezet csak egy pályázatot nyújthat be. Azonos településről érkező pályázatok esetében a Támogató egy pályázó pályázatát támogatja.

9. A pályázók köre

Jelen pályázati kiírás keretében azok az alább felsorolt szervezetek pályázhatnak, melyeknek a működési helye szerinti településen **a tartósan munkanélküliek részaránya a regisztrált álláskeresők összlétszámához képest eléri legalább az országos átlagot.**

Települési önkormányzatok jogi személyiséggel rendelkező társulásának pályázata esetében valamennyi bevont településen fenn kell állnia ennek a feltételnek.

- települési önkormányzat, helyi rendeletben szabályozott módon;
- települési önkormányzatok jogi személyiséggel rendelkező társulása, helyi rendeletben szabályozott módon;
- önkormányzati részesedéssel működő, közfeladatot ellátó nonprofit gazdasági társaság (ha a közfeladat ellátására nem üzletszerű gazdasági tevékenység keretében kerül sor) a program megvalósítása helye szerinti települési önkormányzattal vagy települési önkormányzatok jogi személyiséggel rendelkező társulásával együttműködve, helyi rendeletben szabályozott módon;
- önkormányzat által létrehozott közhasznú vagy kiemelkedően közhasznú minősítéssel rendelkező társadalmi szervezet, alapítvány, a program megvalósítása helye szerinti települési önkormányzattal vagy települési önkormányzatok jogi személyiséggel rendelkező társulásával együttműködve, helyi rendeletben szabályozott módon;
- települési cigány kisebbségi önkormányzat, a működési helye szerint vele megegyező település helyi önkormányzatával vagy települési önkormányzatok jogi személyiséggel rendelkező társulásával kötött együttműködési megállapodás alapján, helyi rendeletben szabályozott módon;
- egyház, egyházi jogi személy, a működési helye szerint illetékes település helyi önkormányzatával vagy települési önkormányzatok jogi személyiséggel rendelkező társulásával kötött együttműködési megállapodás alapján, helyi rendeletben szabályozott módon.

10. Támogatható kiadások

Pályázat keretében támogatás nyújtható a megvalósítással összefüggésben felmerült költségek fedezetére, mint a termesztéshez/tenyésztéshez szükséges anyagok, szolgáltatások, eszközvásárlás, mezőgazdasági gépek üzemeltetése, tanácsadás, adminisztrációs és ügyintézési költség, mezőgazdasági gépek karbantartása, felújítása. A használt eszközök beszerzésére is az Útmutató 11.1. alpontjában megfogalmazottak érvényesek.

11. Szakmai támogatás igénybevétele

Mind a növénytermesztési, mind pedig az állattartási/tenyésztési projektnek az adott településen történő tervezésébe és megvalósításába szakképzett agrármérnököt vagy mezőgazdasági szakembert kell bevonni. Finanszírozásuk történhet közfoglalkoztatás keretében vagy a pályázónak kell gondoskodnia ilyen végzettségű munkatársának a programba történő bevonásáról.

12.A pályázatok benyújtásának módja és helye

A pályázatot **elektronikus úton** lehet benyújtani az Alapkezelő által működtetett Elektronikus Pályázatkezelési és Együttműködési Rendszer (továbbiakban: EPER) szoftveren keresztül. Az internetes pályázati adatlapot a pályázati felhívásban és az útmutatóban közölteknek megfelelően hiánytalanul, a kérdésekre választ adva, és az ott megjelölt elektronikus melléletek csatolásával kell benyújtani.

A pályázat benyújtását megelőzően minden pályázónak a <http://www.wekerle.gov.hu> honlapon **regisztrálnia kell magát az EPER-ben**, melyhez rendelkeznie kell egy érvényes elektronikus levélcímmel (e-mail cím). A regisztráció menetével és az EPER használati díjjal kapcsolatos információkat a pályázati útmutató 4.2. pontja tartalmazza.

13.A pályázatok benyújtásának határideje

A pályázatok beadási határideje **2011. augusztus 5. 24:00 óra.**

Határidőben benyújtottnak minősül az a pályázat amely az EPER-ben véglegesítésre került;

14.A pályázat kezelője

Közigazgatási és Igazságügyi Minisztérium Wekerle Sándor Alapkezelő

1088 Budapest Múzeum utca 17.

Telefon: (06-1) 301-3200 Fax: (06-1) 301-3220 e-mail: info@wekerle.gov.hu

15. További információk

A pályázati felhívás és a pályázati útmutató letölthető a www.wekerle.gov.hu, és www.kim.gov.hu honlapokról.

SZOC-FP-11 pályázati felhívás:

http://www.wekerle.gov.hu/download.php?doc_id=2003

SZOC-FP-11 pályázati útmutató:

http://www.wekerle.gov.hu/download.php?doc_id=2008

Segédlet a költségbesoroláshoz:

http://www.wekerle.gov.hu/download.php?doc_id=2005

A pályázattal kapcsolatban további információkat az alábbi elérhetőségeken kaphatnak.

Közigazgatási és Igazságügyi Minisztérium Wekerle Sándor Alapkezelő

1088 Budapest Múzeum utca 17.

Telefon: (06-1) 301-3200 Fax: (06-1) 301-3220 e-mail: info@wekerle.gov.hu

Hétfő-csütörtök: 8.00-16.30 Péntek: 8.00-14.00

Forrás: [Közigazgatási és Igazságügyi Minisztérium Wekerle Sándor Alapkezelő](http://www.wekerle.gov.hu)

Pályázati írók gyakori hibái

A Nemzeti Fejlesztési Ügynökség honlapján található tájékoztató anyagot (http://www.nfu.hu/palyazatirok_gyakori_hibai) ajánljuk mindenki figyelmébe.

„Az alábbiakban azokat a leggyakrabban előforduló hibákat és hiányosságokat gyűjtöttük össze, melyek a pályázat elkészítése közben merülhetnek fel. Az összefoglaló célja, hogy felhívjuk a figyelmet ezekre a hibákra és tanácsot adjunk a hiányosságok elkerüléséhez.

Egy-egy pályázat elkészítésekor fontos az alapos, mindenre kiterjedő információszerzés, illetve ezen túlmenően a jogszabályok, eljárási előírások pontos ismerete, az esetleges változások nyomon követése, melyhez a Nemzeti Fejlesztési Ügynökség honlapja és ügyfélszolgálatunk segítséget nyújt. Az alábbiakban azokat a leggyakrabban előforduló hibákat és hiányosságokat gyűjtöttük össze, melyek a pályázat elkészítése közben merülhetnek fel. Az összefoglaló célja, hogy felhívjuk a figyelmet ezekre a hibákra és tanácsot adjunk a hiányosságok elkerüléséhez.

1. A leggyakoribb hiba, hogy a pályázók a pályázati csomagnak nem a legfrissebb verzióját ismerik és használják, ezért javasoljuk, hogy minden esetben győződjenek meg arról, hogy a legfrissebb útmutatóval, kitöltő programmal és mellékletmintákkal dolgoztak, illetve a közzétett kiegészítő információkat (Közlemény, Gyakran ismételt kérdések) is figyelembe vették a pályázat elkészítése közben.
2. A pályázati előírások helytelen és/vagy félreértelmezéséből, egyes kizáró okok figyelmen kívül hagyásából, a jogszabályok hiányos ismeretéből adódóan előfordulhat, hogy a pályázók az adatlapot nem megfelelően töltötték ki, vagy egyes esetekben még a pályázat beadására sem jogosult a pályázó. Ezen esetek elkerülése érdekében javasolt szakértő segítségét kérni, mielőtt az előkészítést, a pályázat elkészítését megkezdjük, megkímélve magunkat a felesleges anyagi terhektől is. Fontos tudni például, hogy a munkaügyi bírság kifizetésével az ún. rendezetlen munkaügyi kapcsolat továbbra is fennáll, tehát pályázat benyújtása továbbra sem lehetséges.
3. Gyakran fordulnak elő nyomtatási hibák, melyek a kitöltő program nem megfelelő használatából, hibás kitöltéséből adódnak. Ezek legegyszerűbben a rendelkezésre álló segédanyagok helyes értelmezésével küszöbölhetők ki. Kérjük ezért, hogy minden esetben az utasításoknak megfelelően dolgozzanak a programban.
4. Előfordulhat, hogy a pályázati adatlap kitöltését követően az adatlapnak a CD-re mentése közben hiba lép fel vagy az adatlapot nem az előírt módon (xdat kiterjesztésű fájlként) csatolják: ez a pályázat elutasításához vezethet, ezért a postára adást megelőzően célszerű ellenőrizni az adathordozó tartalmát és épségét.
5. A pályázók gyakran elfelejtik aláírni a beadott pályázatokat. Ez szintén a pályázat elutasításához vezet, ezért kérjük, a postára adást megelőzően ezt is ellenőrizték.
6. A pályázatokhoz projektektől függően további dokumentumokat is csatolni kell, melyekkel kapcsolatban a Pályázati útmutató ad iránymutatásokat. A legtöbb kimaradó dokumentum természetesen hiánypótlás keretében pótlólag beadható, de javasolt

minden rendelkezésre álló iratot, nyilatkozatot beküldeni a pályázattal, ezzel is gyorsítva a pályázat elbírálását. A benyújtandó mellékleteknél mindig ügyeljünk azok érvényességére és hitelességére.

7. A beadási határidők, illetve a hiánypótlási időszak pontos betartásának hiánya is sok esetben okozhatja egy jó projekt támogatásának elmaradását. Az időpontokkal kapcsolatos informálódást a honlap felhasználóbarát szolgáltatásai is segítik.

A pályázatokkal kapcsolatos információkat kérjük, minden esetben a www.nfu.hu honlapon tekintse meg, mert előfordulhat, hogy az egyéb portálokon megjelent közlések nem teljes körűek, aktuálisak."

Forrás: [Nemzeti Fejlesztési Ügynökség](#)

Megvalósítás alatt álló szociálpolitikai projektek

Az alábbiakban azon folyamatban lévő projektekről adunk tájékoztatást, amelyek gazdái jelezték felénk ezen igényüket. Tudjuk, hogy ennél több „TÁMOP – os” , illetve egyéb projekt működik a régióban, azonban csak azokat tudjuk bemutatni, amelyekről információink vannak. Továbbra is várjuk a megvalósítás alatt álló projektek gazdáit, hogy amennyiben szeretnének hírlevelünkben helyet kapni, küldjék el megjelentethető anyagaikat a szoccfp@ddrfk.hu e-mail címre, Petrovicsné Takács Rózsa munkatársunknak.

TÁMOP-5.4.4/B Tudástár-szakmai Dél-Dunántúli Régióban"

"Network-Együttműködés- támogató hálózat kiépítése a című partnerségi projekt

Már elérhető a projekt szolgáltatásainak közvetítését biztosító **DISZPÉCSERKÖZPONT!**
Telefon: 06-72/514-100
Fax: 06-72/514-101
E-mail: diszpecserkozpont@ddrfk.hu

A projekt önálló honlappal rendelkezik, melyről minden információ, jelentkezési lapok, lelkészült dokumentumok (Szükségletfelmérés, Szolgáltatási stratégia) letölthetőek.
www.ddr-egyuttmukodes.hu

A közbeszerzéseket követően indul a szupervízió, coaching, konzultáció, tréningjeinket azonban június hónapban már indítjuk, és ezt követően folyamatosan fogjuk biztosítani.

A közeljövőben induló tréningjeink:

Kommunikációs tréning

A továbbképzés adatai:

A továbbképzés típusa:

szakmai személyiségfejlesztő foglalkozás

Engedélyszáma:

S-01-059/2008

Továbbképzési pontértéke:

25 pont

A minősítés érvényes:

2011.12.31.

A képzés időtartama:	30 óra, 6 alkalom X 5 óra
Részvevők köre:	szociális, gyermekjóléti- és gyermekvédelmi szolgáltatásban dolgozó szakemberek
Részvevők száma:	18-22 fő.
Tervezett helyszínek:	Baranya; Somogy; Tolna megye
Tervezett időpontok:	2011. június, július, szeptember
A továbbképzés részvételi díja:	A részvétel a „Network – Együttműködés – Tudástár” projekt keretében ingyenes

A foglalkozás célja: A szociális munkában használatos legfontosabb készségek: önismeret, reflektálás, problémamegoldó, képessé tevő kommunikáció és asszertivitás fejlesztése. A különböző viselkedésmódok megismerése és olyan eszközök elsajátítása, melyek segítségével a résztvevők képesek megérteni, átlátni a számukra adódó helyzeteket, döntéseket hozni az adott kontextusban optimális cselekvésekről, emellett képessé válnak konstruktív kritika megfogalmazására és befogadására.

Együttműködési és konfliktuskezelési tréning

A továbbképzés adatai:	
A továbbképzés típusa:	szakmai személyiségfejlesztő foglalkozás
Engedélyszáma:	S-01-113/2010
Továbbképzési pontértéke:	25 pont
A minősítés érvényes:	2013.12.31.
A képzés időtartama:	30 óra, 4 alkalom X 7,5 óra
Részvevők köre:	szociális, gyermekjóléti- és gyermekvédelmi szolgáltatásban dolgozó szakemberek
Részvevők száma:	16-20 fő.
Tervezett helyszínek:	Baranya; Somogy; Tolna megye
Tervezett időpontok:	2011. június, július, szeptember
A továbbképzés részvételi díja:	A részvétel a „Network – Együttműködés – Tudástár” projekt keretében ingyenes

A foglalkozás célja: A tréning célja, hogy az erőszakmentes konfliktuskezelés és hatékony együttműködés (a személyes és szakmai területeken történő) szemléletét megerősítse és/vagy formálja. A képzés bemutatja a konfliktusok elemzésének lehetőségeit, a konfliktuskezelés folyamatát, feltárja és fejleszti a konfliktuskezeléshez szükséges képességeket. Bővíti továbbá a résztvevők ismereteit és tapasztalatait annak érdekében, hogy segítői munkájuk során szakszerűen tudják kezelni a konfliktusokat, és ezeket a képességeket a klienseikben is fejleszteni tudják. Az ismeretek elsajátítása, a tapasztalatszerzés saját élményű tanulással történik

Felhívás és jelentkezési lap letölthető a projekt honlapjáról: www.ddr-egyuttmukodes.hu

A szupervízió, konzultáció szolgáltatások közbeszerzés alatt, várható indulás: 2011. augusztus

Első esetkonferenciánkat 2011 júliusában tartjuk, részletek szintén a honlapon elérhetőek lesznek!

További információért és esetleges kérdéseikkel forduljanak bizalommal Szénássy Gábor projektmenedzser munkatársunkhoz, a következő elérhetőségeken e-mail cím: szenu76@freemail.hu, telefon 0036-20/490-2233

A szolgáltatásokkal közvetítésével kapcsolatos információk a Diszpécserközponttól kérhetők Petrovicsné Takács Rózsa munkatársunktól a 72/514-104-es telefonon, illetve a diszpecserkozpont@diszpecserkozpont.hu e-mail címen

Szerk.: [Petrovicsné Takács Rózsa](#), [Gyurokné dr. Bódi Csilla](#), Dél-Dunántúli Regionális Forrásközpont

A „Reflektív szociális képzési rendszer a 21. században” című, TÁMOP-5.4.4-09/2-C-2009-0008 jelű projekt rövid bemutatása

Pécsi Tudományegyetem és a Dél-Dunántúli Regionális Forrásközpont Szolgáltató Nonprofit Kft. szervezésével elkezdődött a munka a „Képzésfejlesztésben résztvevő szakemberek képzésmetodikai továbbképzése” -vel a „**Reflektív szociális képzési rendszer a 21. században**” című TÁMOP – 5.4.4.-09/2-C-2009-0008 számú pályázat keretében. A továbbképzés időtartama 2 nap volt, április 12. és 26. . A képzésre meghívott képző intézmények részéről erős és tartós érdeklődés mutatkozott a projekt iránt, amit mi sem bizonyít jobban, mint hogy a június 8.-án szervezett első, munkaerő-piaci fókuszú workshopon is az addig tapasztalt aktivitással vettek részt. Bízunk benne, hogy a lelkesedésük és érdeklődésük az elkövetkező időszakban is töretlen marad és számíthatunk a részvételükre a jövőben rendszeresen megszervezésre kerülő workshopokon is.

Szerk.: [Petrovicsné Takács Rózsa](#), [Gyurokné dr. Bódi Csilla](#), Dél-Dunántúli Regionális Forrásközpont

„Mindenre van megoldás” – prevenciót célzó családkísérési program a Sellyei Kistérségben (TÁMOP-5.3.5-09/1)

Az Ifjúságért Egyesület 2005 óta működteti Pécs MJV Önkormányzatának Lakáskísérési programját. A program az Egyesület holland szakmai partnere „VIP”- projektjének adaptálásaként, adósságterhekkel küzdő önkormányzati bérlakásban élők támogatását biztosítja, és a sellyei projekt szakmai előzménye.

A „Mindenre van megoldás” az Ifjúságért Egyesület pécsi Lakáskísérési programjának Sellyei Kistérségben történő adaptálásával egy modellprogram, mely a szegénységben élő egyéneknek és családoknak nyújtott komplex támogatással hozzájárul hatékony háztartásgazdálkodásukhoz, adósságterheik megfelelő kezeléséhez, adósságaik rendezéséhez, úgy hogy ezzel párhuzamosan munkaerő-piaci helyzetük is javuljon. Megvalósítói a Sellyei Családsegítő és Gyermekjóléti Szolgálat, a Dél-dunántúli Regionális Forrásközpont Szolgáltató Nonprofit Kft. a Szociális Háló Egyesület.

A program 2011. február 1-től indult, és elsődleges célcsoportját a Sellyei Kistérségben élő, adósság problémával küzdő egyének/családok/háztartások felnőtt tagjai alkotják. A másodlagos célcsoportot a programba vont családok kiskorú gyermekei, a helyi közösségek, az együttműködésben résztvevő szervezetek, intézmények, a helyi döntéshozók alkotják.

A program célja a kistérségben élők adósságainak részbeni illetve teljes rendezése, további eladósodásuk megakadályozása. A programba bevont egyének és családok ennek érdekében intenzív családkísérési (gondozási) szolgáltatás mellett személyre szabott munkaerő-piaci fejlesztésben vesznek részt. A program csoportos és kisközösségi programjai erősítik a motivációt, a mentális állapotot, így a bevont egyének alkalmassá

válnak a segítő megoldások fogadására, az önálló problémamegoldásra és az eredmények fenntartására.

Írta: [Gyurokné dr. Bódi Csilla](#), Dél-Dunántúli Regionális Forrásközpont

"Lépéselőnyben ..." - Kompetencia és Tanácsadó Központ működtetése a Pécssett és kistérségben élő pszichiátriai betegek és családjaik számára

„Első lépés” – alacsony foglalkoztatási eséllyel rendelkezők képessé tevő és önálló életvitelt elősegítő programjai TÁMOP-2009-5-3-1-C-09/2

A Szociális Szolgáltatásokért Egyesületet magyar és német alapítók hozták létre 2005-ben. Az Egyesület célja németországi minták adaptálása a helyi igényeknek, szükségleteknek megfelelően, szociális háló kialakítása, valamint új típusú szociális infrastruktúra kiépítése Pécssett és a Pécsi Kistérségben, elsősorban a pszichés betegséggel élők, valamint más szociális problémákkal küzdők számára.

A német-magyar együttműködés eredményeként létre jött és két évig, 2009 végéig német támogatással működött a Kompetencia és Tanácsadó Központ, mely a pszichés betegséggel élő emberek, és a velük foglalkozó szakemberek segítségét tűzte ki céljául. A központ irodája koordinációs és tanácsadó funkciókat látott el, kapcsolattartást biztosított az egészségügyi és szociális szakemberek és intézmények között, konferenciákat, workshopokat szervezett.

Az Egyesület hívta életre a Pszichoszociális Munkacsoportot, melynek tagjai a Pécssett és a kistérségben működő, pszichiátriai betegekkel foglalkozó szociális és egészségügyi intézmények szakemberei.

Mindezen előzmények alapján, az eredeti célkitűzések megvalósítására, és az eddigi szakmai tevékenység folytatására a Szociális Szolgáltatásokért Egyesület és a Dél-Dunántúli Regionális Forrásközpont Szolgáltató Nonprofit Kft. közös pályázatot nyújtott be "Lépéselőnyben ..." - Kompetencia és Tanácsadó Központ működtetése a Pécssett és kistérségében élő pszichiátriai betegek és családjaik számára címmel a TÁMOP-2009-5.3.1-C-09/2 számú, „Első lépés” – alacsony foglalkoztatási eséllyel rendelkezők képessé tevő és önálló életvitelt elősegítő programjai elnevezésű pályázati konstrukció keretében. A beadott pályázat pozitív elbírálásban részesült, melynek eredményeképpen a projekt megvalósítása 2011. május 1. napjával megkezdődött. Az elnyert támogatási összeg 41.545.454 Ft, a projekt megvalósítása 2013.02.28. napjáig tart.

A projekt célja az alább meghatározott célcsoport (pszichiátriai betegséggel küzdők) tagjainak, összesen 35 személynek a nyílt munkaerőpiacon való elhelyezkedési esélyeinek növelése, továbbá egy magas színvonalú, mindenki számára hozzáférhető, a pszichiátriai betegekre koncentrált és hatékony szolgáltató rendszer kiépítése és működtetése.

Célunk továbbá egy olyan szolgáltató struktúra létrehozása és működtetése, ahol komplexen vannak jelen a különböző típusú egészségügyi és szociális szolgáltatások annak érdekében, hogy a társadalmi szereplők (egyén, család, közösség) eltérő problémáikra egyaránt választ kapjanak.

Hosszú távú célunk, egyrészt hogy a célcsoport tagjai visszanyerjék azokat a képességeiket és készségeiket, amelyekkel a későbbiekben a munkaerőpiacon megállják a helyüket, másrészt, hogy interprofesszionális együttműködés keretében szakmai hálózatot működtessünk, mivel a szakmai elképzelések gyakorlati megvalósulásához elengedhetetlen a hivatalos és hétköznapi hálózatok ismerete, a rendelkezésre álló információk bizalmas kezelése, a szociális munka szakmai

nézőpontjának, értékeinek képviselője, végső soron a kliensorientált interprofesszionális szociális munka biztosítása.

A projekt célcsoportjának tagjai elsődlegesen a Pécssett és kistérségében élő munkanélküli, vagy munkatapasztalattal nem rendelkező, pszichiátriai betegséggel küzdő:

- 18 és 25 év közötti fiatalok,
- 35 és 45 év közötti pszichiátriai beteg nők (nagyobb arányban a nők) és férfiak, valamint
- a duál diagnózissal élők.

Másodlagos célcsoportunk a szociális és egészségügyi szakemberek, szervezetek, valamint az elsődleges célcsoport hozzátartozói, családtagjai, továbbá az egyesület által működtetett Pszichoszociális Munkacsoport tagjai.

A program által nyújtott szolgáltatási tevékenységek:

- Kompetencia és Tanácsadó Központ működtetése,
- Közösségi programok szervezése és lebonyolítása,
- Személyre szabott fejlesztések egyéni és csoportos formában,
- Tréningek, képzések szervezése, lebonyolítása,
- Képzésbe, munkába helyezés, munkakipróbálás, utógondozás,
- Szolgáltatás- és szakmafejlesztés,
- Pszichoszociális Munkacsoport működtetése.

Írta: Mitrovics Zoltán projektmenedzser

Családkísérés és alternatív munkaerő-piaci program

„Első lépés” – alacsony foglalkoztatási eséllyel rendelkezők képessé tevő és önálló életvitelt elősegítő programjai TÁMOP-2009-5-3-1-C-09/2

Az **Ifjúságért Egyesület** 2010. augusztusa óta a **Dél-dunántúli Regionális Forrásközpont Nonprofit Kft.-vel** konzorciumi partnerségben családkísérési és alternatív munkaerő-piaci programot valósít meg Pécs városában uniós finanszírozással.

A két éves program (**TÁMOP-5.-3.1-C-09/2-2010-0032** azonosító számú projekt) neve („Lépésről-lépésre”) utal a célkitűzésére is: apró lépésenként, a programba bevont ügyfeleket kísérve nyújt egyénre szabott szolgáltatásokat a foglalkoztathatóság javítása érdekében.

Nemcsak a mi pályázatunk, hanem a pályázati konstrukció célcsoportját is a munkaerő-piaci szempontból leghátrányosabb helyzetű egyének alkotják, akik tartósan munkanélküliek, inaktívak, alacsony képzettségűek, nem rendelkeznek szakképesítéssel, vagy elavult, nem piacképes szakképzettséget szereztek. Az „Első lépés” konstrukció pályázatainak célja szó szerint az első lépés megtétele a munka világa felé.

Projektünk elsődleges célcsoportját a Pécssett és Pécs környékén élő, tartós munkanélküli és inaktív egyének/családok/és háztartások, elsősorban a hátrányos helyzetű fiatalok (pl.: volt állami gondozottak, börtönből kiszabadultak és pártfogoltak), romák és 45 év felettiek (elsősorban nők) és a pszichiátriai betegséggel élők képezik.

Másodlagos célcsoportként jelennek meg a programba bevont családok kiskorú gyermekei, a helyi közösségek, az együttműködésben résztvevő szervezetek és intézmények.

A programban dolgozó szakemberek feltérképezik a munkába állás, munkavállalás akadályait, a kielégített és kielégítetlen szükségleteket és igényeket a szociális szolgáltatások terén, valamint a munkaerő-piaci és szociális jellemzőket, a rászorultságot, és speciális igényeket.

A program hosszú távú célja, hogy a bevont kliensek a program során megszerzett ismeretek birtokában, képesek legyenek megtalálni helyüket a munka világában, így hasznos és megbízható munkaerővé váljanak.

A program rövid távú célja, hogy a bevont célcsoportok nyílt munkaerő-piacon való elhelyezkedési esélyei növekedést mutassanak.

A családkísérés a program egyik fő eleme, mely, mint egyéni esetkezelési módszer az Ifjúságért Egyesület szakmai standardjainak alapján, szociális diagnózisra építve működik. Előzménye az Egyesület Lakáskísérési programjában megvalósított gondozási tevékenység. Ebben kiemelt szerepet kap, hogy a segítség, különösen az első időben, a család otthonában és minimum heti gyakorisággal történik. Később a találkozások helyét és gyakoriságát már az egyéni szükségletek határozzák meg. A segítő az egyén, család életének aktív résztvevőjeként, őket kísérve nyújt támogatást a fejlesztési tervben megfogalmazott célok eléréséhez.

A program kezdeti időszakában az ügyfelek toborzásán és annak megfelelő technikáin volt a legnagyobb hangsúly, hogy a sikeres bevonás után megkezdődhessen a komplex szolgáltatás megvalósítása. Ebben az időszakban fontos szerepet kaptak együttműködő partnereink (elsődlegesen a Területi Szociális Központok, pártfogó felügyelők, Családsegítő Szolgálat), akikkel eddigi tevékenységeink során már megfelelő támogató hálózatot építettünk ki. Jelenleg, a projekt félidejében az egyéni fejlesztések mellett közösségi programok szervezésével segítjük a célcsoport tagok fejlődését. A program ügyfeleinek fejlesztésében fontos szerepet kapnak az önkéntesek is, akiket a pécsi Önkéntes Központtal való együttműködés révén tudunk a szakmai tevékenységbe bevonni.

Korábbi eredményeinkre, tapasztalatainkra és a létrejött partnerségre alapozva reményeink szerint ez a projekt is hozzájárul a célcsoport társadalmi integrációjához, valamint a két megvalósító szakmai fejlődéséhez.

Írta: Sándor Andrea szakmai vezető

Továbbra is kérjük, és biztatjuk Tisztelt Olvasóinkat, hogy saját szervezetük/intézményük megvalósítás alatt álló projektjeikről küldjenek tájékoztatót következő Hírlevelünkhöz!

E-mail cím: ddrfk@ddrfk.hu

Köszönjük!

Szerk.: [Petrovicsné Takács Rózsa](#), [Gyurokné dr. Bódi Csilla](#), Dél-Dunántúli Regionális Forrásközpont

---

Aktuális képzési felhívások

Képzési aktualitások

A Dél-Dunántúli Regionális Forrásközpont a szociális akkreditált továbbképzésekért felelős konzorciumi partner. A 2011-ben elérhető képzéseink az alábbi linken érhetők el: <http://www.ddrfk.hu/hu/szakmaikepzesek/92-akkreditalttovabbkepzesek.html>, ugyanez a gesztorszervezet honlapján a http://www.cssk.hu/hirek/kepzesek/2011-01-28/szocionet_drmhszk_akkreditalt_kepzesei_2011.html címen található.

2010-ben legnagyobb sikere az intézményekbe kihelyezett képzéseknek volt, melyek előnye az utazási költségek megtakarítása mellett a munkából történő „kiesés” időtartamának csökkenése is, így egy-egy intézményből többen vehetnek részt az adott képzésen. Ezt a lehetőséget továbbra is biztosítjuk Partnereink számára. Előzetes, egyedi egyeztetéseket követően kedvezményes részvételi díjak mellett.

A továbbképzések konkrét indításáról, a tervezett helyszínekről, tartalomról, árakról folyamatosan értesítjük az intézményeket.

2011-ben eddig megvalósított képzések:

- „Memória tréning alkalmazása demenciával küzdő idős emberek emlékezeti funkciójának megerősítésében”, c. tanfolyam Gyöngyös, Pécs helyszíneken, kihelyezett formában. Őszi kezdéssel várható még Somogy megyei helyszínen.
- „A „24.óraban is méltósággal” című tanfolyami képzés Segesd, Kaposvár, Pécs, Dunaföldvár helyszíneken indult el és fejeződött be.

Folyamatban lévő és szervezés alatt álló képzéseink:

Szociális szakemberek kávéháza

A kávéházi estek 2007 januárjától minden hónap harmadik csütörtökén, este 6 órai kezdettel kerülnek megrendezésre; küldetése, hogy létrehozzon egy teret a szociális szakemberek számára, amely szakmai találkozások, diskurzusok lehetőségét teremti meg.

Helyszín: Kafka Fogadó (Pécs, Alkotmány u. 8.)

Szociális szakemberek kávéházának még várható témái és időpontjai:

Június 16.	Dr. Drinóczy Tímea	Emberi jogok kontra szociális jogok
Szeptember 15.	Szabó János	Módszertan, módszertani szerepek változásai
Október 20.	Dr. Bogács Ernő, Takács Viktória	A Baranya megyei Gyermekvédelmi szakellátás változásai az elmúlt 5 év tükrében
November 17	Dr. Csikós Ágnes, Lukács Miklós	Az otthoni életvégi ellátás kihívásai
December 15.	Goldmann Tamás	Koldulás és megítélése

Várjuk az érdeklődőket továbbra is, azonban felhívjuk a figyelmet, hogy kredit pontot az új jelentkezők számára már kredit pontot nem tudunk adni, tekintettel arra, hogy a műhelysorozat több mint 20%-a megvalósult.

Mohács térségében előzetes igénybejelentés alapján szeptember hónapban tervezzük a **"A szociális munka gyakorlatában megjelenő krízisek" c. szakmai műhely** indítását, melyre még várunk jelentkezőket.

A képzés tartalma a szociális segítségnyújtás során felmerülő krízishelyzetek kezeléséhez olyan korszerű szakmai ismereteket nyújtása, amely növeli a szakember kompetenciáját, biztonságérzetét és a krízisintervenció eredményességét, – mindezt a szociális és egészségügyi ellátórendszer hálózatába ágyazottan. A részvételt szociális és gyermekjóléti szolgáltatások területén dolgozó szakemberek, munkaköri megkötés nélkül. A 6*3 órás műhelysorozaton való részvételért 20 kredit pont jár, a részvételi díja 25.000 Ft.

A továbbképzésekről információ kérhető a 72/514-104-es telefonszámon Petrovicsné Takács Rózsa módszertani munkatárstól.

További információk a Forrásközpont honlapján: www.ddrfk.hu érhetők el, a jelentkezéseket a következő címre küldhetik el:

e-mail: ddrfk@ddrfk.hu Fax: 06-72/514-101

Postai úton: Dél-Dunántúli Regionális Forrásközpont, 7625 Pécs, Aradi vértanúk útja 20.

Írta: [Petrovicsné Takács Rózsa](#), Dél-Dunántúli Regionális Forrásközpont

Impresszum

A Szakmai Hírlevél a SzocioNet Dél-Dunántúli Regionális Módszertani Humán Szolgáltató Központ időszakos, térítésmentesen hozzáférhető elektronikus kiadványa.

Megjelenés: negyedévente

Megjelenés helye: www.cssk.hu

Kiadó: SzocioNet Dél-Dunántúli Regionális Módszertani Humán Szolgáltató Központ, 7400 Kaposvár, Füredi u. 65-67. (Postacím: 7401 Kaposvár, Pf. 150., Tel.: +3682529180, Fax: +3682529181, e-mail: kaposvar@cssk.hu)

Felelős kiadó: Szabó János igazgató (e-mail: szabo.janos@cssk.hu)

Főszerkesztő: Erdős Zsuzsanna módszertani csoportvezető (e-mail: erdos.zsuzsanna@cssk.hu)

Szerzői jogi tájékoztató

A Szakmai Hírlevélben közzétett tartalmakat felhasználni kizárólag az 1999. évi LXXVI. törvény keretein belül szabad. Amennyiben az Olvasó a saját kiadványába tartalmat kíván átvenni a Szakmai Hírlevélből, azt kizárólag oly módon teheti meg, hogy változatlan tartalommal és hiánytalanul átveszi a Szakmai Hírlevélből, és a forrást megjelölve a cikk teljes tartalmára mutató hiperhivatkozást (közvetlen linket) helyez el a cikkében.

Ettől eltérő módon vagy mértékben történő tartalmi átvétel szerzői jogot sért, és minden esetben jogi következményeket von maga után, továbbá minden egyéb a törvényi korlátozást átlépő felhasználás csak a SzocioNet Dél-Dunántúli Regionális Módszertani Humán Szolgáltató Központ (továbbiakban: SzocioNet DDRMHSZK) előzetes, írásbeli engedélyével lehetséges.

Tájékoztatjuk Olvasóinkat, hogy az Olvasó, mint szerző (továbbiakban: Szerző) a jelen kiadvány részére továbbított, szerzői jogvédelem alá eső művek (továbbiakban: Mű/Művek) szerzője a továbbítással hozzájárul ahhoz, hogy a Műveket a SzocioNet DDRMHSZK felhasználja, azokat hasznosítsa, valamint a Művek felhasználási és vagyoni jogait átruházza.

A Szerző a továbbítással hozzájárul a Művek időben és térben nem korlátozott felhasználásához, valamint lemond a felhasználási és a vagyoni jogok átruházásával kapcsolatos jogairól a SzocioNet DDRMHSZK részére és azok részére, akiknek a SzocioNet DDRMHSZK felhasználási jogot enged, a felhasználási és/vagy vagyoni jogokat átruházza.

A Szerző a továbbítással kifejezetten lemond a Műveknek a SzocioNet DDRMHSZK részéről történő további felhasználásával, a felhasználási és vagyoni jogok értékesítésével, átruházásával kapcsolatos vagy azzal összefüggő bármilyen díjigényéről. A beküldött Műveket a Szerző köteles megfelelő forráshivatkozásokkal ellátni. A forráshivatkozások valódiságáért a SzocioNet DDRMHSZK nem vállal felelősséget.

A SzocioNet DDRMHSZK kéziratosokat és fényképeket nem őriz meg.

Lapzárta: 2011. július 19.